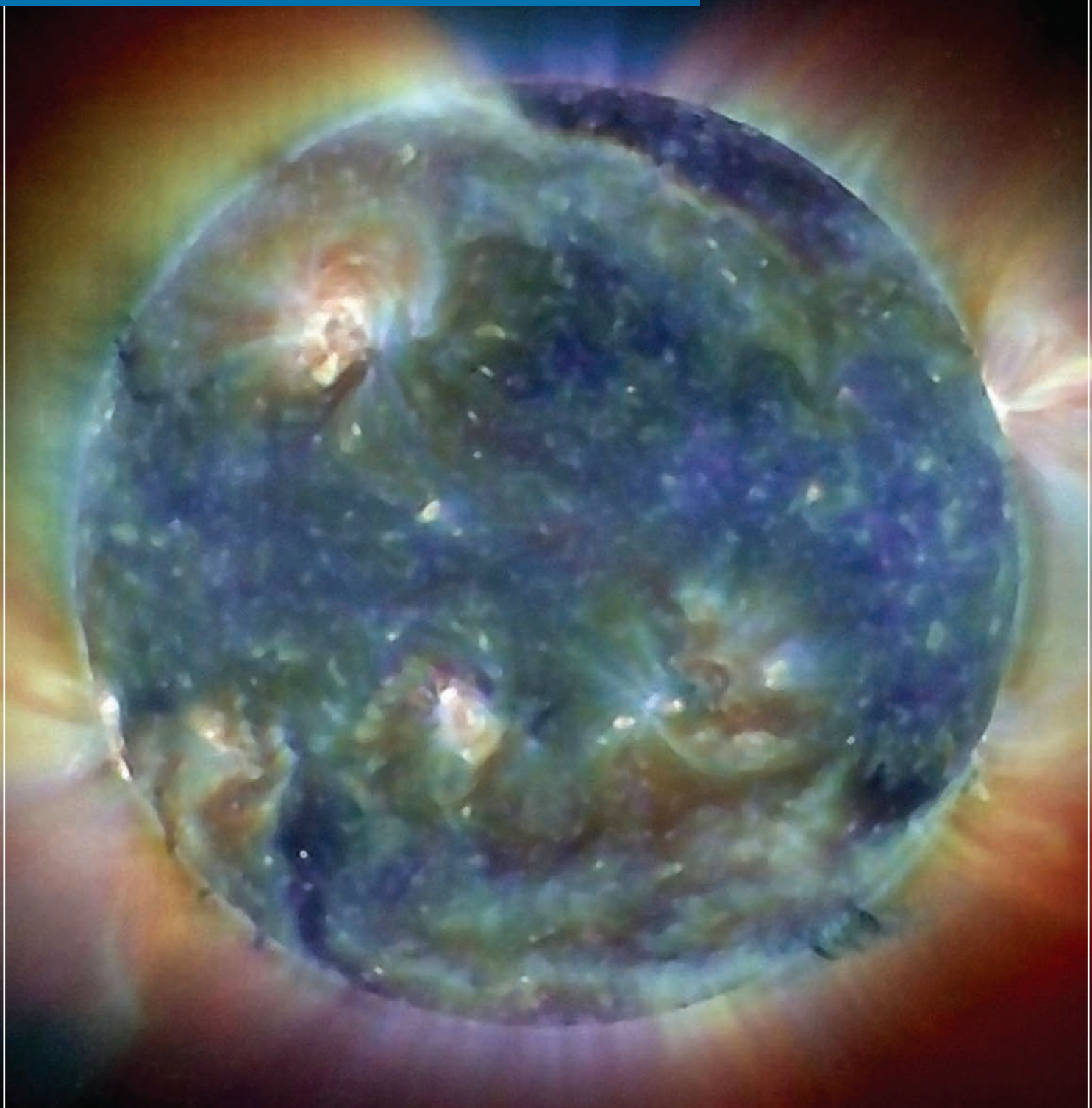

Przegląd Uniwersytecki

3/2009

PISMO INFORMACYJNE UNIWERSYTETU WROCŁAWSKIEGO

- Wydział Fizyki i Astronomii
- Miecz Taredu dla UWr

Wydział Fizyki i Astronomii jest jednym z 10 wydziałów Uniwersytetu Wrocławskiego

Władze dziekańskie

Dziekan Wydziału
prof. dr hab.
Robert Olkiewicz

Prodziekan ds. studenckich
i komputeryzacji
prof. dr hab. Andrzej Pigulski

Prodziekan ds. dydaktycznych
dr hab. Ewa Dębowska, prof. nadzw. UWR

Dziekanat Wydziału Fizyki i Astronomii

Pracownicy dziekanatu służą pomocą wszystkim studentom i pracownikom

Biblioteki

Biblioteki

Popularyzacja fizyki na Dolnośląskim Festiwalu Nauki

Obserwacje nieba

Cyrk fizyczny

Fizyka na wesoło

Popularyzacja fizyki

propagujemy fizykę i zachęcamy do jej studiowania organizując dla młodzieży szkół średnich wykłady z pokazami doświadczeń fizycznych

Instytut Fizyki Doświadczalnej

ultrawysokoprężniowa aparatura do badania struktury atomowej i składu chemicznego powierzchni ciał stałych

Instytut Fizyki Doświadczalnej
Wydział Fizyki i Astronomii
Uniwersytetu Wrocławskiego

Klaster komputerów do wykonywania obliczeń dotyczących struktury atomowej i elektronowej zaawansowanych materiałów i nanomateriałów

Wydział Fizyki i Astronomii

Wydział Fizyki i Astronomii jest jednym z 10 wydziałów Uniwersytetu Wrocławskiego.

I. WŁADZE DZIEKAŃSKIE

- ♦ prof. dr hab. Robert Olkiewicz – dziekan
- ♦ prof. dr hab. Andrzej Pigulski – prodziekan ds. studenckich i komputeryzacji
- ♦ dr hab. Ewa Dębowska, prof. nadzw. UWr – prodziekan ds. dydaktycznych

II. ZATRUDNIENIE NA WYDZIALE

Ogółem na Wydziale zatrudnione są 172 osoby, a wśród nich

- ♦ 120 nauczycieli akademickich, z tego: z tytułem profesora – 21 na stanowisku profesora, bez tytułu – 11 adiunkci z habilitacją – 64 starsi wykładowcy i wykładowcy oraz asystenci ze stopniem doktora – 12
- ♦ 52 nienauczycieli, z tego: pracowników technicznych – 30 pracowników administracyjnych – 13 pracowników biblioteki – 9, mających - stopień doktora – 3 - wykształcenie wyższe – 23 - wykształcenie średnie – 22 - wykształcenie podstawowe/zawodowe – 6

III. WYDZIAŁ FIZYKI I ASTRONOMII

Należy do grupy najlepszych wydziałów fizyki w Polsce. Ma, jako jedna z 9 polskich uczelni, certyfikat jakości kształcenia w postaci akredytacji Uniwersyteckiej Komisji Akredytacyjnej.

Zapewnia bardzo dobre warunki studiowania. Wszystkie sale wykładowe, seminaryjne, pracownie, biblioteka, dziekanat, a także stołówka znajdują się w jednym budynku.

Według oficjalnych danych Wojewódzkiego Urzędu Statystycznego i Wojewódzkiego Urzędu Pracy we Wrocławiu przypadki bezrobocia wśród absolwentów fizyki naszego Wydziału są niezmiernie rzadkie, a zarobki fizyków zdecydowanie przewyższają średnią krajową.

IV. DZIEKANAT WYDZIAŁU FIZYKI I ASTRONOMII

Sześciu pracowników dziekanatu służy pomocą wszystkim studentom i pracownikom.

Dziekanatem kieruje mgr Krystyna Pandura.

V. BIBLIOTEKI

Na Wydziale działają dwie biblioteki: Instytutu Astronomicznego i Instytutów Fizyki, którą opiekuje się Instytut Fizyki Teoretycznej.

Liczba woluminów książek zgromadzonych w bibliotekach wynosi 28 686.

Instytut Astronomiczny ma 5199 woluminów.

Instytut Fizyki Doświadczalnej i Instytut Fizyki Teoretycznej mają 23 487 woluminów. Prenumerata czasopism finansowana była głównie z dotacji podmiotowej MNiSW. Część tytułów bieżących czasopism prenumerowanych przez Bibliotekę Instytutu Astronomicznego pochodzi z darów lub wymiany.

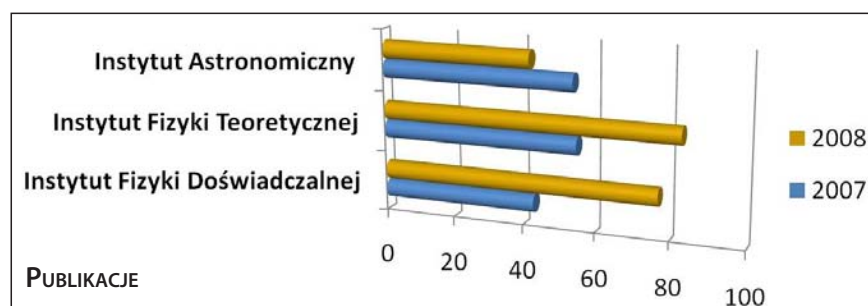
Nieliczne zakupy książek i prenumeratę czasopism instytuty Wydziału pokrywały ze środków wydziałowych.

Zasoby

- ♦ 68 tytułów prenumerowanych czasopism zagranicznych
- ♦ 5516 zbiorów specjalnych
- ♦ 73 tytuły prenumerowanych czasopism
- ♦ 22 074 woluminów czasopism

VI. PUBLIKACJE

W 2008 r. pracownicy Wydziału opublikowali 202 prace.

Liczba publikacji w czasopismach umieszczonych na liście Filadelfijskiego Instytutu Informacji Naukowej – 139.

Współczynnik publikacji do liczby pracowników naukowych wynosi 1,7.

Współczynnik publikacji w czasopismach z listy filadelfijskiej do liczby pracowników naukowych wynosi 1,16.

VII. DZIAŁALNOŚĆ NAUKOWA

Wydział uczestniczy w kilkunastu projektach badawczych.

Do najważniejszych należą:

- ♦ HELAS, European Helio – and Asteroseismology Network (VI Program Ramowy UE, kierownik dr hab. J. Daszyńska-Daszkiewicz)
- ♦ ICARUS, program międzynarodowy, kierownik dr hab. J. Sobczyk, prof. nadzw. UWr
- ♦ Badanie oscylacji neutrin – eksperyment drugiej generacji (Program T2K, kierownik dr hab. J. Sobczyk,

prof. nadzw. UWr)

- ♦ CompoStar – The New Physics of Compact Stars

(międzynarodowy program sieciowy Europejskiej Fundacji Nauki, główny koordynator dr hab. D. Blaschke, prof. zw.)

- ♦ COST – Multiscale modeling of materials (akcja P19, prof. A. Kiejna jest przedstawicielem Polski w Management Committee)

- ♦ PSI-K – Towards Atomistic Materials Design (Program Europejskiej Fundacji Nauk, koordynator krajowy prof. A. Kiejna) Corocznie organizowane są minimum 4 konferencje międzynarodowe.

Są to:

- ♦ Zimowa Szkoła Fizyki Teoretycznej
- ♦ Sympozjum Maxa Borna
- ♦ Polish Seminar on Positron Annihilation
- ♦ International Workshop on Surface Physics, Nanostructures on Surfaces

VIII. OSIĄGNIĘCIA PRACOWNIKÓW NAUKOWYCH

Nagrodę Ministra za całokształt działalności naukowej otrzymali

- ♦ prof. Stefan Mróz (2008 r.) i prof. Jerzy Lukierski (2007 r.).

Członkostwo z wyboru w Akademiach Nauk (rok wyboru – 2007)

- ♦ prof. Krzysztof Redlich, członek korespondent PAN oraz członek PAU.

W marcu 2007 r. Prezes Rady Ministrów powołał do reprezentowania Polski w charakterze Pełnomocnego Przedstawiciela RP w Zjedn. Inst. Badań Jądrowych

- ♦ prof. Ziemowita Popowicza.

Na wiceprzewodniczącego Komitetu Fizyki PAN został wybrany

- ♦ prof. Jerzy Lukierski.

Funkcję pełnomocnika Prezydenta Wrocławia ds. kontaktów ze środowiskiem akademickim pełni

- ♦ prof. Ludwik Turko.

Sekretarzem Fundacji Astronomii Polskiej i członkiem Prezydium Komitetu Astronomii PAN jest

- ♦ prof. Andrzej Pigulski.

Przewodniczącym Komisji Rewizyjnej Polskiego Towarzystwa Astronomicznego, członkiem Komitetu Astronomii PAN jest

- ♦ prof. Michał Tomczak.

Katedra UNESCO Studiów Interdyscyplinarnych (powołana przez Senat UWr w marcu 2006 r.), działająca przy Instytucie Fizyki Teoretycznej, prowadzi działalność dydaktyczną, organizując wykłady o tematyce interdyscyplinarnej dla studentów i doktorantów oraz seminaria, a także działalność naukową przez stworzenie forum dyskusyjnego dostępnego dla pracowników i studentów wszystkich wydziałów UWr oraz innych uczelni.

IX. FINANSE 2007

- ♦ Dotacja budżetowa – 8 967 969 zł
- ♦ Wydatki – 11 265 000 zł, w tym:
  - wynagrodzenia i stypendia – 8 375 000 zł
- ♦ Działalność statutowa – 2 369 000 zł
- ♦ Badania własne – 506 000 zł

Granty badawcze (promotorskie, własne, specjalne)

- ♦ aktualnie realizowanych jest 20 grantów na łączną sumę 3 678 000 zł

X. DYDAKTYKA

Na Wydziale studiuje obecnie 487 studentów

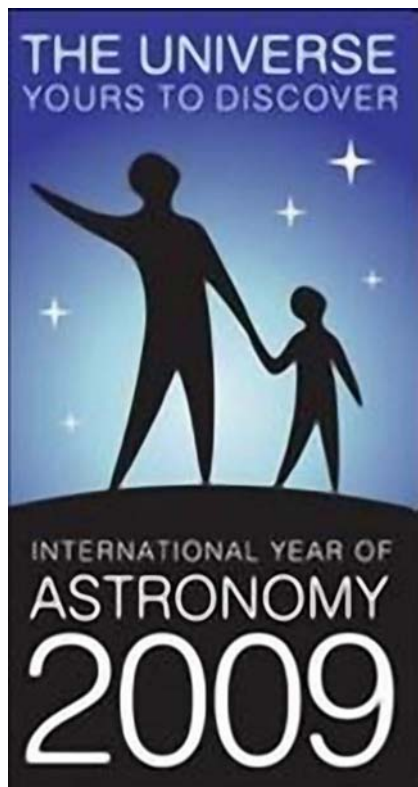
- ♦ na fizyce – 378 studentów
- ♦ na fizyce technicznej – 42 studentów (3,5-letnie studia inżynierskie utworzone w roku akademickim 2008/2009)
- ♦ na astronomii – 67 studentów

Wydział kształci także doktorantów

- ♦ na fizyce – 42 doktorantów
- ♦ na astronomii – 9 doktorantów

XI. POPULARYZACJA FIZYKI

- ♦ Instytut Fizyki Doświadczalnej proponuje wykłady z fizyki dla uczniów gimnazjów i liceów z regionu południowo-zachodniego na zamówienie szkoły lub kilku szkół równocześnie.
- ♦ Wraz z Polskim Towarzystwem Fizycznym organizujemy wykłady z fizyki, astronomii i informatyki dla uczniów szkół średnich i ich nauczycieli.
- ♦ Na Wydziale organizowane są seminaria środowiskowe pt. „Problemy dydaktyki fizyki”. W ramach tych spotkań dyskutujemy na tematy związane z nauczaniem fizyki w gimnazjach i szkołach ponadgimnazjalnych.
- ♦ Co roku Wydział uczestniczy w Dolnośląskim Festiwalu Nauki, oferując uczestnikom m.in. pokazy: cyrk fizyczny, fizykę na wesoło czy obserwacje nieba.
- ♦ Propagujemy fizykę i zachęcamy do jej studiowania, organizując dla młodzieży

szkół średnich wykłady z pokazami doświadczeń fizycznych.

- ♦ W ramach niedawno powołanej Pracowni Dydaktyki i Popularyzacji Astronomii „Planetarium” w przenośnym planetarium cyfrowym będą prowadzone seanse popularyzujące zagadnienia z dziedziny astronomii skierowane do młodzieży szkolnej.
- ♦ Instytut Astronomii z Nadleśnictwem Świeradów Zdrój i Stacją Turystyczną „Orle” realizuje tzw. Projekty Izerskie. W krajobrazie Gór Izerskich pojawią się następujące akcenty: zegar słoneczny, gnomon, ka-

mienny krąg, model Układu Słonecznego w skali 1:1 000 000 000.

Trwają również prace nad wyznaczeniem transgranicznego obszaru, w którym ochronie podlegałoby ciemne niebo.

XII. KIERUNKI I SPECJALNOŚCI

Fizyka (studia I stopnia)

- ♦ ekonofizyka
- ♦ fizyka doświadczalna
- ♦ fizyka komputerowa
- ♦ fizyka teoretyczna
- ♦ nauczanie fizyki i matematyki
- ♦ technologie informatyczne
- ♦ modelowanie układów biologicznych

Fizyka techniczna (studia I stopnia)

- ♦ dozymetria i ochrona radiologiczna
- ♦ stosowana fizyka ciała stałego
- ♦ fizyka medyczna

Fizyka (studia II stopnia)

- ♦ fizyka doświadczalna
- ♦ fizyka komputerowa
- ♦ fizyka medyczna
- ♦ fizyka teoretyczna
- ♦ fizyka nauczycielska
- ♦ fizyka nowych materiałów

Astronomia

XIII. STRUKTURA WYDZIAŁU FIZYKI I ASTRONOMII

- ♦ Instytut Fizyki Teoretycznej
- ♦ Instytut Fizyki Doświadczalnej
- ♦ Instytut Astronomiczny

XIV. INSTYTUT FIZYKI TEORETYCZNEJ

Instytut zatrudnia 53 osoby, w tym 42 pracowników naukowych i 11 nienaukowych.

Własne projekty badawcze

Aktualnie jest realizowanych 6 projektów na łączną sumę 852 120 zł

Projekty promotorskie

Aktualnie realizowane są 3 projekty na łączną sumę 75 200 zł

Inne projekty krajowe

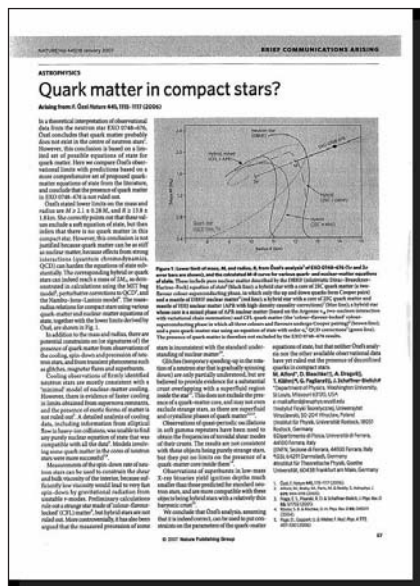
W bieżącym roku realizowane są 2 projekty (w ramach współpracy z RPA i tworzenie sieci naukowej) na łączną sumę środków 92 300 zł

Międzynarodowe projekty badawcze

Aktualnie realizowane są 4 projekty na łączną sumę środków 2 876 000 zł

Oprócz tego nasi pracownicy uczestniczą w 3 zagranicznych projektach (EU-Network, EMMI, HIC for Fair).

Instytut został koordynatorem międzynarodowego programu sieciowego Europejskiej Fundacji Nauki (European Science Foundation), zatytułowanego „The New Physics of Compact Stars” (skrót „CompStar”). W programie uczestniczy 9 państw europejskich. Kierownikiem programu jest dr hab. David Blaschke, prof. zw.

XV. INSTYTUT FIZYKI DOŚWIADCZALNEJ

Instytut zatrudnia 83 osoby, w tym 59 pracowników naukowych i 11 nienaukowych.

♦ 30-punktowa publikacja: Grażyna Antczak, Gert Ehrlich „Jump processes in surface diffusion”, Surface Science Report, 62 (2007) 39-61

Własne projekty badawcze

Aktualnie są realizowane 2 projekty na łączną sumę środków 245 976 zł

Projekty promotorskie

Aktualnie realizowany jest 1 projekt

na łączną sumę 24 200 zł

Projekty specjalne

Aktualnie realizowany jest 1 projekt na łączną sumę środków 680 480 zł

XVI. INSTYTUT ASTRONOMICZNY

Instytut zatrudnia 31 osób, w tym 19 pracowników naukowych i 12 nienaukowych.

Systematycznie maleje średnia wieku pracowników naukowo-dydaktycznych, obecnie wynosi 42,8 (10 z 18 pracowników nie przekroczyło 40 roku życia). Obecnie Instytut Astronomiczny kształci 9 doktorantów.

Od czasu utworzenia w 2000 r. Studium Doktoranckie Astronomii ukończyło 16 absolwentów.

Aktualnie realizowanych jest 7 projektów badawczych Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego na łączną kwotę ponad 1,8 mln zł.

W projektach uczestniczy 83 proc. pracowników naukowo-dydaktycznych i 56 proc. doktorantów.

Instytut uczestniczy ponadto w projekcie HELAS (Europejska Sieć Helio- i Asterosejsmologii).

Projekt HELAS jest jednym z działań koordynujących realizowanych w ramach 6. Programu Ramowego UE.

Instytut Astronomiczny uczestniczy w projekcie jako jedyny przedstawiciel Europy Wschodniej.

W ramach uczestnictwa w HELAS m.in. zorganizowana została we Wrocławiu w czerwcu 2008 r. konferencja naukowa dla 130 osób.

XVII. OBSERWATORIUM ASTRONOMICZNE W BIAŁKOWIE K. WIŃSKA

Obserwatorium znajduje się 70 km na płn. zach. od Wrocławia.

Ma do dyspozycji:

- ♦ 53 cm koronograf Lyota, 15 cm teleskop horyzontalny z 30 cm celostatem Jenscha, blok filtrów H α o pasmach przepuszczalności 0,3–3Å, spektrograf obrazujący MSDP, szybkie kamery SECIS.
- ♦ 60 cm teleskop Cassegraina wyposażony w profesjonalną kamerę CCD Andor DW432, zestawy filtrów oraz układ automatycznego prowadzenia teleskopu.

Rutynowy udział w międzynarodowych kampaniach obserwacyjnych, których owocem jest średnio 8 publikacji rocznie w czasopiśmie i wydawnictwach naukowych o obiegu ogólnosiwiatowym.

XVIII. PROBLEMY I PODJĘTE DZIAŁANIA

„Rozdrobnienie dzielnicowe” Wydziału zbyt słaba współpraca naukowa, dydaktyczna i organizacyjna jednostek wchodzących w skład Wydziału;

- ♦ zmiana podziału dotacji statutowej
- ♦ jednolite planowanie dydaktyki
- ♦ wspólne zarządzanie budynkiem.

Fizyka jest trudna, nieciekawa i niepotrzebna

niesprawiedliwy, ale dość powszechnie panujący pogląd;

- ♦ powołanie Zespołu Dydaktyczno-Medialnego na Wydziale
- ♦ wykład „Fizyka dla humanistów. Co fizyka może wnieść do rozumienia świata?”
- ♦ prezentacje podczas Festiwalu Nauki i innych imprez popularnonaukowych
- ♦ powołanie Pracowni Dydaktyki i Popularyzacji Astronomii.

Podjęte działania

- ♦ poszerzenie oferty dydaktycznej (nowy kierunek: fizyka techniczna, dwa potoki: akademicki i praktyczny)
- ♦ powołanie Zespołu ds. Promocji Studiów na Wydziale Fizyki i Astronomii
- ♦ powołanie Pełnomocnika Dziekana ds. Współpracy ze Szkołami Ponadgimnazjalnymi (klasy uniwersyteckie, koła naukowe, warsztaty dla utalentowanej młodzieży)
- ♦ współpraca z nauczycielami: organizacja (luty 2009) w porozumieniu z Wydziałem Oświaty konferencji dla wszystkich nauczycieli fizyki wrocławskich szkół ponadgimnazjalnych.

Prof. dr hab. Robert Olkiewicz
dziedkan
Wydziału Fizyki i Astronomii

**Obserwatorium Astronomiczne w Białkowie k. Wińska
(70 km na płn. zach. od Wrocławia)**

- 53 cm koronograf Lyota, 15 cm teleskop horyzontalny z 30 cm celostatem Jenscha, blok filtrów H α o pasmach przepuszczalności 0,3–3Å, spektrograf obrazujący MSDP, szybkie kamery SECIS.

- 60 cm teleskop Cassegraina wyposażony w profesjonalną kamerę CCD Andor DW432, zestawy filtrów oraz układ automatycznego prowadzenia teleskopu.

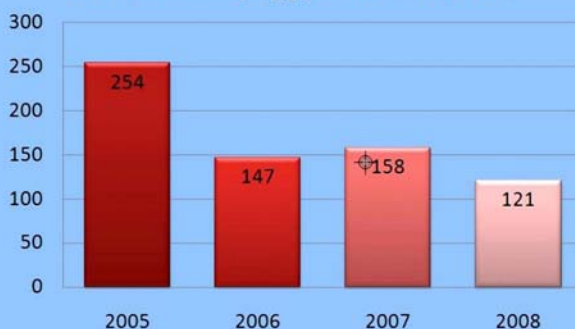

- Rutynowy udział w międzynarodowych kampaniach obserwacyjnych, których owocem jest średnio 8 publikacji rocznie w czasopiśmie i wydawnictwach naukowych o obiegu ogólnosiwiatowym.

Problemy i podjęte działania

❖ **Mała liczba kandydatów na studia i niski „współczynnik przetrwania”**

Liczba studentów przyjętych w latach 2005-2008

**Współczynnik przetrwania
(rok 2007)**

Kategoria studentów	Liczba
Przyjęci	158
Wpisani na pierwszy semestr	136
Wpisani na drugi semestr bez warunków itp.	54
Wpisani na trzeci semestr bez warunków itp.	37

Prezentacje. Wydział Fizyki i Astronomii..... ➔ 1

W skład Wydziału Fizyki i Astronomii UWr wchodzi: Instytut Fizyki Teoretycznej, Instytut Fizyki Doświadczalnej i Instytut Astronomiczny. Prezentacja fotograficzna na kolorowej II okładce.

Ekspert Europejskiej Rady Badań..... ➔ 6

Profesor Jacek Otlewski, dziekan Wydziału Biotechnologii, został zaproszony do udziału w komisji oceniającej wnioski grantowe zgłoszone do sekcji „Applied Life Sciences and biotechnology” w ramach konkursu Europejskiej Rady Badań ERC *Advanced Grants*.

W Komisji Dyscyplinarnej przy Radzie Głównej..... ➔ 6

Prof. Maciej M. Sysło został na kolejną kadencję (2009–2012) rzecznikiem dyscyplinarnym przy Komisji Dyscyplinarnej RGSW. Członkiem tej komisji jest z UWr prof. Zofia Sienkiewicz.

Zwycięski miecz Taredu dla naszego Uniwersytetu..... ➔ 7

Zakończyły się XV Dolnośląskie Prezentacje Edukacyjne „Tared”. Piątek 13 marca okazał się szczęśliwy dla Uniwersytetu Wrocławskiego. Otrzymaliśmy jedną z trzech nagród głównych – miecz ufundowany przez szefa Wojewódzkiego Sztabu Wojskowego.

Znak nasz: Piastów orzeł czarny..... ➔ 9

Na wrocławski uniwersytet wiodły ścieżki wydeptane w gruzowiskach, w oknach brakowało szyb, a już Senat Uniwersytetu i Politechniki przystąpił do ustanowienia godła uczelni. Symbolu, który ułatwiłby oswojenie obcego miasta, pomógł uczynom i studentom utożsamiać się z nowym miejscem.

UWr w IV Międzynarodowym Roku Polarnym..... ➔ 35

IV Międzynarodowy Rok Polarny (IPY 2007–2008) to globalny program badawczy. Badania na Spitsbergenie prowadzone przez UWr koncentrowały się na obszarze południowej części Ziemi Wedel Jarlsberga.

PRZEGLĄD UNIWERSYTECKI

Pismo informacyjne Uniwersytetu Wrocławskiego
Marzec 2009, nr 3 (156), rok wydania XV
ISSN 1425-798X

Wydawca: Uniwersytet Wrocławski, pl. Uniwersytecki 1, 50-137 Wrocław

Redaktor: Kazimiera Dąbrowska, e-mail: kada@adm.uni.wroc.pl

Adres Redakcji: pl. Uniwersytecki 1 (pok. 134), 50-137 Wrocław, tel. (071) 375-20-77, tel. kom. 0-601 739 097, fax (071) 372-40-30

PU w internecie: <http://www.pu.uni.wroc.pl>

Przygotowanie do druku i druk: Drukarnia ARG1

Redakcja zastrzega sobie prawo do skracania i opracowywania artykułów.
Redakcja nie odpowiada za treść zamieszczanych listów i opinii.

W NUMERZE

PREZENTACJE. WYDZIAŁ FIZYKI I ASTRONOMII	1
LAURY	6
♦ Ekspert Europejskiej Rady Badań	
♦ W Komisji Dyscyplinarnej przy Radzie Głównej	
♦ Zwycięski miecz Taredu dla naszego Uniwersytetu	
♦ Przyjaciele Fundacji Mam Marzenie	
ZNAK NASZ: PIASTÓW ORZEŁ CZARNY	9
KONFERENCJE, WYKŁADY	12
♦ Krasomówcy we Wrocławiu	
♦ Wielka nauka, wielki biznes	
♦ Międzynarodowe Sympozjum Bacha	
♦ Model kształcenia „nowoczesnego prawnika” w Republice Litewskiej	
GIEŁDA KÓŁ NAUKOWYCH 2009	16
WIZYTA W BORYSŁAWIU NA UKRAINIE I W BUJWIDZACH NA LITWIE	17
TYTUŁY I STOPNIE NAUKOWE	18
NOWI PROFESOROWIE TYTULARNI	19
Z OBRAD SENATU UWR	21
VERBA VOLANT, SCRIPTA MANENT ...	22
KAZIMIERZ Z KRZEMIEŃCA	23
KONFERENCJE NAUKOWE UWR W 2009 R.	26
PROMOCJA Z UDZIAŁEM CHIŃSKIEGO DYPLOMATY	28
NOWOŚCI WYDAWNICTWA UWR	30
ODESZLI NA ZAWSZE	30
DNI OLIMPIJCYKA	31
TABLICA PROFESORA DUDKA	31
UCZELNIE A ŚRODOWISKA GOSPODARCZE	32
PRACE NAD NOWYM SYSTEMEM POSTĘPOWANIA DYSCYPLINARNEGO W SZKOLNICTWIE WYŻSZYM	33
KALEJDOSKOP NAUKI	33
UDZIAŁ UWR W IV MIĘDZYNARODOWYM ROKU POLARNYM 2007-2008	35

I str. okładki

• Słońce wykazuje najwyższą aktywność od 8000 lat. Obserwacja za pomocą Extreme Ultraviolet Imaging Telescope (29 X 2004)

II str. okładki

• Prezentacja Wydziału Fizyki i Astronomii; fot. archiwum

III str. okładki

• Badania polarne w obiektywie naukowców

IV str. okładki

• UWr na XV Taredzie; fot. A. Kalota, M. Fajfruk

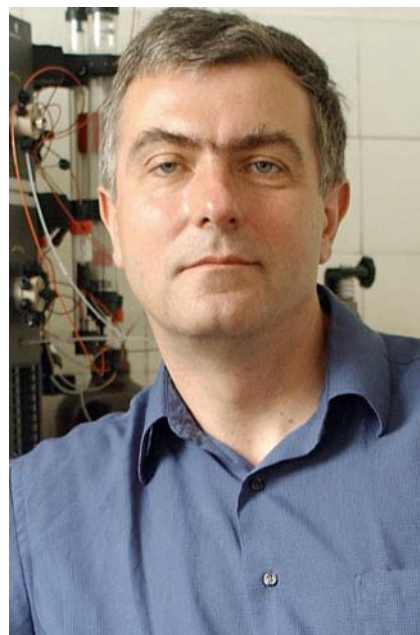
Ekspert Europejskiej Rady Badań

Profesor Jacek Otlewski, dziekan Wydziału Biotechnologii, został zaproszony do udziału w komisji oceniającej wnioski grantowe zgłoszone do sekcji „Applied Life Sciences and biotechnology” w ramach konkursu Europejskiej Rady Badań ERC *Advanced Grants*.

ERC – Europejska Rada Badań działa przy Komisji Europejskiej i jest organizacją finansującą prowadzenie pionierskich badań, *frontier research*, o wysokim stopniu ryzyka. Powstanie ERC ma na celu zachęcenie naukowców, aby odważniej podejmowali się badań na granicy posiadanej wiedzy. Granty ERC *Advanced Grants* są przeznaczone dla doświadczonych badaczy o ustalonej i niezależnej pozycji. Najlepiej, gdy projekty są interdyscyplinarne, a badania prowadzą do fundamentalnych odkryć. Projekty mogą trwać do 5 lat. Bu-

dżet roczny całego konkursu *Advanced Grants* wynosi około 1 mld euro, a budżet projektu może dochodzić do 3,5 mln euro (zazwyczaj jest to 2,5 mln euro). Prof. Jacek Otlewski jest biochemikiem – zajmuje się badaniami z zakresu struktury i funkcji białek. Zmutowane formy białek są przyczyną większości chorób, m.in. nowotworów, i poznanie własności tych zmienionych białek pozwala na tworzenie nowych leków. Prof. Otlewski kieruje Zakładem Inżynierii Białka na Tamce, został profesorem w wieku 38 lat (był wówczas najmłodszym w Polsce uczonym z tym tytułem w dziedzinie nauk biologicznych). Jest członkiem korespondentem Polskiej Akademii Nauk i jednym z czterech polskich członków założonej przez naukowców European Molecular Biology Organisation.

(kad)

W Komisji Dyscyplinarnej przy Radzie Głównej

Profesor Maciej M. Sysło z Uniwersytetu Wrocławskiego został powołany w styczniu br. przez minister nauki i szkolnictwa wyższego do pełnienia funkcji rzecznika dyscyplinarnego przy Komisji Dyscyplinarnej Rady Głównej Szkolnictwa Wyższego na kolejną kadencję (2009–2012). Członkiem tej komisji jest z UW prof. Zofia Sienkiewicz.

Prof. Maciej Sysło jest profesorem zwyczajnym w Zakładzie Metod Programowania Instytutu Informatyki na Wydziale Matematyki i Informatyki. W czerwcu 2008 r. został zaproszony ponownie przez panią minister edukacji narodowej jako ekspert do Rady ds. Edukacji Informatycznej i Medialnej, proponującej kierunki działania w edukacji związane z budową w Polsce społeczeństwa informacyjnego oraz gospodarki opartej na wiedzy. Jest autorem koncepcji edukacji informatycznej w szkołach różnego typu, twórcą i liderem zespołu edukacji informatycznej w Instytucie Informatyki UW. W 2008 roku opracował dokumenty strategiczne: dla MEN – dotyczący przy-

gotowania młodzieży do życia w społeczeństwie informacyjnym, dla Kancelarii Premiera Rady Ministrów – dotyczący projektu „Komputer dla każdego ucznia”. Jest członkiem Komitetu Redakcyjnego czasopism: „Discussiones Mathematicae. Graph Theory”, „Matematyka i komputery plus Technologia Informacyjna” oraz „Informatics in Education” (Wilno). W latach 1995–2004 organizował coroczne ogólnopolskie konferencje „Informatyka w szkole”. Profesor jest laureatem nagrody NOT w 1968r., nagrody PTM im. H. Steinhaus w 1986r. i nagrody MEN w latach 1993, 1998, 2002.

W Komisji Dyscyplinarnej przy Radzie Głównej X kadencji pracuje od stycznia br.

prof. Zofia Sienkiewicz z Wydziału Prawa, Administracji i Ekonomii. W poprzednich latach zajmowała się tą problematyką w Uniwersytecie Wrocławskim, była bowiem członkiem Komisji Dyscyplinarnej dla studentów oraz Odwoławczej Komisji Dyscyplinarnej. W latach 2005–2008 przewodniczyła Komisji Dyscyplinarnej dla nauczycieli akademickich.

Wśród zainteresowań badawczych prof. Sienkiewicz są m.in. zagadnienia systemu kar i środków karnych oraz sędziowskiego wymiaru kary, a także problematyka nieletnich. Jest autorką wielu prac naukowych z zakresu prawa karnego materialnego, polityki kryminalnej oraz prawa dla nieletnich. Kieruje Katedrą Prawa Karnego Materialnego. Oprócz aktywnej działalności organizacyjnej i dydaktycznej opiekuje się młodą kadrą naukową, wypromowała pięciu doktorów i opiekuje się kolejnymi doktorantami. Nagradzana wielokrotnie nagrodami Rektora UW, odznaczona Złotym Krzyżem Zasługi i Medalem Komisji Edukacji Narodowej.

(kad)

Zwycięski miecz Taredu dla naszego Uniwersytetu

Zakończyły się XV Dolnośląskie Prezentacje Edukacyjne „Tared”. Piątek 13 marca okazał się szczęśliwy dla Uniwersytetu Wrocławskiego. Otrzymaliśmy jedną z trzech nagród głównych – miecz ufundowany przez szefa Wojewódzkiego Sztabu Wojskowego.

W tym roku Tared odbywał się po raz 15. W Hali Stulecia prezentowało swoją ofertę 108 wystawców. Zdecydowaną większość z nich, ponad 90, stanowiły szkoły policealne i uczelnie wyższe. Rozczarowani mogli czuć się gimnazjaliści.

Na zakończenie imprezy najciekawsze prezentacje i najaktywniejszych wystawców uhonorowano trzema równorzędnymi nagrodami głównymi.

Szklana statuetka ufundowana przez prof. Tadeusza Więckowskiego, przewodni-

ącego Kolegium Rektorów Uczelni Wrocławia i Opola, przypadła Akademii Medycznej. Maciej Partyka, prezes organizującej targi spółki Interart, wyróżnił także szklaną statuetką Dolnośląską Szkołę Wyższą.

Najoryginalniejsze trofeum przypadło Uniwersytetowi Wrocławskiemu. Nagim mieczem uhonorował naszą prezentację płk Jerzy Panas, szef Wojewódzkiego Sztabu Wojskowego. Uzasadniając swój wybór, pułk Panas podkreślił, że wyróżnił Uniwersytet nie tylko za efektowne rozwiązanie stoiska, ale przede wszystkim za aktywność naszych studentów.

Stoiska uniwersyteckich wydziałów tworzyły miasteczko. Pośrodku znajdowała się scena, na której studenci z kół naukowych opowiadali młodszym kolegom o swoich studiach i możliwościach realizowania zainteresowań poza obowiązkowymi zaję-

ciami. Na oczach publiczności geolodzy rozłupywali fachowo i rozdawali agaty. Językoznawcy przedstawiali Polski Język Migowy. Na ekranie za sceną pokazywane były przygotowane przez wydziały prezentacje komputerowe i krótkie filmy. Żałować należy, że spośród ponad 150 kół na scenie w Hali Stulecia zdecydowało się wystąpić tylko kilkanaście, a zwłaszcza że zabrakło tych, które znane są z efektownych pokazów na Gieldzie Kół Naukowych.

Spółka Interart przyznała także trzy wyróżnienia specjalne „Przyjaciel Taredu”. Otrzymali je: Monika Marchewka i Elżbieta Oleniacz-Czajka z Dolnośląskiej Wyższej Szkoły Służb Publicznych „Asesor” oraz chor. szt. Marek Kańtoch z Wyższej Szkoły Oficerskiej Wojsk Lądowych we Wrocławiu.

(mpl)

serwis fotograficzny na okładce

Uniwersytet Wrocławski jest jedną z najstarszych i największych uczelni w Polsce – liczba studentów przekracza 40 tysięcy. Dajemy możliwość studiowania na 31 kierunkach i ponad 100 specjalnościach, specjalizacjach i profilach.

Oprócz klasycznych dyscyplin akademickich proponujemy specjalności związane z nowoczesnymi technologiami i studia interdyscyplinarne.

Na studentów czeka ponad 170 studentek kół naukowych.

Ale to nie wszystko! Uniwersytet Wrocławski daje również możliwość podjęcia studiów poza granicami kraju! Nasza uczelnia jako jedyna w Polsce oferuje studia w Stanach Zjednoczonych w ramach programu ISEP. W międzynarodowych programach studiów, praktyk i staży uczestniczy ponad 600 uczelni z całego świata, w tym 132 uczelnie amerykańskie.

Można rozwijać swoje zainteresowania po zajęciach i wykładach. Można np. śpiewać w chórze, żeglować, jeździć konno lub uprawiać inne sporty.

Kierunki, specjalności i profile, na których można studiować na Uniwersytecie Wrocławskim

Studia stacjonarne

- chemia, specjalność: chemia biologiczna, podstawowa, środowiska, informatyka chemiczna
- dziennikarstwo i komunikacja społeczna

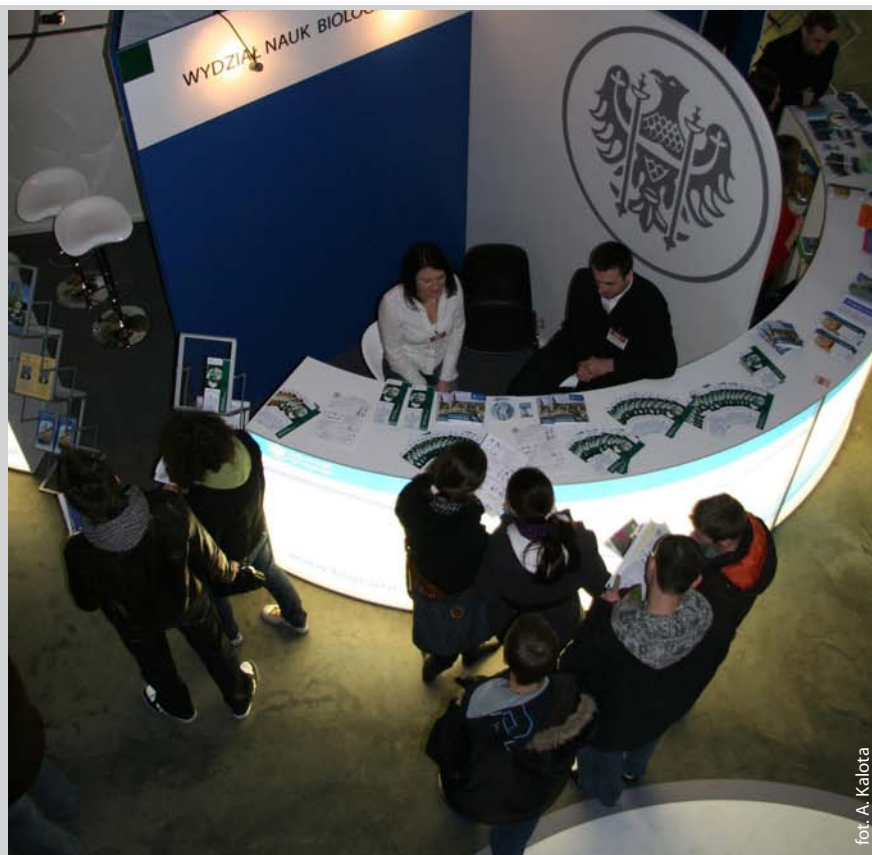

foto: A. Kalota

- informacja naukowa i bibliotekoznawstwo
- filologia polska
- filologia, specjalność: filologia angielska, germańska, klasyczna, klasyczna

i kultura śródziemnomorska, indyjska i kultura Indii, niderlandzka, francuska, hiszpańska, słowiańska o profilu – rosyjskim, czeskim, ukraińskim, serbsko-chorwackim

- ♦ fizyka
- ♦ fizyka techniczna
- ♦ astronomia
- ♦ informatyka
- ♦ matematyka
- ♦ archeologia
- ♦ etnologia
- ♦ historia
- ♦ historia sztuki
- ♦ kulturoznawstwo
- ♦ muzykologia
- ♦ pedagogika
- ♦ pedagogika, specjalność: kształcenie zintegrowane i edukacja przedszkolna
- ♦ psychologia
- ♦ biologia
- ♦ biologia, specjalność: biologia z chemią
- ♦ biologia, specjalność: mikrobiologia
- ♦ ochrona środowiska
- ♦ biotechnologia
- ♦ geografia
- ♦ geografia, specjalność: geografia z biologią
- ♦ geografia, specjalność: geografia z historią
- ♦ geologia

- ♦ europeistyka
- ♦ filozofia
- ♦ filozofia, specjalność: komunikacja społeczna
- ♦ politologia
- ♦ socjologia
- ♦ stosunki międzynarodowe
- ♦ administracja
- ♦ prawo
- ♦ ekonomia

Studia niestacjonarne (zoczne)

- ♦ chemia
- ♦ dziennikarstwo i komunikacja społeczna
- ♦ informacja naukowa i bibliotekoznawstwo
- ♦ filologia polska
- ♦ filologia, specjalność: filologia rosyjska, hiszpańska, germańska
- ♦ matematyka
- ♦ etnologia
- ♦ historia
- ♦ kulturoznawstwo
- ♦ pedagogika
- ♦ pedagogika, specjalność: kształcenie zintegrowane i edukacja przedszkolna

- ♦ biologia
- ♦ ochrona środowiska
- ♦ geografia
- ♦ geologia
- ♦ europeistyka
- ♦ filozofia
- ♦ politologia
- ♦ socjologia
- ♦ stosunki międzynarodowe
- ♦ administracja
- ♦ prawo
- ♦ ekonomia

Studia niestacjonarne (wieczorowe)

- ♦ filologia, specjalność: filologia angielska, czeska, germańska, niderlandzka, francuska, rosyjska, ukraińska, klasyczna i kultura śródziemnomorska, hiszpańska
- ♦ fizyka
- ♦ historia
- ♦ historia sztuki
- ♦ psychologia
- ♦ archeologia
- ♦ politologia
- ♦ administracja
- ♦ prawo

Przyjaciele Fundacji Mam Marzenie

W lutym 2009 roku dyrekcja, pracownicy i studenci Instytutu Psychologii Uniwersytetu Wrocławskiego otrzymali Dyplomy Przyjaciela Fundacji Mam Marzenie.

Fundacja Mam Marzenie została założona w Krakowie 14 czerwca 2003 roku, by spełniać marzenia chorych dzieci, których życie jest zagrożone. Dzięki zaangażowaniu wolontariuszy, rodziców, lekarzy dzieci mogą choć przez chwilę zapomnieć o trudach walki z chorobą. Poprzez swoją działalność Fundacja chce „dostarczyć chorym dzieciom i ich rodzinom niezapomnianych wra-

żeń, które wniosą w ich życie radość, siłę do walki z chorobą i nadzieję na przyszłość”. Bez względu na status materialny, społecz-

„skupiać wokół siebie ludzi o wielkim sercu, otwartych na potrzeby chorych i słabszych, a przez realizację swojej misji chce wzmacniać postawy wolontarystyczne i humanitarne w polskim społeczeństwie”. (<http://mammarzenie.org/>).

Fundacja Mam Marzenie jest organizacją pozarządową, posiadającą status organizacji pożytku publicznego. Od października 2007 r. ambasadorem Fundacji jest Małgorzata Kożuchowska. Fundacja spełniła do 20 lutego 2009 r. marzenia

DYPLOM PRZYJACIELA FUNDACJI MAM MARZENIE

Otrzymują

Studenci Psychologii

*Dzięki Waszej pomocy wielu naszych marzycieli
choć na chwilę mogło zapomnieć o chorobie
i przeżyć chwilę szczęścia.*

Magiczna moc spełnionego marzenia rozjaśniła życie dzieci.

Przyznajemy Wam tytuł:

PRZYJACIELA FUNDACJI MAM MARZENIE

Wolontariusze
Fundacji Mam Marzenie

DYPLOM PRZYJACIELA FUNDACJI MAM MARZENIE

Otrzymuje

Dyrekcja i Pracownicy Instytutu Psychologii

*Dzięki Państwa pomocy wielu naszych marzycieli
choć na chwilę mogło zapomnieć o chorobie
i przeżyć chwilę szczęścia.*

Magiczna moc spełnionego marzenia rozjaśniła życie dzieci.

Przyznajemy Państwu tytuł:

PRZYJACIELA FUNDACJI MAM MARZENIE

Wolontariusze
Fundacji Mam Marzenie

ny rodziny czy miejsce zamieszkania przeszkoleni wolontariusze spełniają marzenia dzieci, współpracując z lekarzami opiekującymi się podopiecznymi fundacji. Jako organizacja oparta na zasadach wolontariatu Fundacja dąży do tego, aby

1946 dzieci. (http://pl.wikipedia.org/wiki/Fundacja_Mam_Marzenie) Instytut Psychologii współpracuje aktywnie z Fundacją od 3 lat, studenci pracują jako wolontariusze, również pracownicy włączają się aktywnie w pomoc dla chorych dzieci. Otrzymany tytuł jest dla nas szczególnym wyróżnieniem.

Bogna Bartosz, Joanna Supergan

Znak nasz: Piastów orzeł czarny

Na wrocławski uniwersytet wiodły ścieżki wydeptane w gruzowiskach, w oknach brakowało szyb, a już Senat Uniwersytetu i Politechniki przystąpił do ustanowienia godła uczelni. Symbolu, który ułatwiłby oswojenie obcego miasta, pomógł uczonym i studentom utożsamić się z nowym miejscem.

29 stycznia 1946 roku senatorowie powierzyli opracowanie znaku uczelni profesorom: Karolowi Maleczyńskiemu, Bolesławowi Olszewiczowi i Tadeuszowi Wróblowi. Czy o wybór godła się spierano? Jakie były koncepcje? Jakie argumenty? Kroniki milczą.

Gdy w maju 1946 roku prorektor prof. Stanisław Loria do sprawy powrócił, godła ciągle nie było. W protokole z posiedzenia senatu czytamy: „Uchwalono poruczyć Dziekanowi Wróblowi opracowanie projektu samodzielnie, z tym że w miarę możliwości porozumie się on z innymi członkami komisji”. W lipcu zatwierdzono wzór studenckiego indeksu, a projektu nie było. Senat postanowił, że „godło będzie osobno przedstawione do zatwierdzenia Rektorowi”.

Pierwsza pieczęć

Można przypuszczać, że Uniwersytet i Politechnika doczekały się własnej pieczęci jesienią 1946 roku. W listopadzie senatorowie zdecydowali: „na indeksach i dyplomach

będzie używana wewnętrzna pieczęć z godłem Uniwersytetu, na dokumentach do użytku Władz i Ministerstwa będzie używana pieczęć z Orłem”.

Najprawdopodobniej autorem projektu pierwszego godła naszego Uniwersytetu był prof. Tadeusz Wróbel, architekt i urbanista, dziekan Wydziału Budownictwa Politechniki. Historycy zgodnie twierdzą, że za wzór posłużyła mu pieczęć zmarłego w 1926 roku Henryka V Brzuchatego, księcia jaworskiego, legnickiego, wrocławskiego i brzeskiego.

Tak więc na swój znak pierwsze polskie uczelnie na Dolnym Śląsku obrały orła miejscowych Piastów. Był on czarny! Przez pierś

Od lewej:

- Pierwowzorem dla orła z uniwersyteckiego godła był ptak z pieczęci Henryka V Brzuchatego (Grubego) z lat 1268–1278
- Na pierwszej pieczęci polskich uczelni we Wrocławiu z 1946 r. orzeł jeszcze nie miał rektorskich berf
- Pieczęć suchą zaprojektował w 1947 r. Mieczysław Jarema
- Trzecia pieczęć powstała dopiero pod koniec lat 50. Z otoku zniknęła data „1945” i „Politechnika”
- Kolejne wersje godła uczelni używane od lat 70. do dziś

i rozpostarte skrzydła ptaka przechodziła srebrna, sierpowata przepaska. Metaliczne srebro oddawane jest też bielą.

Na pieczęciach kolorów wprawdzie nie ma, ale historykom dobrze znane są barwne przedstawienia herbów Piastów z linii dolnośląskiej. Na jednej z ilustracji w *Codex Manesse*, niemieckim XIV-wiecznym zbiorze poezji, uwieczniono jako zwycięzcę turnieju rycerskiego Henryka IV Probusa, władającego księstwem wrocławskim bezpośrednio przed Henrykiem Brzuchatym. Możemy mieć wątpliwości, czy miniaturzysta wiernie oddał powierzchowność księcia, ale herb był w owych czasach sprawą poważniejszą niż uroda. Czarny orzeł z półksiężycową białą przepaską na piersi widnieje i na tarczy tryumfatora turnieju, i na czapraku jego konia.

Pierwsza pieczęć przechowywana jest w Muzeum Uniwersyteckim. W jej otoku widnieje napis: SIG * UNIVERS * ET * POLYTECHN * WRATISL *. Nad głową orła umieszczono literę „W”, a pod skrzydłami „U” i „P”. Takie godło zdobi m.in. zaproszenie na pierwszą powojenną uroczystość nadania tytułu doktora honoris causa Uniwersytetu Wrocławskiego w listopadzie 1948 roku. Otrzymał go matematyk Waclaw Sierpiński.

Z ryngrafem i berłami władzy

Protokół posiedzenia senatu z 11 stycznia 1947 roku: „Prorektor Sucharda referuje sprawę pieczęci suchej. Uchwalono zamówić”. I tyle. Tymczasem godło na pieczęci suchej – ona także trafiła do Muzeum Uniwersytetu – uległo znacznej transformacji! Orzeł jest jakby groźniejszy. W szponach dzierży berła – znak władzy rektorskiej. Rozłożone skrzydła mają zamiast jednej, dwie warstwy lotek. Przepaska przypomina ryngraf i jest gęsto zaćwiekowana od góry. W otoku pieczęci, obramowany kilkoma liniami od wewnątrz i od zewnątrz znajduje się napis: S * VNIVERSITATIS * ET * POLYTECHNICAE * WRATISLAVIENSIS oraz data: 1945.

Znawca heraldyki i sfragistyki śląskiej profesor Marian Haisig na łamach okolicznościowej gazetki, która ukazała się 15 listopada 1985 roku, wyjawia, że w 1947 roku brał udział w pracach nad godłem uczelni. Z opisu wynika, że chodzi właśnie o pieczęć suchą. Wzorcem, twierdzi profesor Haisig, była pieczęć herbowa Henryka V, a autorem projektu – Mieczysław Jarema, prawnik z wykształcenia, grafik z zamiłowania. Uniwersytet używał tego godła jeszcze kilka lat po ostatecznym usamodzielnieniu się Politechniki w 1951 roku. Widnieje ono m.in. na odpisie dyplomu doktorskiego z 1953 roku, a także na zaproszeniu na uroczystość nadania tytułu doktora honorowego Janowi Czekanowskiemu w czerwcu 1959 r.

Na sztandarze wybielony

Trzecią pieczęć – z orłem identycznym jak na pieczęci Jaremy, ale już bez Politechniki i 1945 roku w otoku – Uniwersytet zamówił zapewne dopiero pod koniec lat 50., gdy już do pieczęci z własnym godłem nie miał prawa! W 1956 roku minister szkolnictwa wydał zarządzenie zezwalające na używanie takich pieczęci tylko trzem uczelniom: Uniwersytetowi Jagiellońskiemu, Uniwersytetowi Warszawskiemu i Szkole Głównej Gospodarstwa Wiejskiego.

Na sztandarze podarowanym Uniwersytetowi w 1970 r. przez związki zawodowe orzeł zamiast czarny jest srebrny

Na nowym sztandarze z 2002 r. orla Piastów dolnośląskich kalkiem wybielono

Mimo ministerialnego zakazu pieczęcią z własnym znakiem na Uniwersytecie Wrocławskim posługiwano się: „długo lub często”. Tak orzekł w 1986 roku na podstawie jej odcisku Marian Wróbel, pracownik Gabinetu Śląsko-Łużyckiego.

Gdzie jest dziś trzecia pieczęć? Nie udało mi się jej wytopić.

W latach 70. i 80. uniwersytecki orzeł poddawany był bezładnym modyfikacjom. Ubywało mu lub przybywało ćwieków na przepasce, na piersi zamiast rysunku piór pojawiały się kraciaste wzorki, stracił szpony i dwa pióra w ogonie, głowa mu posiwiała, a zwieńczenia rektorskich berel zaczęły przypominać rękojeści szpad. Ale, jak to w rodzinie, społeczność akademicka tak do niego przywykła, że przestała mu się przyglądać.

Pierwsze barwne przedstawienie uniwersyteckiego godła pochodzi z 1970 roku, kiedy to z okazji XXV-lecia nauki polskiej we Wrocławiu Centralna Rada Związków Zawodowych ufundowała uczelni sztandar. Urzędnikom związkowym czarny orzeł kojarzył się pewnie jak najgorzej, więc go... wybielili. Wyhaftowany został szarosrebrną nicią na żółtym polu. Oko ma błękitne, dziób i pazury brązowe, a przepaskę o odcieniu fioletowawym. Jak przyjęli to kolorystyczne szaleństwo heraldycy? Nie wiadomo. Niestety precedens z upływem lat nabrał mocy i w 2002 roku, gdy uczelnia na 300-lecie sprawiła sobie nowy sztandar, za wzór posłużył dar od związków zawodowych z orłem na szaro.

Pieczęć, która być miała

W 1983 roku po zmianie ustawy o szkolnictwie wyższym na Uniwersytecie Wrocławskim po raz pierwszy opracowano własny statut. W rozdziale „Godło, sztandar, medal i święto Uniwersytetu” możemy przeczytać: *Godłem Uniwersytetu jest piastowski orzeł śląski z dwoma berłami i napisem łacińskim „Universitas Wratislaviensis”*. W szczególności twórcy statutu nie wchodzili. O pieczęciach napisano: *senat i rektor używają w uroczystych aktach – pismach honorowych, dyplomach – pieczęci tradycyjnej tłoczonej z godłem Uniwersytetu. Istnieją dwie takie pieczęcie: wielka i mała. Wielka ma charakter historyczny i zawiera dodatkowo daty: 1661 – rok założenia Uniwersytetu Jana Kazimierza, 1702 – rok założenia Uniwersytetu Wrocławskiego, 1945 – rok powrotu na ziemie zachodnie i podjęcie działalności przez polski Uniwersytet i Politechnikę we Wrocławiu.*

Ciągle obowiązywało rozporządzenie ministra reglamentujące używanie przez uczelnie pieczęci z własnym godłem. Uchyłono je dopiero w 2001 roku!

Pieczęci wielkiej próżno szukałam w muzeum i archiwum, w kancelarii i biurze rektora.

Spytałam prof. Franciszka Połomskiego, który brał udział w pracach nad pierwszym statutom, czy widział pieczęć wielką z trzema historycznymi datami.

- W 1983 roku jej nie było. Chcieliśmy ją ustanowić. Czy powstała? – zaciekał się. Wszystko wskazuje na to, że nie powstała. Opis godła i pieczęci uniwersyteckich umieszczano jeszcze w statucie z roku 1993 i 1999. W roku 2006 w rozdziale „Godło, sztandar, medal i święto...” o godle nie ma już słowa. Zostało zesłane do załącznika. Zamieszczoną tam ilustrację trudno jednak uznać za wzorzec, gdyż jest wyjątkowo marnej jakości. Miniaturzysta, który zdobił *Codex Manesse*, nigdy by nie uwierzył, że po wiekach stosunek do znaku herbowego będzie tak nonszalancki.

Nowocześnie, czyli jak w średniowieczu

U schyłku XX wieku znak uczelni znowu zaczął odgrywać poważną rolę jako element identyfikujący. Dziś konkurujące o studentów szkoły wyższe, podobnie jak firmy zabiegające o klientów, umieszczają swoje logo na wizytówkach, papierach firmowych, ogłoszeniach prasowych i reklamowych drobiazgach: długopisach, parasolach, kubkach. Zdobą foldery, broszury informacyjne i strony internetowe.

W 2006 roku rektor Leszek Pacholski powołał uczelniany zespół, który we współpracy z firmą od kreowania marki (czyli brandingu) miał opracować jednolity system identyfikacji wizualnej Uniwersytetu.

Współcześni zawodowcy od kreowania marki powrócili do zasad obowiązujących w średniowieczu, kiedy to znak rycerza musiał być rozpoznawalny w bitewnym zamęciu, czytelny z oddali dla wartownika na zamkowych murach. Naszemu godłu zarzucili, że zbyt skomplikowane i przez to w małym formacie nieczytelne, że podobne do znaków kilku innych uczelni, więc nas nie wyróżnia, no i że orzeł czarny, a jako czarny – nieprzyjazny. Zaproponowali, aby tradycyjne godło zachować na okazje szczególnie uroczyste, a do codziennego użytku opracować „bardziej przyjazne, nowoczesne i syntetyczne logo”.

Na to zespół uczelniany przystać nie chciał. Nowoczesność nowoczesnością, ale Henrykowy orzeł w różnych wariantach patronował Uniwersytetowi przez lat 60, a więc „od zawsze” – dla większości osób z uczelnią związanych. Ugodzono się poddać ptaka małemu „liftingowi”. Graficy przywrócili posiwiałej głowie orła czarny kolor, jego sylwetkę zmniejszyli, aby nie dusił się w wewnętrznym okręgu, zlikwidowali jeden z dwóch otoków zewnętrznych, zmieniłi czcionkę napisu *Universitas Wratislaviensis* na lżejszą i z większą ilością światła.

Lustracja heraldyczna

We wrześniu 2007 roku system identyfikacji wizualnej został zaprezentowany Wysockiemu Senatowi. Senatorowie bacznie przyjrzeni się orłowi i ...zawrzało. Gdzie szpony? Czemu głowa czarna? Czy to aby zgodne ze statutem? – protestowali. Ze zdumieniem odkryli, że w rozdziale „Godło, sztandar, medal...” o godle ani słowa.

Do zlustrowania orła rektor powołał komisję heraldyczną w składzie: prof. Marek Górny, prof. Rościśław Żerelik i dr Marek L. Wójcik.

W styczniu 2008 roku opinia historyków była gotowa. „Godłem Uniwersytetu Wrocławskiego powinien być jednolity czarny orzeł, zgodny z tradycją heraldyczną orłów dolnośląskich” – orzekli. „Wypełnienie czarną tynkturą białej głowy ptaka [...] jest zatem w pełni uzasadnione” – pochwalili. Za-

Okolo 1350 r. powstała sala herbowa na zamku Lauf koło Norymbergii. Umieszczono tam m.in. herby księstw: opolskiego, śląskiego i świdnickiego (w górnym rzędzie od lewej)

proponowali także, aby: usunąć wypustkę w środkowej części przepaski, przywrócić orłowi nogi ze szponami, zwiększyć liczbę piór w ogonie do pięciu. Głowa ptaka powinna być wyżej uniesiona, a dziób bardziej orli. Zmienić należy także zwieńczenia berel, które zdaniem historyków „w obecnym kształcie przypominają lichtarze”.

Komisja heraldyczna zaproponowała opis godła, który 26 marca 2008 roku uzyskał aprobatę senatu:

Godłem Uniwersytetu Wrocławskiego jest czarny orzeł szponiasty z rozpostartymi skrzydłami o opuszczonych w dół łatkach, z ogonem z pięciu piór i uniesioną ku górze głową zwróconą w prawą heraldycznie stronę [czyli prawą stronę rycerza trzymającego przed sobą tarczę – przyp. aut.], wpisany w okrąg. Na piersi i skrzydłach orła przepaska zakończona trójlistnymi koniczynkami, a w miejscu połączenia tułowia ze skrzydłami dwa berla w słup. Wokół majuskułny napis UNIVERSITAS (u góry) WRATISLAVIENSIS (u dołu).

Takie będzie nasze godło na okazje uroczyste – symbol prestiżu i tradycji. Historycy radzą, aby autor projektu ponownie za punkt wyjścia przyjął wizerunek orła z pieczęci Henryka V Brzuchatego.

System identyfikacji wizualnej jest już przygotowany do wdrożenia. Wkrótce rektor wyda stosowne zarządzenie. Orzeł z logo będzie podobny do tego, który używany jest od lat 80: z trzema piórami w ogonie i bez szponów. Ale głowę będzie miał czarną.

Małgorzata Porada-Labuda

Serdecznie dziękuję Ewie Kłapińskiej z Archiwum Uniwersytetu Wrocławskiego za zyczliwość i fachową pomoc

Henryk IV Probus jako zwycięzca turnieju na ilustracji w średniowiecznym zbiorze poezji *Codex Manesse* (ok. 1305–1340)

Krasomówcy we Wrocławiu

11 marca 2009 r. na Uniwersytecie Wrocławskim odbył się XIII Lokalny Konkurs Krasomówczy zorganizowany przez Europejskie Stowarzyszenie Studentów Prawa ELSA Wrocław.

Zgromadzonych w Auli Leopoldyńskiej powitał rektor prof. Marek Bojarski. Już na wstępie pogratulował uczestnikom i powiedział: - Wszyscy jesteście zwycięzcami! W części konkursowej studenci wygłaszały dziesięciminutowe mowy kończące postępowanie przed sądem pierwszej instancji. Zmagali się m.in. z problemem uduśnienia nowo narodzonego dziecka przez matkę, zabójstwa na nartach, wypadku na autostradzie, a także darowizny obiecanej w stanie nietrzeźwym.

- Wysoki Sądzie! Liczy się człowiek, a nie zasady, które rządzą rynkiem – argumentował jeden z uczestników. – To jawna niesprawiedliwość, pod symbolem orła w koronie coś takiego nie może się zdarzyć – przekonywał inny.

Wystąpienia uczestników były oceniane przez Jury w składzie: przewodniczący mec. Andrzej Malicki (dziekan Okręgowej Rady Adwokackiej), mec. Barbara Kras (dziekan Okręgowej Izby Radców Prawnych), prok. Małgorzata Klaus (rzecznik Prokuratury Okręgowej), prof. Włodzimierz Gromski (dziekan Wydziału Prawa, Administracji i Ekonomii), prof. Stanisław Kaźmierczyk, prof. Jacek Giezek (wicedziekan Okręgowej Rady Adwokackiej), prof. Jan Miodek, dr Julian Jezioro.

Jury oceniało występy zarówno pod względem merytorycznym, jak i językowym.

– Za dużo było „iż” oraz „ciężki”. Czy obecnie wszystko zamiast „trudne” musi być „ciężkie?” – pytał retorycznie prof. Jan Miodek.

– Niektórym uczestnikom brakowało ognia. Były iskierki, nie było ognia – mówiła mec. Barbara Kras.

Na zakończenie konkursu głos zabrał przewodniczący Jury mec. Andrzej Malicki: - Sztuka przemawiania umiera. Wartość słowa mówionego ustępuje PR-owi, władzy mediów, dyscyplinie partyjnej. Cieszymy się i dziękujemy za to, że chcecie przemawiać. Nie lękajcie się mówić.

Jury zdecydowało o przyznaniu dwóch nagród za III miejsce: dla Karoliny Bąk oraz Michała Zwolaka (otrzymał on również nagrodę publiczności), II miejsce zajął Filip Grycewicz, natomiast zwycięzcą został Rafał Rybicki, student V roku prawa. Jego wypowiedź była zdecydowanie najbardziej ekspresywna, a chwilami humorystyczna. – Poszedłem w emocje – tłumaczył. -

W zeszłym roku obłożyłem się książkami, komentarzami. Postawiłem tylko na merytorykę i przegrałem. Teraz chciałem to połączyć. Zwycięzca awansował do finału Ogólnopolskiego Konkursu Krasomówczego, który odbędzie się 14 kwietnia w Szczecinie.

- Liczba osób zainteresowanych tym konkursem wzrosła – zauważył prof. Jan Miodek. - Nie jest, co prawda, jak za czasów mojej młodości, gdy na sali konkursowej był taki tłum, że nie dało się wcisnąć nawet szpilki, ale jest postęp.

Lokalny Konkurs Krasomówczy, organizowany przez Europejskie Stowarzyszenie Studentów Prawa ELSA Wrocław, ma na celu rozwijanie zdolności oratorskich uczestników, umiejętności autoprezentacji oraz publicznego przemawiania, a także pokonywanie stresu. Podstawy wystąpień studentów stanowią kazusy z prawa karnego oraz cywilnego przygotowane na podstawie spraw sądowych. Losowanie kazusów odbywa się z tygodniowym wyprze-

Studenci z prof. Janem Miodkiem

dzeniem, aby studenci mieli czas na przygotowanie. Uczestnicy występują w parach – każda ze stron procesowych, w które wcielają się studenci, wygłasza dziesięciminutową mowę kończącą postępowanie przed sądem pierwszej instancji. Stronom przysługuje następnie prawo do trzymiutowej repliki. Uczestnikami Konkursu mogą być studenci prawa lub administracji z wyłączeniem studentów I roku.

Mateusz Borkiewicz, Ewelina Jadwisieńczyk

Jury konkursu

Laureaci XIII Lokalnego Konkursu Krasomówczego

fort. archiwum

Wielka nauka, wielki biznes

Ponad setka biotechnologów z całego kraju: z Lublina, Warszawy, Gdańska i wielu innych miast zjechała 6 marca do Wrocławia. Przyciągnęły ich dwa hasła stanowiące temat konferencji: „Biotechnologia & Biznes”.

Z myślą o wszystkich studentach biotechnologii i kierunków pokrewnych, którzy zastanawiają się nad perspektywami czekającymi na nich po zakończeniu studiów, Wydziałowa Rada Samorządu Studentów Biotechnologii we współpracy ze Studenckim Kołem Naukowym „Przybysz” zorganizowała ogólnopolską konferencję „Biotechnologia & Biznes”. W roli prelegentów wystąpili ludzie ściśle związani ze światem nauki oraz przedsiębiorcy, jak nikt inny świadomi potencjału i możliwości zysku drzemiących w komercjalizacji badań naukowych i bioinnowacyjności.

Konferencja cieszyła się olbrzymim zainteresowaniem. Okazało się, że istnieje duża potrzeba poruszania tematów związanych z praktycznym wykorzystaniem wyników współczesnych badań naukowych. Uroczyste otwarcie odbyło się w obecności prorektora ds. studenckich prof. Teresy Łoś-Nowak, która swym patronatem objęła to wydarzenie. Honorowego patronatu udzielił też dziekan Wydziału Biotechnologii prof. Jacek Otlewski. Wykład inauguracyjny pt. „Czy biotechnologia będzie miała decydujący wpływ na rozwój gospodarki w XXI wieku?” wygłosił dr hab. Daniel Krowarsch z Wydziału Biotechnologii.

Przygotowane prezentacje zilustrowały trudności, z którymi borykają się naukowcy, autorzy badań o charakterze aplikacyjnym, które mogą być wykorzystane w świecie przemysłu.

Na pytanie „jak pozyskać środki na rozpoczęcie własnej działalności” odpowiedzieli Marek Kuźbicki z firmy PRO-SCIENCE oraz Grzegorz Gromada, prezes funduszu inwestycyjnego MCI.BioVentures. Obaj prelegenci zgodnie stwierdzili, że uzyskanie wsparcia finansowego nie jest łatwe, ale też nie niemożliwe. Prelekcje zakończyły się wnioskiem, że każda próba zrealizowania pomysłu wymaga dużego zaufania i nakładów finansowych inwestora. Próby te niosą ze sobą ryzyko niepowodzenia. Szacuje się, że fiasko poniesione przez dziewięć projektów zostanie zrekompensovane przez statystycznie co dziesiąty projekt zakończony powodzeniem.

Kolejny sposób ułatwienia startu biotechnologa w biznesie przedstawił dr Adam Sokołowski z Wrocławskiego Parku Tech-

Dziekan Jacek Otlewski z przedstawicielami EIT+

nologicznego. Jeśli zakup specjalistycznego sprzętu wymaga zbyt dużej inwestycji, to istnieje możliwość wypożyczenia go w ramach współpracy z tą instytucją. Gdy działalność nowo powstałej firmy biotechnologicznej wymaga pomieszczeń laboratoryjnych, dobrym rozwiązaniem jest wynajem. Nasuwa się wniosek, że Park Technologiczny może stanowić istotne wsparcie rozwoju naukowej działalności przemysłowej.

W czasie trwania konferencji poruszono temat patentowania odkryć naukowych, przedstawiony przez rzecznika patentowego Rafała Witka. Udzielił on wielu przydatnych informacji i praktycznych porad, m.in. jaką drogę należy przejść, aby opatentować swój wynalazek.

Rozwój swojej działalności biotechnologicznej przedstawił dr Marcin Łukasiewicz, kierownik Zakładu Biotransformacji na Wydziale Biotechnologii Uniwersytetu Wrocławskiego w wykładzie „Od pomysłu do przemysłu”.

Kolejnym wykładowcą był prof. Mirosław

Miller, kierujący Wrocławskim Centrum Badań EIT+, którego misją jest zmiana gospodarki Wrocławia i Dolnego Śląska oparta na współpracy z wrocławskimi uczelniami, w których tkwi potencjał prawie 10 tys. pracowników naukowych, 130 tys. studentów, a także wielu doktorantów. Warto go więc wykorzystać.

Dr Monika Jarych-Szyska przedstawiła firmę Oleofarm. Zakład Produkcji Olejów Farmaceutycznych i Kosmetycznych powstał w 2002 roku w Pietrzykowicach koło Wrocławia. Jest nową dynamicznie rozwijającą się firmą w branży surowców i półproduktów dla przemysłu farmaceutycznego i kosmetycznego. Firma specjalizuje się w produkcji olejów roślinnych z nasion m.in. wiesiołka, lnu. Z myślą o klientach indywidualnych wprowadziła linię produktów „Oleje Świata”, która zyskała uznanie na rynku.

Z dużym zainteresowaniem spotkała się prezentacja prof. Jana Szopy-Skórkowskiego, kierownika Zakładu Biochemii Genetycznej na Wydziale Biotechnologii. Z pasją opowiadał o swoich badaniach nad Inem,

nowych właściwościach, jakie udało mu się uzyskać przez genetyczną modyfikację tej rośliny. Tłuszcze uzyskane z jej nasion zawierają nadwyzwyczajnie dużą ilość tłuszczów wielonienasyconych, bardzo korzystnych dla zdrowia, a z jej włókien można uzyskać niezwykle skuteczny opatrunek, który pomyślnie przeszedł badania kliniczne. Projekt, którego realizacja umożliwiłaby skuteczny sposób leczenia trudno gojących się ran, wciąż czeka na realizację. Profesor w swym wystąpieniu opisał wciąż napotyka-

jące go trudności uniemożliwiające wprowadzenie swojego wynalazku na rynek. Każdy z prelegentów przebył inną drogę do osiągnięcia sukcesu i każdy podzielił się z audytorium doświadczeniem związanym z próbami realizacji własnych pomysłów. Organizacja ogólnopolskiej studenckiej konferencji „Biotechnologia & Biznes” spotkała się z wysoką oceną uczestników, którzy byli zadowoleni z wysokiego poziomu wygłoszonych prelekcji. Studenci pozostali pod wrażeniem szans ukazanych podczas

wystąpień. Zauważono wielką potrzebę dyskusji nad poruszonymi problemami. Uniwersytet Wrocławski, jako renomowana uczelnia z tradycjami, znajdująca się w mieście wielu rodzących się inwestycji, może stanowić centrum dialogu pomiędzy przedstawicielami nauki i biznesu. Warto kształtować innowacyjne spojrzenie na naukę jako fundament gospodarki.

Aleksander Żuchowski

Międzynarodowe Sympozjum Bacha

Uniwersytet Wrocławski gościł 7 marca br. grupę niemieckich, austriackich, francuskich i polskich muzykologów biorących udział w międzynarodowym sympozjum naukowym zorganizowanym przez Towarzystwo Muzyczne im. Carla Philippa Emanuela Bacha we Frankfurcie nad Odrą oraz Zakład Muzykologii UWr i Wrocławskie Towarzystwo Bachowskie. Internationales Bach – Symposium rozpoczęło się 5 marca we Frankfurcie nad Odrą.

Naczelnym mottem sympozjum była muzyka między Wschodem a Zachodem na przykładzie twórczości Carla Ph. E. Bacha. Zanim jednak w Oratorium Marianum wystąpili ze swoimi referatami prelegenci, odbyło się wspólne zwiedzanie miasta. Przed południem zagranicznych gości oprowadził po zabytkowym historycznym centrum Wrocławia mgr Michał Pieczka – historyk sztuki i muzykolog. Pod jego kierunkiem goście zwiedzili dokładnie barokowy gmach główny UWr oraz zapoznali się z jego historią. W sali muzycznej UWr (Oratorium Marianum) wysłuchali prezentacji XVIII-wiecznych organów Adama H. Caspariniego. O tym pięknym instrumencie bardzo interesująco opowiedział, a następnie także na nim zagrał organista i muzykolog dr Bogusław Raba. Na tle owych organów wszyscy uczestnicy sympozjum ustawili się do pamiątkowego zdjęcia, które ma być zamieszczone we frankfurckiej prasie. Po obejrzeniu sali muzycznej goście zwiedzili także ekspozycję Muzeum Uniwersytetu Wrocławskiego, wspaniałą Aulę Leopoldyńską oraz Wieżę Matematyczną, z tarasu której podziwiali panoramę wrocławskiej starówki. Po wspólnym spacerze po ulicach Starego Miasta, Rynku, Placu Solnym grupa muzykologów obejrzała wnętrze kościoła pw. św. Wojciecha z barokową kaplicą bł. Czesława – patrona

Wrocławia. Ostatnim punktem na trasie wspólnego zwiedzania miasta była Panorama Raclawicka. Monumentalne malowidło Jana Styki i Wojciecha Kossaka wywarło na gościach szczególnie silne wrażenie, a wysłuchany przez nich komentarz objaśnił wiele zawiłych i niełatwych kwestii z dziejów Rzeczypospolitej.

Po wspólnym obiedzie w Hotelu Tumskim wszyscy goście przybyli do Oratorium Marianum, gdzie o godz. 14 w obecności prorektora UWr prof. Adama Jezierskiego oraz konsula Republiki Federalnej Niemiec dr Annette Bussmann nastąpiło uroczyste otwarcie kolejnego dnia obrad sympozjum. Zaplanowano nań pięć 45-minutowych referatów. Po powitalnych przemówieniach rozpoczęła się jego pierwsza część.

Na wstępie wysłuchaliśmy interesującego referatu prof. Marii Zduniak (Wrocław) o szeroko rozumianej kulturze i życiu muzycznym we Wrocławiu w drugiej połowie XVIII wieku. Drugi referat wygłosił zasłużony muzykolog niemiecki prof. Hans-Günter Ottenberg (Drezno), który dokładnie omówił różne kwestie związane ze śląskimi prenumeratami C.Ph.E. Bacha. Prof. Christoph Wolff (Boston/Lipsk) opowiedział natomiast o niepublikowanych zbiorach pieśni tego kompozytora.

Po krótkiej przerwie na kawę rozpoczęła się druga część sympozjum. Otworzył ją referat prof. Marca Vignala (Paryż) traktujący o publikacjach muzyki klawiszowej C.Ph.E. Bacha przez Aristide'a Ferrenca w wielotomowym zbiorze *Le Tresor des Pianistes* (1861–1874) w kontekście ponownego odkrycia we Francji w XIX wieku twórczości Johanna Sebastiana Bacha.

Jako ostatni wystąpił na sympozjum Thomas Jaeger z Frankfurtu, który w sposób bardzo interesujący przedstawił bibliotekę dawnej Viadriny oraz omówił okoliczności przeniesienia jej zbiorów do Wrocławia po 1811 roku.

Jako wspaniałe zwieńczenie trzeciego dnia Międzynarodowego Sympozjum Bacha organizatorzy zaplanowali koncert muzyki z czasów C.Ph.E. Bacha. Odbył się on wieczorem w szczelnie wypełnionej słuchaczami Auli Leopoldyńskiej. Na jego program złożyły się utwory samego C.Ph.E. Bacha (1714–1788): *Koncert wiolonczelowy A-dur Wq 172* i *Sinfonia h-moll Wq 182,5*, oraz takich kompozytorów, jak: Johann Gottlieb Janitsch (1708–ok.1763): *Sinfonia B-dur*, J.S. Bach (1685–1750): *Suita wiolonczelowa C-dur BWV 1009* i Franz Xaver Richter (1709–1789): *Sinfonia G-dur*. Jako solista wystąpił znakomity niemiecki wiolonczelista Jan Vogler. Towarzyszyła mu Wrocławska Orkiestra Kameralna *Leopoldinum* pod dyrekcją Andrzeja Kosendiaka. Koncert spotkał się z nader serdecznym i entuzjastycznym przyjęciem ze strony licznie przybyłych słuchaczy.

Ostatnim punktem tego jakże ekscytującego dnia był uroczysty bankiet w Oratorium Marianum. Uczestniczyli w nim wszyscy goście, muzycy oraz słuchacze sympozjum. Po przemowie pani Ursuli Jung-Friedrich – przewodniczącej Towarzystwa Muzycznego im. C. Ph. E. Bacha, pani konsul Annette Bussmann i prorektora UWr, prof. Adama Jezierskiego w obecności organizatorów sympozjum we Wrocławiu: prof. Macieja Gołąba, kierownika Zakładu Muzykologii UWr, dr. med. Jerzego Pejcza i wszystkich gości przystąpiono do kosztowania starannie przygotowanych potraw i napojów. Przy tej okazji goście oddawali się również interesującym i nieraz inspirującym rozmowom na tematy naukowe, artystyczne i oczywiście towarzyskie.

W tak miłej atmosferze późnym wieczorem 7 marca 2009 roku na Uniwersytecie Wrocławskim dobiegł końca trzeci dzień Międzynarodowego Sympozjum Bacha.

Michał Pieczka

Model kształcenia „nowoczesnego prawnika” w Republice Litewskiej

Na Wydziale Prawa, Administracji i Ekonomii Uniwersytetu Wrocławskiego odbyło się 10 marca 2009 r. spotkanie z doc. dr Ingą Żalėnienė z Uniwersytetu Michała Romera w Wilnie.

Tematem spotkania był model kształcenia „nowoczesnego prawnika” w Republice Litewskiej. Na wykład litewskiego gościa przybyli studenci i pracownicy Wydziału Prawa, Administracji i Ekonomii, którzy zabrali głos w dyskusji na temat współczesnego nauczania prawa. Za rzecz znamiennej należy uznać, że podobne problemy z dostępnością do zawodów prawniczych, jakie spotykamy w Polsce, istnieją w Republice Litewskiej. Dr Żalėnienė zaznaczyła, że na Litwie zawód adwokata, notariusza, radcy prawnego, prokuratora czy sędziego może wykonywać tylko absolwent państwowej wyższej uczelni. Podkreśliła, że w Wilnie istnieją trzy takie uniwersytety, na których kształcą się przyszłych prawników. Litewski gość przyjechał do Wrocławia w celu podpisania umowy wydawniczej między Uniwersytetem Michała Romera w Wilnie a Uniwersytetem Wrocławskim. Przedmiotem tej umowy byłoby publikowanie wspólnego dorobku naukowego na łamach litewskich i polskich czasopism naukowych. Wcześniej taka współpraca naukowa istniała między Wydziałem Prawa, Administracji i Ekonomii Uniwersytetu Wrocławskiego a Wydziałem Prawa Uniwersytetu Michała Romera. Wrocławscy prawnicy uniwersytecy niejednokrotnie publikowali na łamach litewskiej „Jurisprudencji” (Jurisprudence). Doc. dr Inga Żalėnienė oprócz działalności

Doc. dr Inga Żalėnienė (w środku) w towarzystwie pracowników UW

naukowej piastuje funkcję redaktora wykonawczego tego periodyku, a także nowego tytułu (pierwszy numer niebawem) „Socialinių mokslų studijos” (Social Sciences Studies). Poprzez podpisanie umowy między Rektorem Uniwersytetu Wrocławskiego a Rektorem Uniwersytetu Michała Romera została stworzona możliwość współpracy wydawniczej w innych dziedzinach nauki. Na kartach litewskich periodyków naukowych, wydawanych przez Uniwersytet Michała Romera, można publikować w językach litewskim, angielskim, niemieckim i francuskim. Informacje o tych czasopismach

znajdują się na stronach WWW pod adresem: http://www.mruni.eu/en/mokslo_darbai/jurisprudencija/apie_leidini/index.php, http://www.mruni.eu/en/mokslo_darbai/sms/apie_leidini/; (w przygotowaniu nr 1 pisma).

Wizyta doc. dr Ingi Żalėnienė była owocnym wydarzeniem na naszym uniwersytecie. Z tych odwiedzin skorzystają studenci i pracownicy nie tylko Wydziału Prawa, Administracji i Ekonomii, lecz także całego Uniwersytetu Wrocławskiego.

Tadeusz Juchniewicz

Konkurs na książkę w Złotej Serii

**Rektor Uniwersytetu Wrocławskiego
ogłasza
KONKURS
dla pracowników naukowych
Uniwersytetu Wrocławskiego
NA KSIĄŻKĘ NAUKOWĄ**

Książka zgłaszana na konkurs może reprezentować dowolną dziedzinę nauki. Może to być zarówno praca zbiorowa, jak i autorstwa jednej osoby. Wszyscy autorzy w momencie zgłaszania pracy do konkursu muszą być pracownika-

mi Uniwersytetu Wrocławskiego. Nie może to być praca wcześniej publikowana. Zgłoszona praca musi spełniać następujące kryteria:

1. reprezentować wysoki poziom naukowy
  2. charakteryzować się oryginalnością tematyki lub ujęcia problemu
  3. stanowić istotny wkład w rozwój nauki
  4. stanowić inspirację do dyskusji naukowej
- Preferowane będą prace w języku polskim, w formie dostępnej nie tylko wąskiemu kręgowi specjalistów, lecz także szerszemu gronu zainteresowanych.

Praca na konkurs jest zgłaszana wyłącznie przez autora w wersji elektronicznej oraz w postaci wydruku komputerowego.

Z udziału w konkursie wyłącza się prace stanowiące podstawę przewodu doktorskiego.

Autor wyróżnionej pracy konkursowej otrzymuje nagrodę JM Rektora oraz ma przywilej druku pracy w Złotej Serii Uniwersytetu Wrocławskiego.

Prace na konkurs należy zgłaszać do **15 czerwca 2009 r.** w Dziale Badań Naukowych.

Giełda Kół Naukowych 2009

Na jaktywniejsze koła naukowe z naszej uczelni spotkały się w zabytkowych murach Oratorium Marianum i Sali Banacha, by zaprezentować swoją działalność. W tegorocznej Giełdzie Kół Naukowych wzięło udział prawie 50 studenckich kół naukowych, a także goście z innych uczelni. Imprezę zdominowały koła z wydziałów przyrodniczych i eksperymentalnych, które podzieliły między siebie nagrody.

Podobnie jak w poprzednich latach impreza cieszyła się bardzo dużym zainteresowaniem. Cieszy nas, że coraz liczniejszą grupę wśród odwiedzających stanowili uczniowie wrocławskich szkół, którzy planują studia na naszym Uniwersytecie. Przez cały dzień 5 marca Gmach Główny przeżywał prawdziwe oblężenie kandydatów na żaków, którzy mogli przekonać się na własne oczy, jak ciekawa jest nauka. Odwiedzającym Giełdę najbardziej spodobało się stoisko SKN Geografów im. Juliana Czyżewskiego. Nasze najstarsze koło naukowe zwyciężyło w głosowaniu i otrzymało Nagrodę Publiczności, czyli 1000 zł na działalność koła i statuetkę Mądrej Sowy.

Pozostałe nagrody zostały przyznane przez komisję konkursową, której przewodniczyła pani prorektor ds. studenckich prof. Teresa Łoś-Nowak. W skład komisji weszli członkowie Rady Kół Naukowych i nasi goście. Do pomocy w wyłonieniu zwycięzców zaprosiliśmy przedstawicieli RKN-ów z Uniwersytetu Warszawskiego i Śląskiego.

Po podliczeniu głosów komisji okazało się, że zdecydowane zwycięstwo odniosło SKN Entomologów. Koło w niezwykle ciekawy sposób prezentowało świat owadów. Owady można było dotknąć, a nawet... zjeść. Korzystając z „Poradnika robakożercy” członkowie koła przygotowali ciasteczka ze świerszczami oraz karaluchy w galarecie. Te egzotyczne potrawy cieszyły się bardzo dużym powodzeniem. Około godziny 13 skończyły się zapasy przewidziane na cały dzień! Tegoroczni zwycięzcy Giełdy otrzymali na działalność 1200 zł oraz statuetkę Srebrnego Łosia.

Drugie miejsce zajęło SKN Ekologów, które na Giełdę przygotowało kilka ciekawych konkursów. Odwiedzający mogli m.in. wziąć udział w quizie na temat zagrożonych gatunków, a także porównać stopień zanieczyszczenia wód we wrocławskich rzekach. Koło otrzymało 1000 złotych na swoje projekty.

Wysoki poziom utrzymali zeszłoroczni zwycięzcy Giełdy, czyli SKN Fizyków „Mi-

gacz”. Podobnie jak rok temu Migacze eksperymentowali z ciekłym azotem. Pojawiły się także nowe doświadczenia. Można było zobaczyć, jak za pomocą folii aluminiowej skonstruować laser, a także zobaczyć zjawisko wiatru jonowego. Członkowie koła zdobyli trzecią nagrodę i otrzymali 800 zł. Tegoroczna edycja Giełdy cieszyła się dużym zainteresowaniem mediów i pracowników naukowych naszej uczelni. Profesorów, którzy odwiedzili imprezę, było w tym roku zdecydowanie więcej niż w latach ubiegłych. Jako organizatorów bardzo nas cieszy wzrost zainteresowania profesury kołami naukowymi. Mamy nadzieję, że wzrost zainteresowania przełoży się na wsparcie merytoryczne i finansowe, dzięki któremu koła nauko-

SKN Antropologów

we jeszcze bardziej rozwiną skrzydła. Zapraszamy do obejrzenia galerii zdjęć z Giełdy na stronie: www.rkn.uni.wroc.pl

Maciej Jarecki
przewodniczący Rady Kół Naukowych

SKN Entomologów – I miejsce

SKN Ekologów - II miejsce

Wizyta w Borysławiu na Ukrainie i w Bujwidzach na Litwie

Już po raz trzeci na Wydziale Prawa, Administracji i Ekonomii UWr zorganizowano akcję charytatywną dla polskich szkół na Kresach pod hasłem „Zostań polskim św. Mikołajem. Podaruj książkę polskiemu dziecku na Kresach”.

Pod patronatem JM Rektora Uniwersytetu Wrocławskiego prof. Marka Bojarskiego odbyła się zbiórka darów dla dwóch polskich szkół, dla Polskiej Sobotniej Szkoły w Borysławiu na Ukrainie i Bujwidzkiej Szkoły Średniej na Litwie. Trzecią edycję pomocy charytatywnej przeprowadzono, jak co roku, na Wydziale Prawa, Administracji i Ekonomii UWr. Organizatorzy, prorektor WPAiE prof. Maciej Marszał i kustosz w bibliotece WPAiE mgr Tadeusz Juchniewicz po raz kolejny spotkali się z wielkim zaangażowaniem studentów, pracowników Uniwersytetu Wrocławskiego, a także mieszkańców Wrocławia we wspomaganie polskich szkół na Wschodzie. Zbiórkę darów przeprowadzono w budynku „D” WPAiE UWr od grudnia 2008 r. do końca stycznia 2009 r. Po długiej i wyczerpującej podróży, na szczęście bez większych „niespodzianek”, 5 marca stanęliśmy przed murami szkoły w Borysławiu.

Dzieci i młodzież, które doczekały się wreszcie gości z Wrocławia, ochoczo zabrały się za przenoszenie paczek z prezentami. Wszystkie dary zostały złożone w pokoju nauczycielskim, który pełni także funkcję biblioteki. Pani dyrektor Krystyna Krasnopolska przedstawiła wrocławskiej delegacji grono pedagogiczne, następnie wszyscy zostali zaproszeni do szkolnej świetlicy, w której byli zgromadzeni rodzice, uczniowie i nauczyciele z Borysławia. Rektor UWr prof. Marek Bojarski poinformował zebranych o organizowanych przez Wydział Prawa, Administracji i Ekonomii akcjach charytatywnych, o zaangażowaniu społeczności akademickiej w zbiorce darów i planach dotyczących dalszej pomocy polskim szkołom na Ukrainie. Następnie pani dyrektor zaprosiła wszystkich obecnych do obejrzenia programu artystycznego przygotowanego przez uczniów z Borysławia.

Młodzież i Dzieci zaprezentowały wspaniale przygotowane układy taneczne i piosenki. Całości dopełniło spontaniczne i przyjacielskie spotkanie po programie muzycznym z mieszkańcami, uczniami i na koniec z gro-

nem pedagogicznym.

Podczas trzeciej edycji akcji charytatywnej zebrano dla szkoły w Borysławiu kilkaset książek, m.in. słowniki, leksykony, encyklopedie i lektury. Szkoła otrzymała również kilkadziesiąt litrów farby do odnowienia pracowni języka polskiego.

Polska Sobotnia Szkoła działa w tej miejscowości już 15 lat, uczęszcza do niej 240 uczniów z kilku borysławskich szkół.

W siedmiu klasach odbywają się zajęcia m.in. z języka polskiego, literatury, historii i wiedzy o narodzie polskim. Każdego roku uczniowie biorą udział w wielu konkursach organizowanych w Polsce i na Ukrainie. Wielu absolwentów studiuje w Polsce. Borysław założono w 1387 r., obecnie jest znanym ośrodkiem wydobywczym ropy naftowej i gazu ziemnego.

Kolejnym etapem akcji charytatywnej był wyjazd na Litwę do Bujwidzkiej Szkoły Średniej w Bujwidzach – rejon wileński. Na zaproszenie pani dyrektor Haliny Rawdo organizatorzy akcji udali się w długą podróż do Bujwidz. Ośrodek gminy – wieś Bujwidze znana jest już od XVII wieku. Obecnie liczy 300 mieszkańców. Pierwsze informacje o szkole datują się na 1907 r. W obecnym, nowym budynku szkoły uczy się 155 uczniów pod kierunkiem 26 nauczycieli. W 2001 r. szkoła została laureatką konkursu „Najlepsza szkoła polska na Litwie”.

6 marca 2009 r. delegacja z Uniwersytetu Wrocławskiego zagościła w murach szkoły. Dary z Wrocławia przeniesiono na I piętro, na którym zgromadzili się uczniowie i nauczyciele oczekujący na gości z Wrocławia. Pani dyrektor i prof. Maciej Marszał z WPAiE UWr przywitali zgromadzonych na spotkaniu. Po uroczystym apelu grono pedagogiczne i uczniowie podziękowali za przywiezione dary, które przede wszystkim wzbogacą szkolną bibliotekę.

Po oficjalnym spotkaniu delegacja z Wrocławia zwiedziła szkołę, szczególnie interesujące były odwiedziny w klasach, w których odbywały się zajęcia z języka polskiego i litewskiego.

Do szkoły w Bujwidzach zawieziono, po-

W Polskiej Sobotniej Szkole w Borysławiu

dobnie jak do Borysławia, encyklopedie, słowniki, literaturę metodyczną dla nauczycieli. Największym zainteresowaniem cieszyły się pomoce multimedialne. W imieniu społeczności szkolnej, pani Jadwiga Żonych, kierująca biblioteką szkolną, prosiła o przekazanie wyrazów wdzięczności wszystkim zaangażowanym w akcję charytatywną. Szczególne podziękowania skierowała do studentów UWr.

Tego samego dnia delegacja z Wrocławia udała się do zaprzyjaźnionej (trzecia wizyta) Bezdańskiej Szkoły Średniej im. Juliusza Słowackiego w rejonie Wileńskim. Wiedząc, że rok 2009 jest ogłoszony rokiem Juliusza Słowackiego, organizatorzy przywieźli do szkoły przede wszystkim prezenty, które uczniowie otrzymają za uczestnictwo w konkursach organizowanych na terenie szkoły. Pani dyrektor Wiesława Wojnicz podziękowała za już dostarczone pomoce dydaktyczne, prosiła o przekazanie szczególnych pozdrowień dla studentów i pracowników Uniwersytetu Wrocławskiego za pomoc udzielaną szkole. Szkoła w Bezdach umieściła w swoich murach tablicę informacyjną poświęconą akcji charytatywnej WPAiE Uniwersytetu Wrocławskiego.

Podsumowując tegoroczną akcję, organizatorzy pragną podziękować panu Rektorowi prof. Markowi Bojarskiemu, pracownikom i studentom UWr, a także wydawnictwom i hurtownikom książek z Wrocławia. Dostarczone książki i inne pomoce naukowe będą zawsze przypominały o związkach Uniwersytetu Wrocławskiego, a także Wrocławia z polskimi szkołami na Kresach.

Tadeusz Juchniewicz

Tytuły i stopnie naukowe

Tytuł profesora nadany przez Prezydenta RP odebrali

- ♦ prof. dr hab. Jacek Aleksander Świątkowski z Instytutu Matematycznego
- ♦ prof. dr hab. Alan Piotr Urbaneck z Zakładu Muzykologii

Stopień doktora habilitowanego otrzymali

2 lipca 2008 r.

- ♦ dr Danuta Kowalczyk, Instytut Pedagogiki dr hab. nauk humanistycznych, pedagogika *Szkoła wobec doświadczeń pozaszkolnych uczniów w dobie elektronicznych środków przekazu*

8 stycznia 2009 r.

- ♦ dr Piotr Profus, Instytut Zoologiczny dr hab. nauk biologicznych, biologia *Zmiany populacyjne i ekologia rozrodu bociana białego *Ciconia ciconia* L. w Polsce na tle populacji europejskiej. Synteza*

11 lutego 2009 r.

- ♦ dr Przemysław Wiszewski, Instytut Historyczny dr nauk historycznych, historia średniowieczna i nowożytna Polski oraz powszechna, nauki pomocnicze historii *Domus Bolesłai. W poszukiwaniu tradycji dynastycznej Piastów (do ok. 1138 r.)*

17 lutego 2009 r.

- ♦ dr Jan Dymara, Instytut Matematyczny dr hab. nauk matematycznych, matematyka, geometria, topologia *L₂-kohomologie budynków*

Stopień naukowy doktora uzyskali

24 czerwca 2008 r.

- ♦ Aleksandra Wyrobek, Instytut Politologii dr nauk humanistycznych, nauka o polityce, stosunki międzynarodowe *Uchodźcy – azyl polityczny i status uchodźcy w Polsce po 1945 roku*

Promotor: prof. Stefan Marek Grochalski (Uniwersytet Opolski)

21 listopada 2008 r.

- ♦ Rafał Nowicki, Instytut Geografii i Rozwoju Regionalnego

dr nauko Ziemi, geografia, geografia turystyki *Funkcje turystyki w zachowaniu zabytków architektury na podstawie badań sudeckich*

Promotor: prof. Maciej Drzewiecki (Wyższa Szkoła Turystyki i Hotelarstwa w Gdańsku)

9 grudnia 2008 r.

- ♦ Grzegorz Gwóźdź, Instytut Filologii Angielskiej dr nauk humanistycznych, językoznawstwo, przekładoznawstwo

Normy operacyjne w polskich przekładach opowiadań amerykańskich (Operational norms in the translation of American short

stories into Polish)

Promotor: prof. Leszek Berezowski

19 grudnia 2008 r.

- ♦ Michał Woźniak, Instytut Geografii i Rozwoju Regionalnego dr nauk o Ziemi, geografia, kartografia *Kartografia turystyczna Sudetów w okresie 1800–1945*

Promotor: prof. Wiesława Żyszkowska

13 stycznia 2009 r.

- ♦ Adam Gołębiowski, Instytut Filologii Germańskiej dr nauk humanistycznych, językoznawstwo, językoznawstwo niemieckie *Kontamination. Form – Semantik – Pragmatik (Kontaminacja. Forma – semantyka – pragmatyka)*

Promotor: prof. Lesław Cirko

- ♦ Joanna Jakubowska-Cichoń, Instytut Filologii Romańskiej

dr nauk humanistycznych, literaturoznawstwo, literaturoznawstwo romańskie *Opowiadanie o mówieniu w prozie Marguerite Duras „Un Barrage contre le Pacifique” i „L’Amant”*

Promotor: prof. Aleksander Wit Labuda

- ♦ Agnieszka Kossowska, Instytut Filologii Germańskiej

dr nauk humanistycznych, językoznawstwo, językoznawstwo niemieckie *Kataphorika und Katadeixeis. Eine kontrastive Studie zu Katapher im Deutschen und im Polnischen*

Wyrażenia kataforyczne i katadeiktyczne. Kontrastywne studium katafory w języku niemieckim i polskim)

Promotor: prof. Lesław Cirko

- ♦ Magdalena Lasowy, Instytut Filologii Germańskiej

dr nauk humanistycznych, literaturoznawstwo, literaturoznawstwo germanistyczne *Recepcja literatury NRD w Polsce w latach 1949–1990*

Promotor: prof. Izabela Surynt

- ♦ Piotr Żyromski, Instytut Filologii Germańskiej

dr nauk humanistycznych, językoznawstwo, językoznawstwo niemieckie *Formal-logische Typen der Subordination in der deutschen Sprache der Gegenwart (Formalno-logiczne typy podrzędności we współczesnym języku niemieckim)*

Promotor: prof. Lesław Cirko

14 stycznia 2009 r.

- ♦ Waldemar Andrzej Śledzik, Instytut Pedagogiki

dr nauk humanistycznych, pedagogika *Resocjalizacja penitencjarna w polskim więziennictwie w latach 1945–1996*

Promotor: prof. Zdzisław Cutter (Akade-

mia im. Jana Długosza w Częstochowie) 16 stycznia 2009 r.

- ♦ Hubert Michał Kastelik, Instytut Politologii dr nauk humanistycznych, nauka o polityce *Zjawisko globalizacji na przykładzie narodowości historycznej Katalończyków (The glocalisation phenomenon by way of an example of Catalans historical nationality)*

Promotor: prof. Andrzej Antoszewski

22 stycznia 2009 r.

- ♦ Marek Halama, Instytut Biologii Roślin dr nauk biologicznych, biologia, mikologia *Grzyby wielkoowocnikowe wybranych obiektów zieleni Wrocławia*

Promotor: prof. Anna Bujakiewicz

- ♦ Monika Staniszek-Kik, Instytut Biologii Roślin

dr nauk biologicznych, biologia, ekologia *Wzorce rozmieszczenia wybranych grup fototrofów na murszejącym drewnie i wykroiskach w zbiorowiskach leśnych Karkonoszy*

Promotor: prof. Jan Żarnowiec (Akademia Techniczno-Humanistyczna w Bielsku-Białej)

27 stycznia 2009 r.

- ♦ Bożena Adrjan, Wydział Chemii dr nauk chemicznych, chemia, chemia nieorganiczna

Reakcje związków krzemoorganicznych w obecności kompleksów wolframu

Promotor: prof. Teresa Szymańska-Buzar

3 lutego 2009 r.

- ♦ Dominika Bartosiewicz, Wydział Biotechnologii

dr nauk biologicznych, biotechnologia *Wpływ semisyntetycznych pochodnych lipidów fenolowych na aktywność wybranych białek błonowych*

Promotor: prof. Arkadiusz Kozubek

4 lutego 2009 r.

- ♦ Wojciech Mirocha, Instytut Historyczny dr nauk humanistycznych, historia, historia starożytna

Pieniądz monetarny w historiografii łacińskiej I w. p.n.e.–I w. n.e.

Promotor: prof. Wiesław Suder

- ♦ Rafał Nowakowski, Instytut Historyczny dr nauk humanistycznych, historia, historia najnowsza

Początki nowego samorządu Wrocławia. I Kadencja Rady Miejskiej 1990–1994. Analiza porównawcza z samorządem Krakowa i Poznania

Promotor: prof. Edward Czapiewski (Dolnośląska Szkoła Wyższa we Wrocławiu)

- ♦ Tomasz Popowicz, Instytut Historyczny dr nauk humanistycznych, historia, historia najnowsza

Ludwik Kulczycki 1866–1941. Biografia polityczna

Promotor: prof. Teresa Kulak

27 lutego 2009 r.

♦ Agnieszka Gandecka, Instytut Socjologii
dr nauk humanistycznych, socjologia
Kariery zawodowe młodych przedsiębiorców w województwie lubuskim

Promotor: prof. Edward Hajduk (Uniwersytet Zielonogórski)

3 marca 2009 r.

♦ Ariel Mucha, Wydział Chemii

dr nauk chemicznych, chemia, chemia nieorganiczna

Kompleksy jonów niklu (II) z nukleotydami adeninowymi. Wpływ jonu metalu na uszkodzenia kwasów nukleinowych i ich składowych

Promotor: prof. Małgorzata Jeżowska-Bojczuk

♦ Edyta Paterek, Instytut Filologii Germańskiej

dr nauk humanistycznych, literaturoznawstwo, historia literatury niemieckiej

Johann Gottlieb Schummel – Leben, Werk und Wirkung

(Johann Gottlieb Schummel – życie, twórczość i recepcja)

Promotor: prof. Wojciech Kunicki

6 marca 2009 r.

♦ Wojciech Skubis, Instytut Geografii i Rozwoju Regionalnego

dr nauk o Ziemi, geografia, geografia społeczno-ekonomiczna

Zmiany w kształceniu i zatrudnianiu kadr z wykształceniem wyższym na Dolnym Śląsku w okresie transformacji ustrojowej

Promotor: prof. Robert Rauziński (Politechnika Opolska)

Nostryfikację doktoratu przeprowadziła 30 stycznia 2009 r.

♦ Magdalena Dalecka, Freie Universität Berlin Fachbereich Politik und Sozialwissenschaften Otto-Suhr-Institut für Politikwissenschaft (Wydział Nauk Społecznych)
dr nauk humanistycznych, nauka o polityce
Great Britain's political attitude towards Poland's admission to the North Atlantic Treaty Organization and the European Union

Promotor: prof. Günter Erbe (Uniwersytet Zielonogórski)

przyg. Kamilla Jasińska

Nowi profesorowie tytularni

Prof. dr hab.

JACEK ALEKSANDER ŚWIĄTKOWSKI

Instytut Matematyczny

Profesor nauk matematycznych. Urodził się 21 listopada 1963 r. we Wrocławiu. Absolwent matematyki, studiował w latach 1982–1987 na Wydziale Matematyki, Fizyki i Chemii Uniwersytetu Wrocławskiego.

Stopień naukowy doktora uzyskał w 1994 r. na UWr na podstawie rozprawy doktorskiej przygotowanej w dwóch częściach: Część I: *O wymiarze asymptotycznym grup dyskretnych* i Część II: *Symetryczne kompleksy ov niedodatniej krzywiznie*, wyróżnionej przez Radę Naukową Instytutu Matematycznego i nagrodzonej przez Rektora.

Stopień doktora habilitowanego otrzymał na UWr w 2001 r. po przedstawieniu rozprawy *Grupy automorfizmów kompleksów wielościennych i własność (T) Kazhdana*.

Związany z Instytutem Matematycznym

UWr od 1987 r. Mianowanie na stanowisko profesora otrzymał w 2004 r.

W roku akademickim 1995/1996 przebywał na rocznym stypendium w Instytucie Maxa Plancka w Bonn, a w latach 1998–2000 pracował na specjalnym stanowisku badawczym adiunkta w Instytucie Matematycznym PAN.

Autor 20 oryginalnych prac naukowych, w tym 9 indywidualnych i 11 zespołowych, opublikowanych w renomowanych czasopiśmie.

Jego zainteresowania badawcze skupiają się na geometrycznej teorii grup oraz topologii różniczkowej, dwóch aktualnych i aktywnie rozwijanych w czołowych ośrodkach na świecie działach matematyki teoretycznej.

Praca habilitacyjna profesora ma kilkadziesiąt cytowań i uważana jest już za klasyczną. Nowsze prace dotyczą m.in. wprowadzonego przez niego pojęcia krzywizny symplecticznej. Recenzenci dorobku naukowego profesora uznali te wyniki badań za jedną z ważniejszych nowych idei w geometrycznej teorii grup w ostatnich latach. W niedawno powstałej internetowej encyklopedii geometrycznej teorii grup przewidziany został specjalny dział dotyczący symplecticznej krzywizny. Problematyka ta jest obszerna i burzliwie się rozwija. Na jej temat profesor wygłosił kilka odczytów plenarnych, a także kilka zaproszonych cykli wykładów i warsztatów na prestiżowych międzynarodowych konferencjach m.in. w Niemczech, Anglii i Kanadzie. Współorganizował także duże międzynarodowe konferencje z geometrycznej teorii grup w Polsce, m.in. coroczne konferencje z cyklu Topics in Geometric Group Theory oraz sesję z geometrycznej teorii grup na Wspól-

nym Zjeździe Amerykańskiego i Polskiego Towarzystwa Matematycznego w Warszawie w 2007 r. z udziałem czołowych badaczy z tej dziedziny.

Prof. Świątkowski wypromował trzech doktorów, a obrona doktorska kolejnego zaplanowana jest na koniec marca 2009 r. Obszar badawczy dotyczący symplecticznej krzywizny został wyróżniony przyznaniem zespołowi przez niego kierowanemu licznych grantów, m.in. trzech ministerialnych (w tym dwóch promotorskich, których był kierownikiem) i unijnego grantu reintegracyjnego, w którym był koordynatorem naukowym. W opinii recenzentów prof. Jacek Świątkowski jest ważnym reprezentantem nauki polskiej za granicą. Grupa badawcza wrocławskich geometrów, której jest liderem wraz z prof. Tadeuszem Januszkiwiczem, jest znana i rozpoznawana w Europie i Ameryce.

Profesor Świątkowski przez wiele lat był opiekunem specjalności teoretycznej na studiach matematycznych UWr, brał udział w opracowaniu programu studiów i zakresu wymagań na egzaminie magisterskim dla tej specjalności.

Jest autorem reformy nauczania algebry liniowej w Instytucie Matematycznym UWr. Opiekował się studenckim Kołem Naukowym Matematyków Teoretyków. Był wieloletnim członkiem komisji egzaminacyjnej na studia doktoranckie.

Wyróżniony Nagrodą Rektora UWr za osiągnięcia dydaktyczne w latach 1997, 2002 i 2004.

W ramach działalności popularyzatorskiej współpracował z Krajowym Funduszem na rzecz Dzieci, uczestnicząc w kwalifikowaniu uczniów szkół średnich na stypen-

dystów tego funduszu i współorganizując warsztaty dla uzdolnionych matematycznie studentów.

Wygłaszał cykle wykładów dla uczniów z różnych poziomów szkół i dla nauczycieli. Prowadził odczyty na Szkole Matematyki Pogładowej, za które był nagrodzony honorowym, cenionym Medalem Filca za najlepszy wykład wśród kilkudziesięciu wygłoszonych w każdej edycji szkoły. Jest członkiem zarządu Fundacji Matematyków Wrocławskich wspierającej inicjatywy popularyzujące matematykę na Dolnym Śląsku.

Recenzenci uznali, że dorobek naukowy Jacka Świątkowskiego stanowi istotny wkład w uprawianą dziedzinę matematyki: „Znakomity naukowiec, którego prace naukowe są przyjmowane z wielką uwagą i publikowane w najbardziej wymagających i prestiżowych czasopismach matematycz-

nych”. Prof. M. Bestvina w swojej recenzji pisze: „Over his career, Dr Świątkowski has been steadily producing important papers, several have a splash among those studying geometric group theory, and the latest work on simplicial curvature has had a huge impact, and is known even outside the field” (tł. w swojej karierze dr Świątkowski regularnie ogłasza ważne wyniki naukowe, w kilku przypadkach wzbudzając poruszenie w środowisku specjalistów z geometrycznej teorii grup, a jego ostatnie prace dotyczące sympleksyjnej krzywizny stały się znane nawet specjalistom spoza tej dziedziny).

Recenzenci wysoko ocenili również osiągnięcia organizacyjne i dydaktyczne profesora, w szczególności związane z kształceniem młodej kadry.

Od 2007 r. prof. Świątkowski pełni funkcję

zastępcy dyrektora ds. naukowych Instytutu Matematycznego. Kieruje Zakładem Geometrii. Czwartą kadencję jest przedstawicielem Wydziału w senackiej Komisji Finansów. Przez jedną kadencję jeszcze przed habilitacją reprezentował w Senacie UW młodszych pracowników naukowych. W 2002 r. wyróżniony został nagrodą indywidualną Ministra Edukacji Narodowej i Sportu za cykl prac dotyczących różnorodnych aspektów działań grup, geometrii metrycznej, topologii i algebry. Przewodniczył w 2003 r. Jury ogólnopolskiej Nagrody im. K. Kuratowskiego przyznawanej młodym matematykom wspólnie przez PAN i Polskie Towarzystwo Matematyczne.

Pasjonuje się turystyką, historią i sztuką. Zona Alina jest nauczycielką matematyki, synowie Paweł i Witold studiują na UAM i UW.

Prof. dr hab.

ALAN PIOTR URBANEK

Zakład Muzykologii

Instytutu Kulturoznawstwa

Profesor sztuk muzycznych. Urodził się 24 listopada 1969 r. we Wrocławiu. Jest absolwentem Akademii Muzycznej we Wrocławiu. Ukończył dyrygenturę symfoniczną w klasie prof. Marka Pijarowskiego oraz dyrygenturę chóralną w klasie prof. Haliny Bobrowicz. W 2002 r. uzyskał kwalifikacje II stopnia odpowiadające stopniowi naukowemu doktora habilitowanego. W 2003 r. ukończył Podyplomowe Studia „Zarządzanie Kulturą” w Uniwersytecie Jagiellońskim. W styczniu 2009 r. Prezydent RP nadał Alanowi Urbankowi tytuł profesora w dziedzinie sztuki muzycznej.

Jest samodzielnym pracownikiem naukowo-dydaktycznym w Akademii Muzycznej im. Karola Lipińskiego we Wrocławiu na Wy-

dziale Kompozycji, Teorii Muzyki, Dyrygentury i Muzykoterapii. Członek powołanej w 2008 r. Katedry Dyrygentury. Współpracuje z Katedrą Chóralistyki i Prowadzenia Zespołów. Prowadzi zajęcia na wszystkich wydziałach wrocławskiej uczelni.

Od roku akademickiego 2004/2005 pracuje również na stanowisku adiunkta z habilitacją w Uniwersytecie Wrocławskim, w Zakładzie Muzykologii Instytutu Kulturoznawstwa; jest współzałożycielem międzynarodowego cyklu wykładów i koncertów „Wrocławskie Forum Muzykologiczne”. W Instytucie Kulturoznawstwa prowadzi zajęcia z wiedzy o muzyce. Od 1993 r. jest kierownikiem artystycznym i dyrygentem Chóru Uniwersytetu Wrocławskiego „Gaudium”, z którym zrealizował kilkaset koncertów i odbył kilkadziesiąt podróży artystycznych. Z zespołem tym jest szczególnie mocno emocjonalnie związany.

Ma w swym dorobku dyrygenckim kilkaset koncertów oratoryjnych, symfonicznych, kameralnych, spektakli operowych i operetkowych oraz chóralnych *a capella*. Z większych dzieł wokально-instrumentalnych w repertuarze dyrygenckim Alana Urbanka znajdują się m.in. słynne „Nieszpory Ludzmierskie” Jana Kantego Pawluśkiewicza, których setne wykonanie z udziałem kompozytora i w premierowej obsadzie z udziałem Hanny Banaszak, Beaty Rybotyckiej, Elżbiety Towarnickiej, Grzegorza Turnaua, Zbigniewa Wodeckiego, Jacka Wójcickiego odbyło się w Kościele Uniwersyteckim we Wrocławiu w 2004 r. podczas dorocznego koncertu z okazji Święta Uniwersytetu Wrocławskiego, a także „Missa pro pace” Wojciecha Kilara, wykonana we Wrocławiu podczas uroczystego koncertu w 2005 r., w obecności kompozytora, po-

nadto „Stworzenie Świata” i „Stabat Mater” Josepha Haydna, „Requiem” Karla Dittersa von Dittersdorfa, „Requiem” Wolfganga Amadeusza Mozarta, „Msza C-dur op. 86” oraz „Fantazja c-moll op. 80” Ludwiga van Beethovena, „Stabat Mater” Gioachina Rossiniego, „Requiem c-moll” Luigi Cherubini, „Requiem” Gabriela Faure’a, „Liturgia Domestica” Aleksandra Grieczaninowa, „Stabat Mater” Karola Szymanowskiego, „Carmina Burana” Carla Orffa, „Liturgia Polskich Ormian na Wielkanoc” w opracowaniu Stanisława Śmiełowskiego (utwór ten został wykonany m.in. w Katedrze Ormiańskiej we Lwowie w 2008 r.), „Litania do Ducha Świętego” Zbigniewa Korzuba, „Misterium Krzyża Świętego” Andrzeja Nikodemowicza.

W latach 1993–1995 współrealizował jako kierownik Chóru Opery Wrocławskiej premiery „Don Carlosa” oraz „Czarodziejskiego Fletu”. W dorobku dyrygenckim z lat 1995–2001, kiedy kolejno pełnił funkcje dyrygenta, kierownika orkiestry, kierownika muzycznego – asystenta dyrektora do spraw artystycznych w Teatrze Muzycznym Operetce Wrocławskiej, ma wiele spektakli operetki klasycznej i musicali, m.in. „Hrabia Luxemburg”, „Zemsta Nietoperza”, „Student Żebrak”, „Wiedeńska Krew”, „Wiktoria i jej Huzar”, „Chicago”, „Sztukmistrz z Lublina”, „Kiss me Kate”, „Zorba”, „Księżniczka Czardasza”. W latach 2001–2002, jako kierownik Chóru Opery Dolnośląskiej, był współrealizatorem premier widowisk operowych w Hali Ludowej – „Straszny Dwór”, „Skrzypek na Dachy” oraz „Carmen”.

W latach 2002–2005, sprawując opiekę artystyczną chóru przy Filharmonii Wrocławskiej, występował m.in. w ramach Międzynarodowego Festiwalu Wratislavia Cantans,

a także przygotowywał chór do koncertów z udziałem tak znakomitych dyrygentów, jak Leon Botstein, Jerzy Maksymiuk, Marek Pijarowski.

Wielokrotnie dyrygował znakomitą Orkiestrą Akademii Beethovenowskiej z Krakowa, z którą wystąpił m.in. podczas jubileuszowego 25. Festiwalu Polskiej Muzyki Współczesnej „Musica Polonica Nova”, prezentując m.in. „Koncert na wiolonczelę i orkiestrę” Marka Stachowskiego, a także bardzo wymagający „Koncert na orkiestrę” Grażyny Bacewicz.

Niezwykle ciekawym doświadczeniem był koncert pt. „Arie ze śmiechem” w reżyserii Elżbiety Skreńkowskiej, połączony z nagraniem dla Telewizji Polskiej. Koncert odbył się w gmachu Opery Wrocławskiej.

Dotychczas współpracował jako dyrygent z filharmoniami: w Lublinie, Łodzi, Opolu, Kaliszu, we Wrocławiu. Realizował projekty

artystyczne z Orkiestrą Kameralną „Leopoldinum”, Kameralną Orkiestrą „Wratislavia” oraz z Charlotte Civic Orchestra w USA.

W 2003 r. prowadził w Hochschule für Musik w Dreźnie cykl wykładów i zajęć praktycznych w formie kursu dla studentów dyrygentury chóralnej w ramach programu Socrates-Erasmus.

Od 2004 r. pełni funkcję kierownika Międzynarodowego Turnieju Dyrygentury Chóralnej „W stronę polifonii”. Jest to sztandarowy projekt Katedry Chóralistyki i Prowadzenia Zespołów wrocławskiej Akademii Muzycznej. Od 2006 r. władze Wydziału Instrumentalnego powierzyły Alanowi Urbankowi opiekę artystyczną nad Orkiestrą Symfoniczną Akademii Muzycznej.

Na dorobek fonograficzny Alana Urbanka składa się piętnaście tytułów wydanych na płytach CD i DVD. Ostatnie to „Liturgia Polskich Ormian na Wielkanoc” w opracowa-

niu Stanisława Śmiełowskiego oraz „Missa pro pace” Wojciecha Kilara; obydwie pozycje wydane w 2008 r.

Poza koncertami w Polsce dyrygował w Austrii, Finlandii, Francji, Grecji, na Litwie, w Niemczech, Rosji, Szwajcarii, USA, na Węgrzech i we Włoszech.

W 2008 r. został uhonorowany Złotą Odznaką Polskiego Związku Chórów i Orkiestr. Kilkakrotnie nagrodzony przez rektorów Uniwersytetu Wrocławskiego i wrocławskiej Akademii Muzycznej. Otrzymał również nagrodę dla wyróżniającego się dyrygenta na Międzynarodowym Festiwalu Chóralnym w Moskwie.

Poza karierą artystyczną i pracą dydaktyczną uwielbia spędzać czas z najbliższą rodziną – żoną i dwoma córkami w wieku 10 i 12 lat.

(zebr. kad)

Z obrad Senatu UWr

25 lutego 2009 r.

Obradom przewodniczył rektor prof. Marek Bojarski.

Senat

☐ mianował na stanowisko profesora nadzwyczajnego na czas nieokreślony od 1 III 2009 r.

dr. hab. Roberta Wysockiego w Instytucie Genetyki i Mikrobiologii

☐ zatrudnił na stanowisku docenta na podstawie umowy o pracę na czas nieokreślony

dr Alinę Czapiwę w Instytucie Psychologii

☐ wyraził zgodę na dodatkowe zatrudnienie nauczyciela akademickiego

będącego jednoosobowym organem uczelni publicznej

W związku ze zmianą miejsca dodatkowego zatrudnienia Senat wyraził ponownie zgodę na podjęcie dodatkowego zatrudnienia przez dr. hab. prof. nadzw. UWr Jerzego Juchnowskiego, pełniącego funkcję jednoosobowego organu uczelni publicznej, zgodnie ze złożonym oświadczeniem dołączonym do oryginału uchwały.

Senat

☐ zatwierdził zmiany w składach komisji senackich na kadencję 2008–2012

Senat uzupełnił składy senackich komisji o przedstawicieli Senatu, powołując mgr Alicję Konik i mgr Monikę Stańczyk do Komisji Finansów oraz Komisji Inwestycji i Majątku

dr Małgorzatę Prokosz do Komisji Nauczania Na wniosek związków zawodowych działających na Uniwersytecie Wrocławskim (KZ NSZZ „Solidarność”, RZ ZNP, ZZNA UWr) Senat rozszerzył składy komisji senackich o przedstawicieli związków zawodowych (z głosem doradczym).

Do komisji weszli:

dr Rafał Juchnowski – Komisja Finansów

dr Sebastian Jakubowski – Komisja Inwestycji i Majątku oraz Komisja Statutowa

dr Paweł Turczyński – Komisja Nauczania

dr Piotr Grabowiec – Komisja Nauki i Współpracy z Zagranicą

dr Andrzej Vogt – Komisja Organizacji i Rozwoju

dr Ryszard Adamski – Komisja Statutowa

Senat

☐ przyznał Złote Medale Uniwersytetu Wrocławskiego, na wniosek Rady Wydziału Fizyki i Astronomii,

prof. Petrowi Heinzłowi z Instytutu Astronomicznego Akademii Nauk Republiki Czeskiej w Ondřejovie

prof. Kennethowi J. H. Phillipsowi z University College w Londynie

Senat

☐ przyjął strategię rozwoju Uniwersytetu Wrocławskiego na lata 2009–2015, którą zawiera załącznik do uchwały (p. BIP – uchwały Senatu UWr)

Senat

☐ wprowadził zmiany do uchwały nr 62/2008 Senatu UWr z 28 maja 2008 r. w sprawie określenia zasad i trybu rekrutacji na I rok studiów w roku akademickim

2009/2010 (p. BIP - uchwały Senatu UWr)

Senat

☐ zatwierdził regulaminu senackiej Komisji Nauczania (p. BIP – uchwały Senatu UWr)

Senat

☐ wysłuchał informacji dotyczącej budowy kompleksu edukacyjno-badawczego biotechnologii, przygotowanej przez prof. Jacka Puziewicza, przewodniczącego senackiej Komisji Inwestycji i Majątku

Istnieje projekt tej inwestycji i dokumentacja budowlana. Inwestycja jest na liście in-dykatywnej MNiSW, które zapewnia finansowanie w wysokości 39 mln zł. Uczelnia musi pokryć pozostałe koszty, by wystąpić o dofinansowanie. Projekt budowlany wycenia inwestycję na 75, 2 mln zł. Rozłożenie na etapy budowy może obniżyć wkład uczelni w początkowej fazie. Wycena ubiegłoroczna inwestycji oparta była na wyższych cenach usług budowlanych. Przeliczenie tej wartości obecnie może obniżyć koszty o blisko 20 mln zł (podobny obiekt kosztował Akademię Medyczną 58 mln zł) i uczelnia może zrezygnować z kosztownego etapowania inwestycji. Do końca marca UWr musi aplikować o pieniądze ministerialne z UE z pełną dokumentacją. Komisja poparła działania uczelni zmierzające do kontynuowania tej inwestycji.

Rektor zwrócił się do przewodniczącego Komisji Finansów prof. Leszka Pacholskiego, aby komisja przeanalizowała tę sprawę. W opinii przewodniczącego zdobycie pieniędzy w MNiSW jest obecnie nierealne, możliwe będzie natomiast dofinansowanie przez ministerstwo 15 proc. inwestycji, tj. w wysokości 8 mln zł w 2010 lub 2011 roku.

(kad)

Verba volant, scripta manent ...

Spójrzmy wstecz. Dokładnie dziesięć lat temu, 23 marca 1999 roku, o godz. 14 miało miejsce uroczyste oddanie do użytku nowej siedziby Archiwum Uniwersytetu Wrocławskiego przy ul. Szewskiej 50/51.

Ówczesny dyrektor, dr Leonard Smolka, podkreślał, że po raz pierwszy w swej historii w odpowiednich dla rangi placówki pomieszczeniach znalazły się, na równych prawach, archiwalia dokumentujące niemiecki i polski okres funkcjonowania uczelni, od roku 1811 poczynając. Przypominał też załugi ówczesnej ekipy rektorskiej, na czele z rektorem prof. Romanem Dudą i prorektorem prof. Władysławem Dynakiem, którzy wspomogli starania o uzyskanie niezbędnych dla powodzenia sprawy funduszy. Wielkie wrażenie na uczestnikach ceremonii otwarcia robiły zwłaszcza nowoczesne regały jezdne, dziś archiwalny standard, wówczas rewelacyjna techniczna nowinka. Archiwalna dekada przy ulicy Szewskiej upłynęła pod znakiem wyťažonej pracy. Zespół archiwalny intensywnie włączył się w prace organizacyjne z okazji obchodów 300-lecia Uniwersytetu. Widocznym efektem stała się dwutomowa publikacja, zawierająca kompletny spis absolwentów Uniwersytetu Wrocławskiego z lat 1946–2002 [1]. Spis objął ponad 111 tys. nazwisk i po dzień dzisiejszy cieszy się niesłabnącym zainteresowaniem ze strony absolwentów naszej uczelni. W 2005 r. z okazji 60-lecia polskiej nauki we Wrocławiu, archiwiści przygotowali publikację źródłową złożoną z wycinków prasowych o pracy Uniwersyte- tu z lat 1945–1947[2].

Najpoważniejszym obciążeniem usługowym, aktualnym zresztą do dziś, które pochłonęło gros energii zespołu, było realizowanie przez Archiwum zadań związanych z wejściem w życie ustawy z 17 XII 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, polegające na masowym wystawianiu stosownych zaświadczeń, głównie na potrzeby ZUS-u. W całym dziesięcioleciu wystawiono ogółem ponad 33 tys. zaświadczeń. Obecnie proces ten nie jest już tak intensywny, aczkolwiek działalność usługowa Archiwum istotna jest dla starających się o uzyskanie np. poświadczeń o przygotowaniu pedagogicznym czy precyzyjne odtworzenie karty przebiegu studiów, odpowiednika współczesnego suplementu.

Już po otwarciu nowej siedziby pojawił się pewien problem. Ze względu na brak miejsca w pomieszczeniach przy ul. Szewskiej

Ściana frontowa Archiwum z fryzem figuralnym

50/51 władze Archiwum i uczelni podjęły decyzję o stworzeniu magazynu prac magisterskich przy ul. Koszarowej. Zaledwie po pięciu latach zespół Archiwum zmuszony był uporać się z niezwykle trudnym problemem zagrzybienia zgromadzonych tam materiałów. Trzeba było przeprowadzić profesjonalne odkażanie i osuszanie zagrożonych zniszczeniem 1200 m.b. prac magisterskich. Udało się to dzięki funduszom uczelnianym i dodatkowym uzyskanym z Fundacji na rzecz Nauki Polskiej. Magazynowanie zbiorów to dziś główna bolączka naszej placówki – w praktyce nie ma miejsca właśnie na prace magisterskie przechowywane obecnie w użyczonym przez Wydział Prawa lokum przy ul. Więziennej (wspomniane 1200 m.b.) i nadal pozostające w równie ciasnych pomieszczeniach poszczególnych dziekanatów (niemal 400 m.b. nowych prac mgr.). Stąd paląca wręcz potrzeba odpowiednich powierzchni magazynowych – głęboko wierzymy, że przy pomocy władz rektorskich problem ten w niedługim czasie zostanie z satysfakcją i dla Archiwum i dziekanatów rozwiązany.

W ostatnich latach została wprowadzona nowa organizacja wewnętrzna Archiwum. W jego skład wchodzi obecnie dwa oddziały: Materiałów Archiwalnych oraz Dokumentacji Kształcenia, a ponadto Samodzielne Stanowisko ds. Akt Niemieckich. Wpłynęło

to na zwiększenie przejmowanej corocznie dokumentacji przez naszą placówkę. Przyrost naszego zasobu rzędu ok. 500 m.b. w ciągu ostatnich dziesięciu lat zupełnie nie zaskakuje. Przybyło ok. 242 m.b. akt studenckich (bez prac magisterskich) oraz drugie tyle akt osobowych pracowników, doktoratów, habilitacji, dokumentacji studiów doktoranckich, a także materiałów kat. „A” z działów administracji centralnej i wydziałów – przede wszystkim protokoły Rad Wydziałów i Instytutów.

Obowiązkiem Archiwum jako placówki z powierzonym zasobem historycznym jest dbanie o jego stan zachowania. Podjęliśmy więc starania o uzyskanie funduszy na konserwację najcenniejszych materiałów i ich digitalizację.

Codienne kłopoty nie powinny jednak przesłaniać spraw, które tworzą pozytywny wizerunek uczelni. Na przełomie roku 2007 i 2008 z inicjatywy pracowników Archiwum przeprowadzono restaurację i zabezpieczenie konserwatorskie fryzu figuralnego usytuowanego na podwórku przy ul. Szewskiej 50/51, co zostało poprzedzone założeniem ochronnych kolców uniemożliwiających gołębiom zanieczyszczanie podwórka i samego fryzu. Prace konserwatorskie były możliwe dzięki specjalnemu uczelnianemu funduszowi, a objęły, obok renowacji fryzu, także oczyszczenie białych klinkierowych cegieł frontowej ściany, natomiast Zarząd Zieleni Miejskiej nieodpłatnie wstawił donice z formowanym bukszpanem i bluszczem oraz ławeczki.

dr Teresa Suleja

Przypisy:

[1] *Absolwenci Uniwersytetu Wrocławskiego*, pod red. T. Sulei, t. 1: 1946–1989, Wrocław 2002, ss. 485; t. 2: 1990–2002, Wrocław 2003, ss. 414.

[2] *Szalaty z dziejów Uniwersytetu Wrocławskiego 1945–1947*, pod red. T. Sulei, *Studia i Materiały z Dziejów Uniwersytetu Wrocławskiego*, t. 6, AUWr No 2808, Wrocław 2005, ss. 590.

Pracownicy Archiwum w towarzystwie konserwatorów z firmy „Artis” i przyjaciół

Kazimierz z Krzemieńca

Biblioteka Wydziału Matematyki i Informatyki Uniwersytetu Wrocławskiego otrzymała imię Profesora Kazimierza Urbanika, najwybitniejszego wychowanka powojennej matematyki wrocławskiej. Uroczyste imię bibliotece nadano 12 czerwca 2008 r. Na spotkaniu tym wspomnieniami o Profesorze Kazimierzu Urbaniku podzielił się matematyk, były rektor UWr, prof. Józef Łukasiewicz. Wspomnienia rodzinne i innych współpracowników Profesora publikowane były w „Przeglądzie Uniwersyteckim” nr 9/2008.

KAZIMIERZ Z KRZEMIENCA

Szanowni Państwo!

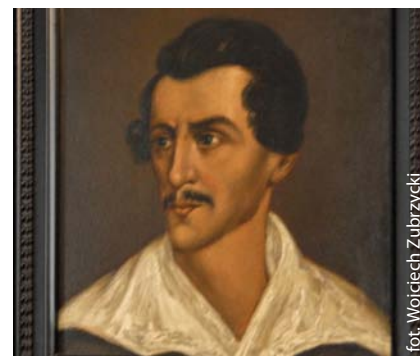
Salom wykładowym Instytutu Matematycznego nadaliśmy już dawno imiona naszych seniorów – założycieli Szkoły Matematycznej w odzyskanym po wojnie Wrocławiu. Przed kilkoma tygodniami na ścianie zewnętrznej tego gmachu odsłoniliśmy także tablicę upamiętniającą działalność i zasługi matematyka średniego pokolenia, profesora Stanisława Hartmana. Dziś zebraliśmy się tutaj, aby nadać Bibliotece Wydziału Matematyki i Informatyki Uniwersytetu Wrocławskiego imię profesora Kazimierza Urbanika, najwybitniejszego wychowanka powojennej matematyki wrocławskiej, a na wieczną rzecz pamiętkę odsłonimy jego portret. Kiedy przed trzema laty żegnałem Profesora na cmentarzu wrocławskim, wątkiem przewodnim mego przemówienia [1] było wspomnienie Krzemieńca, skąd pochodził śp. Kazimierz Urbanik. Przedstawiając charakterystykę tego sławnego miasta z Kresów Rzeczypospolitej, cytowałem wówczas wybrane fragmenty z książki Jacka Kolbuszewskiego *Kresy* [2]. Dziś jestem w lepszej sytuacji, bo przed miesiącem miałem okazję zobaczyć Krzemieniec na własne oczy. To piękne miasto jest rozciągnięte wzdłuż głębokiej doliny wyżłobionej przez rzekę Ikwę w płycie Płaskowyżu Podolskiego i pełne jest bujnej zieleni. Nad miastem wznosi się Góra Zamkowa z ruinami XV-wiecznego zamku, rozbudowanego przez królową Bonę w wieku XVI. W centrum miasta dominuje swą wielkością i pięknem architektury dawny kościół i kolegium jezuitów z połowy XVII wieku, późniejsza siedziba słynnego Liceum Krzemienieckiego, założonego przez Tadeusza Czackiego przy współudziale Hugona Kołłątaja w roku 1805, a więc już w Zaborze Rosyjskim. Ta uczelnia o randze uniwersytetu mogła działać tylko przez 26 lat na początku wieku XIX i przez 17 lat w pierwszej połowie wieku XX,

Portret rektora Kazimierza Urbanika

gdy Krzemieniec należał do Rzeczypospolitej. W tym pierwszym okresie urodził się w Krzemieńcu Juliusz Słowacki, syn profesora Liceum Krzemienieckiego (a później Uniwersytetu Wileńskiego). W okresie drugim, 5 lutego 1930 roku, przyszedł tu na świat Kazimierz Urbanik.

On sam tak opisał swe lata dziecińne w rozmowie z Magdaleną Bajer opublikowanej w maju 2000 roku w miesięczniku „Więź” [3]: „Urodziłem się w Krzemieńcu i pierwsze lata przeżyłem w Liceum Krzemienieckim, gdzie mój ojciec był stolarzem. Liceum Krzemienieckie to była wielka, świetnie zorganizowana instytucja, należało do niej tzw. Pedagogium, trzyletnia szkoła pomaturalna kształcąca nauczycieli. Były internaty, stajnie, bo transport był wtedy konny, majątki ziemskie, ogrody [4]. Podczas wakacji odbywały się warsztaty różnych ognisk plastycznych z całej Polski i ja, czując się bardzo ważny, chodziłem za »artystami«, nosząc sztalugi (robione przez ojca), no i sam też coś rysowałem. Trzy ogrody dzieliły nasz dom od dworku, gdzie urodził się Słowacki i mieszkali państwo Bécu [...] Pierwsze lata upłynęły mi beztrosko i aż do 1941 roku niewiele się zmieniło, w każdym razie ja, dziesięcioletni z górą chłopiec, nie odczuwałem wojny bronii Lwowa [...] Niemcy zamknęli polskie szkoły. Nas wyrzucili z mieszkania. Zniszczyli Liceum Krzemienieckie zakładając tam szpital [...] Spalili ławki szkolne, usunęli książki z bibliotek ... co mnie bardzo przygnębiło, bo lubiłem czytać i jeszcze przed pójściem do szkoły

Portret Juliusza Słowackiego w Muzeum

byłem częstym gościem biblioteki [...] Rok 1941 to był krach. Polskiej szkoły nie ma. Do ukraińskiej mnie nie przyjęli, bo nie znałem języka. Jak całe moje pokolenie uczyłem się na tajnych kompletach prowadzonych przez nauczycieli z Liceum Krzemienieckiego – trochę matematyki, trochę fizyki, chemia bez laboratorium. Z początku zajęcia odbywały się regularnie i często, z czasem coraz rzadziej. W 1943 roku wygasły zupełnie. Ciągłe mogłem czytać – na szczęście”.

Tyle o młodości w Krzemieńcu w autentycznej relacji Kazimierza Urbanika. Posłuchajmy jednak dalej jego opowieści (z tego samego źródła) już o latach powojennych: „W maju 1945 wyjechaliśmy do Brzegu nad Odrą i znów zacząłem chodzić do szkoły. Musiałem zdać egzamin, choć gdybym się uparł, przyjęto by mnie do czwartej klasy gimnazjalnej – czegoś się na kompletach nauczyłem. Zostałem w trzeciej [...] Miałem w gimnazjum bardzo dobrą nauczycielkę, p. Kubrychtównę, absolwentkę Wydziału Matematycznego we Lwowie, i to ona wszczepiła mi zamiłowanie do matematyki. Od niej dowiedziałem się, że do Wrocławia przyjechali słynni profesorowie z Uniwersytetu Jana Kazimierza, że tam jest kontynuacja Lwowskiej Szkoły Matematycznej. Bardzo mnie to interesowało, szczególnie że już wtedy czytałem różne artykuły, mniej lub bardziej popularne, najczęściej w »Problemach« i nawet książki o matematyce [...] Troszkę się zastanawiałem nad kierunkiem studiów. Myślałem nawet o Akademii Sztuk Pięknych, coś mi zostało z czasów krzemienieckich, kiedy to uzyskałem wyróżnienie w konkursie dla dzieci za rysunek marszałka – w trumnie (było to w 1935 r.). Bardziej konkretnie myślałem o architekturze, bo tam się łączy rysowanie z matematyką, ale ...”.

Ale zwyciężyła matematyka. Dalej Kazimierz Urbanik opowiada o swych studiach we Wrocławiu. Jest rok 1948:

„Staram się odtworzyć moje ówczesne od-

czuwanie tego niewątpliwie przełomowe- go czasu. I tak, najpierw radość z tego, że się dostałem na studia, że będę miał kontakt z wybitnymi uczonymi, największymi matematykami. To uczucie dominowało z pewnością. Pamiętam pierwszy wykład profesora Marczewskiego i to, że był on elegancko ubrany, elegancko się poruszał, a sam wykład był świetnie skonstruowany (potem, gdy blisko współpracowaliśmy, przekonałem się, że Marczewski niezwykle starannie przygotowywał wykłady). Wszystko razem stanowiło jakby występ teatralny. Otrzymywaliśmy, my studenci, gotowy produkt, całe dochodzenie do tego pozostawało tajemnicą. Zupełnie inaczej wykladał również wielki matematyk, Bronisław Knaster. Improwizował, dzięki czemu poznawało się 'kuchnię'. 'Nie, ta droga jest zła, trzeba tu przeskoczyć, tu ominąć jakieś przeszkody, tu zebrać cząstkowe wyniki...'. Miał też ogromne poczucie humoru i tę, raczej rzadką cechę, jaką jest tolerowanie dowcipów o sobie. Podobno nawet sam je wymyślał i puszczał w obieg. Steinhaus był jeszcze inny. Słyszał poczucia humoru, ale nigdy nie lubił być bohaterem anegdot. Powiedziałbym, że trzymał się zawsze na wysokim piedestale, co nie przeszkadzało mu żywo się interesować i pomagać w rozwiązywaniu naukowych problemów młodym ludziom, których uważał za zdolnych. Wykladał świetnie. Do wielkich należał jeszcze Władysław Ślebodziński. Przed wojną pracował na Uniwersytecie Poznańskim, a do Wrocławia przyszedł z Oświęcimia [...] Dla młodego człowieka uczestniczenie w uczcie intelektualnej, jaką nieustannie dla nas zastawiali, było wielkim szczęściem. Dużo później czytałem pamiętniki Steinhausa, Marczewskiego i znajduję w nich potwierdzenie tego, co myśmy jakoś odczuwali, choć wtedy pewnie nie bardzo rozumieli. Ci ludzie, po koszmarze okupacji, chcieli jak najprędzej wrócić do normalnego życia, zając się matematyką i nauczaniem matematyki. Wkładali wiele trudu, żeby uczynić życie normalnym i myśle, że to zmieniało w naszych oczach obraz tamtego złego czasu. Trzeba też powiedzieć, że budowaniu względnie normalnego życia uniwersyteckiego, paradoksalnie, sprzyjał totalny bałagan pierwszych lat powojennych, może szczególnie we Wrocławiu, przedłużając okres jakiejś swobody – przed nastaniem pełnego stalinizmu. Profesor Knaster, który lubił edytorstwo, chciał zorganizować wydawnictwo matematyczne, jeździł po Dolnym Śląsku i zwoził nierozszabrowane jeszcze maszyny drukarskie. Powstała oficyna Uniwersytetu Wrocławskiego, która później przeszła do PWN. W latach pięćdziesiątych potrzebny był komuś dokument, na podstawie którego to wydawnictwo działało.

Znaleziono tylko... odmowę ministerstwa". Takie były początki. Wybitne zdolności, pracowitość i pasja poznawcza studenta Kazimierza Urbanika zostały zauważone przez naszych mistrzów, a na rezultaty jego dociekań naukowych też nie trzeba było długo czekać. Już na drugim roku studiów profesor Marczewski proponuje mi stanowisko zastępcy asystenta w Seminarium Matematycznym (nie było jeszcze wówczas Instytutu), a pierwsza publikacja (wspólna z profesorem Knasterem) ukazała się w roku 1953 w „Fundamenta Mathematicae”. Swą karierę naukową Kazimierz Urbanik opisuje związłymi słowami [5]:

„Zacząłem... od zastępcy asystenta jeszcze na studiach. Potem byłem asystentem, adiunktem. W 1956 roku zostałem kandydatem nauk – ówczesny odpowiednik doktora – w roku następnym uzyskałem tytuł docenta przyznawany na podstawie oceny dorobku przez recenzentów z różnych ośrodków. W 1960 roku zostałem profesorem. Zajmowałem się teorią prawdopodobieństwa, która bardzo bujnie się w tamtych czasach rozwijała i była pierwszą linią frontu w matematyce. W związku z tym jeszcze przed profesurą spędziłem jakiś czas w Stanach Zjednoczonych. W roku 1964 zostałem profesorem zwyczajnym i członkiem korespondentem PAN, rok później członkiem zwyczajnym. Mając 35 lat, byłem najmłodszym akademikiem”.

Dorobek naukowy pracowitego życia Kazimierza Urbanika jest ogromny. Nie czas tu i nie miejsce, aby relacjonować jego osiągnięcia badawcze. Pierwsze, bardzo związane omówienie tego dorobku, opracowane przez trzech uczniów profesora, ukazało się już w roku 2006 w „Wiadomościach Matematycznych” [6]. Tekst ten w wersji angielskiej ukazał się wcześniej, bo już w roku śmierci profesora, w 25. tomie „Probability and Mathematical Statistics”, czasopiśmie założonego przed laty przez Kazimierza Urbanika i kierowanego przez niego przez ćwierć wieku. Powstanie i rozwój tego czasopiśmie sam założyciel i redaktor uważał za jedno z najważniejszych swych dokonań. Z tekstu Jurka, Rosińskiego i Woyczyńskiego zacytuję tu omówione przez nich zakresy zainteresowań naukowych Kazimierza Urbanika. Są to: „teoria prawdopodobieństwa, procesy stochastyczne, teoria informacji, fizyka teoretyczna, algebry ogólne, teoria miary, analiza”. Mało chyba kto może się poszczycić tak szerokim wachlarzem wyników matematycznych. A oto jak trzej autorzy formułują ogólną charakterystykę osiągnięć badawczych Kazimierza Urbanika:

„Kazimierz Urbanik uprawiał matematykę, i ogólniej naukę, w wielkim stylu. Po pierwsze, jego teorie były eleganckie i łączyły siłę dedukcji z wyjątkową jasnością i związł-

ścią prezentacji. Trudne zagadnienia atakował frontalnie, używając dużego arsenału środków technicznych. Ale w jego rozumowaniach bywały też nieoczekiwane zwroty i genialne pomysły analityczne, które my, jego uczniowie, staraliśmy się przyswoić i naśladować. W pracach z teorii prawdopodobieństwa Urbanik używał mocnych środków, od analizy funkcjonalnej do abstrakcyjnej algebry i topologii, z wielkim mistrzostwem stosując je tam, gdzie w pierwszej chwili wydawało się, że nie będą użyteczne. Jego abstrakcyjne argumenty nie były zawieszane w próżni, w tle były bowiem głębokie pomysły i przemyślenia o fizycznej naturze badanych obiektów. Jego wielka intuicja często pozwalała mu znaleźć najbardziej odpowiednie ujęcie teorii, co zawsze było szczególnie godne uwagi.

W naszej opinii, waga i ocena wielowątkowego dzieła Kazimierza Urbanika będą rosły z czasem, a zrozumienie jego często pionierskich pomysłów przez innych matematyków i fizyków będzie się rozszerzać. Szkoła teorii prawdopodobieństwa, którą stworzył we Wrocławiu, kontynuując tradycje Hugona Steinhausa, promieniuje jego ideami i propaguje jego styl uprawiania matematyki na wiele centrów badawczych, a jego byli studenci, rozrzucony dziś po całym świecie, upowszechniają jej posłanie”. Fascynacja kontaktem z profesorem Marczewskim już od pierwszego wykładu w roku 1948 zaowocowała wyraźnie na dwu polach późniejszej działalności Kazimierza Urbanika. Podobnie jak jego mistrz, był świetnym dydaktykiem, lubił wykladać i prowadzić seminaria naukowe. Jego zajęcia były zawsze starannie przygotowane i łączyły przejrzystość z najwyższym poziomem naukowym. Pamiętam, jak kiedyś odważyłem się zaproponować Kazimierzowi zastępstwo na jego wykładach z procesów stochastycznych, bo profesor musiał iść do szpitala na zabieg lub obserwację. Przygotowałem mi szczegółowy konspekt wykładu i wskazałem potrzebną literaturę przedmiotu. Przygotowanie zajęć zajęło mi dużo czasu, a wchodząc na salę wykładową, miałem ogromną treść. Miałem świadomość tego, że nie potrafię mu dorównać w elegancji i precyzji wykładu. Jakoś doznałem do końca zajęć i byłem wdzięczny słuchaczom, że mnie nie wygwizdali.

Drugi kierunek, w jakim poszedł Urbanik śladami profesora Marczewskiego, to wielkie poświęcenie i umiejętności kierowania zespołami naukowymi. Gdy w roku 1967 poważnie już chory profesor Marczewski musiał zrezygnować z kierownictwa Instytutu Matematycznego Uniwersytetu Wrocławskiego, funkcję dyrektora przejął Kazimierz Urbanik i pracę tę prowadził do roku 1996 z trzyletnią przerwą w latach swej dru-

Dworek Słowackich (obecnie muzeum Juliusza Słowackiego)

giej kadencji na fotelu rektorskim (rektorem Uniwersytetu Wrocławskiego był przez dwie kadencje: 1975–1978 i 1978–1981). Zarówno jako dyrektor Instytutu, jak i rektor Uniwersytetu, Kazimierz Urbanik kierował się przykazaniami Edwarda Marczewskiego, które ten sformułował w roku 1962, uczestnicząc w dyskusji nad stosunkami między starszymi i młodszymi pracownikami nauki. Dziewiąte przykazanie Marczewskiego to „zasada optimum”, czyli postulat stworzenia dla młodych pracowników optymalnych warunków rozwoju naukowego. Zgodnie z tą zasadą żaden talent naukowy nie może się zmarnować. Zarówno za czasów Marczewskiego, jak i Urbanika w Instytucie Matematycznym dyrektor dbał o rozwój wszystkich działów matematyki i jej zastosowań, także tych, w których sam nie pracował. Żle się dzieje, gdy szef troszczy się tylko o swych uczniów oraz współpracowników i nie popiera badań w zakresach, które nie wchodzą w obszar jego zainteresowań i specjalności naukowej. A takich zakładów niestety jest na uczelni wiele.

Działania Kazimierza Urbanika wybiegały znacznie poza teren Wrocławia. Jako wiceprezes Polskiej Akademii Nauk miał wielki wpływ na sytuację nauki w kraju, a także na różne kontakty międzynarodowe, tak istotne dla swobodnego rozwoju badań naukowych. Niech mi wolno będzie znów oddać głos Kazimierzowi Urbanikowi, gdy opowiada Magdalenie Bajer o tym, jak mu się udało przełamać opory przeciwko utworzeniu w Warszawie Międzynarodowego Centrum im. Stefana Banacha.

„Pamiętamy, młodzi chyba wiedzą, jak władze komunistyczne izolowały społeczeństwo od kontaktów zagranicznych. Dla nauki jest to zabójcze. Wymyślił się centrum międzynarodowe w Warszawie, gdzie spotykałby się matematycy z różnych krajów – wschodnich i zachodnich, urządziłoby się ‘semestry’ poświęcone jakiejś problematyce i to byłoby otwarcie drzwi do normalnego świata, zwłaszcza młodym. Zaczęły się starania – do prezesa Akademii Nauk ZSRR jeździł wiceprezes PAN, wielki matematyk,

Kazimierz Kuratowski – efekty były mizerne [7]. Radzieccy koledzy informowali nas, że ich czynniki partyjne sprzeciwiają się. W roku 1970 pojechaliśmy z profesorem Zbigniewem Ciesielskim do Moskwy na rozmowę z bardzo wielkiej sławy matematykiem Iwanem Winogradowem, który był dyrektorem Instytutu Matematycznego AN ZSRR. Umówiono nas na godzinę 8 rano czasu moskiewskiego, czyli 6 naszego. Za ogromnym biurkiem siedział łysy, rzeński starszy pan i tak nas powitał: ‘A, Polacy. Ja w 1910 roku, w gimnazjum w Wielkich Łukach miałem dwóch kolegów Polaków. Synowie inżyniera dróg żelaznych. Byli bardzo zdolni. Mieliliśmy dobre postępy, ale nie byliśmy kujonami. Pamiętam, jak chodziliśmy razem do sadu jabłka kraść...’. Myśmy sobie przygotowali przemowy o tym Centrum Banacha, o międzynarodowym braterstwie uczonych, a Winogradow rozczulił się wspomnieniami z dzieciństwa. Gdy skończył opowiesć, rzucił krótko: ‘O szczególnych porozmawiacie z moimi młodymi zastępcami’. Wyjął z czołuski biurka butelkę koniaku: ‘Za Międzynarodowy Centr Banacha!’. Wypiliśmy koniak o wpół do siódmej rano, przez następne pół godziny omówiliśmy szczegóły i sprawa była załatwiona. Dzięki synom jakiegoś inżyniera kolejowego, pewnie zesłańca. Co by było, gdybyśmy nie wypili? Bez przesady można powiedzieć, że Centrum Banacha – otwarte w 1972 roku – to był wyłom w ‘żelaznej kurtynie’. Rosjanie nas podziwiali, bo im się wcześniej podobny plan nie udał”. W zakończeniu swego wystąpienia kolega Zbigniew Jurek opowiedział nam, jak to przed wielu laty matematycy japońscy w Tokio studiowali przez cały semestr prace Urbanika z teorii prawdopodobieństwa. Ja chciałbym opowiedzieć teraz anegdotę związaną także z japońskim matematykiem, profesorem Kitagawą. W 1960 roku byłem w Ameryce na Sympozjum Berkelejskim, słynnej szkole probabilistycznej organizowanej co cztery lata w Berkeley w Kalifornii przez profesora Jerzego Splawę-Neymana. Oprócz mnie byli tam wtedy także dwaj wybitni matematycy wrocławscy: Kazimierz

Urbanik i Czesław Ryll-Nardzewski. Na przezwach między wykładami wokół profesora Urbanika zawsze była grupka ciekawych rozmówców. I tak staliśmy kiedyś we trójkę, a Urbanika wypytywał o coś profesor Kitagawa. Podszedł także profesor Robins, autor znanej książki *How to gamble if you must?* Przysłuchiwał się przez chwilę rozmowie i potem z wielkim zdziwieniem zapytał: Profesor Kitagawa, do you also speak Polish? Skoro jesteśmy w Berkeley i jest rok 1960, to warto tu jeszcze przypomnieć naszą piękną wspinaczkę na okazały szczyt Half Dome, górujący nad doliną Yosemite. Dla uczestników Sympozjum zorganizowano ciekawą kilkudniową wycieczkę i, mając dzień wolny w Sierra Nevada, trójka wrocławian wyruszyła na tę wyprawę ze schroniska Glacier Point, z kieszeniami wypchanymi jedzeniem na cały dzień. Przy przeprawie przez rzeczkę Merced (która kilkanaście metrów dalej spadała w przepaść, tworząc wodospad wysokości kilkuset metrów) skusiła nas chęć orzeźwiającej kąpeli. Gdy jednak wyszliśmy z wody i wkładaliśmy pozostawione na brzegu ubrania, to stwierdziliśmy, że nasze zapasy żywności znikły. Kradzieży dokonały jakieś drobne gryzonie, które były na tyle uprzejme, że zjadły tylko prowiant, nie niszcząc naszych przyodziewków. Gdy wieczorem wróciliśmy głodni do schroniska, było już po kolacji. Od śmierci głodowej uratował nas profesor Jerzy Splawa-Neyman, który miał ze sobą sporą puszkę polskiej szynki ‘Krakus’ i na miejscu zdobył także niemały gąsiorek czerwonego wina kalifornijskiego. Opowiadaliśmy więc o naszych przygodach i raz po raz wznosiliśmy toasty: za Kalifornię, za Polskę, za teorię prawdopodobieństwa, za Sympozjum Berkelejskie, za organizatorów i uczestników... Ale czas kończyć, bo zaraz już odsłonimy portret Kazimierza Urbanika i będzie nowa okazja do wznoszenia toastów”.

Józef Łukasiewicz

Przypisy:

- [1] J. Łukasiewicz, *Przemówienie na pogrzebie ś.p. profesora Kazimierza Urbanika* (Cmentarz Św. Rodziny we Wrocławiu, 3.06.2005), *Wiadomości Matematyczne* XLII, 2006, s. 122–124.
- [2] J. Kolbuszewski, *Kresy*, Wydawnictwo Dolnośląskie, Wrocław 1996.
- [3] *Miałem rozterki – nie mam wyrzutów. Z prof. Kazimierzem Urbanikiem z Uniwersytetu Wrocławskiego rozmawia Magdalena Bajer*, *Więź* 5, maj 2000, s. 127–138.
- [4] Dodajmy, że do dziś istnieje tam rozległy i bardzo bogaty ogród botaniczny, założony przed 200 laty na początku pierwszego okresu istnienia Liceum Krzemienieckiego
- [5] Podobnie jak poprzednio jest to fragment wypowiedzi Kazimierza Urbanika w rozmowie z Magdaleną Bajer.
- [6] Z.J. Jurek, J. Rosiński, W.A. Woyczyński, *Kazimierz Urbanik (1930–2005)*, *Wiadomości Matematyczne* XLII, 2006, s. 103–121.
- [7] Realizacja takiego programu nie była wówczas możliwa bez aprobaty Związku Radzieckiego (przypis J.Ł.). ■

Konferencje naukowe UWr w 2009 r.

Organizatorzy 109 konferencji naukowych zdobyli już środki finansowe na zorganizowanie spotkań uczonych, którzy zaprezentują swoje wyniki badań. Konferencje te wykazane zostały w układzie: temat konferencji, organizator, opiekun naukowy, zasięg konferencji, termin, miejsce. Wielu organizatorów stara się dopiero o pieniądze. Uniwersytecka oferta konferencyjna jest corocznie wzbogacana tematycznie i jawi się interesująco.

- ♦ Czego możemy nauczyć się od filozofów starożytnych (pierwsze spotkanie w ramach cyklu), Instytut Filozofii, dr Damian Leszczyński, ogólnopolski, styczeń, marzec, czerwiec, październik, Wrocław
- ♦ Nowe Spojrzenia Psychologii. Inspiracje u źródła, Instytut Psychologii, prof. Andrzej Szmajke, międzynarodowy, luty–czerwiec, Wrocław
- ♦ 45. Szkoła Fizyki Teoretycznej – Oddziaływanie neutrin: od teorii do symulacji Monte Carlo, Instytut Fizyki Teoretycznej, prof. Jan Sobczyk, międzynarodowy, luty, Łądek Zdrój
- ♦ Barwy sąsiedztwa / Farben der Nachbarschaft – polsko-niemieckie wyzwania w XXI wieku, Instytut Studiów Międzynarodowych, prof. Romuald Gelles, międzynarodowy, luty, Wrocław
- ♦ Wrocławskie Forum Muzykologiczne, Instytut Kulturoznawstwa, prof. Maciej Gołąb, międzynarodowy, marzec, Wrocław
- ♦ II Interdyscyplinarna Konferencja Naukowa: Placówki penitencjarne w procesie readaptacji społecznej skazanych. Fakt czy mit?, Instytut Pedagogiki, prof. Alicja Szerąg, ogólnopolski, marzec, Wrocław
- ♦ Prawda historyczna a prawda polityczna w badaniach naukowych. Przykład ludobójstwa na kresach południowej Polski w latach 1939–1946, Instytut Filozofii, dr hab. Bogusław Paż, ogólnopolski, marzec, Wrocław
- ♦ Główne problemy współczesnej kartografii 2008. Bazy danych w kartografii, Instytut Geografii i Rozwoju Regionalnego, prof. Wiesława Żyszkowska, międzynarodowy, marzec, Legnica
- ♦ Źródła fenomenologii religii: Romano Guardini, jego filozofia i teologia, Instytut Filozofii, dr hab. Maciej Manikowski, międzynarodowy, marzec, Wrocław
- ♦ Filolog w sieci. Nowe perspektywy rozwoju badań naukowych w filologii klasycznej w epoce sieci internetowej i tekstowych baz danych, Instytut Filologii Klasycznej i Kultury Antycznej, dr Agnieszka

ka Kotlińska-Toma, ogólnopolski, marzec, Kowary

- ♦ Sport w stosunkach międzynarodowych, Instytut Studiów Międzynarodowych, dr Andrzej Polus, ogólnopolski, marzec, Wrocław
- ♦ Zrównoważony rozwój i zmiany klimatyczne we współczesnych stosunkach międzynarodowych, Instytut Studiów Międzynarodowych, prof. Elżbieta Stadtmüller, międzynarodowy, kwiecień, Wrocław
- ♦ Zastosowania logiki w filozofii i podstawach matematyki, Katedra Logiki i Metodologii Nauk, dr Marcin Selinger, ogólnopolski, kwiecień, Szklarska Poręba
- ♦ Drugie Wrocławskie Konfrontacje Psychologiczne, Instytut Psychologii, dr Marcin Czub, ogólnopolski, kwiecień, Wrocław
- ♦ Trwałość? Użyteczność? Piękno? Architektura dwudziestego wieku w Polsce, Instytut Historii Sztuki, dr hab. Agnieszka Ząbłocka-Kos, ogólnopolski, kwiecień, Wrocław
- ♦ Nowy model studiów doktoranckich nauk prawnych, Instytut Prawa Cywilnego, prof. Piotr Machnikowski, ogólnopolski, kwiecień, Polanica Zdrój
- ♦ Konflikt – wykluczenie – demokracja. Teorie wspólnoty politycznej, Instytut Filozofii, dr Mariusz Turowski, ogólnopolski, maj, Wrocław
- ♦ Konwersja a Żydzi, Instytut Filologii Polskiej, dr Agnieszka Jagodzińska, międzynarodowy, maj, Wrocław
- ♦ Edukacja, wychowanie, poradnictwo w mediach, Instytut Pedagogiki, prof. Mirosława Wawrzak-Chodaczek, ogólnopolski, maj, Wrocław
- ♦ Sieci stochastyczne i zagadnienia pokrewne II, Instytut Matematyczny, dr hab. Krzysztof Dębicki, międzynarodowy, maj, Będlewo
- ♦ V Interdyscyplinarna konferencja naukowa – Człowiek wobec masowych zjawisk społecznych pt. Transgresje, innowacje, twórczość, Instytut Psychologii, prof. Maria Straś-Romanowska, międzynarodowy, maj, Wrocław
- ♦ Federacja Rosyjska. Między imperium a mocarstwem nowoczesnym, Instytut Politologii, prof. Teresa Łoś-Nowak, międzynarodowy, maj, Kliczków
- ♦ Problemy zagospodarowania, ochrony i monitoringu krajobrazu strefy przygranicznej w świetle procesów integracji Unii Europejskiej, Instytut Geografii i Rozwoju Regionalnego, dr Sylwia Horska-Schwarz, międzynarodowy, maj, Leśna
- ♦ Różnorodność oddziaływania układów pasożyt-żywcicieli w środowisku, Instytut Genetyki i Mikrobiologii, prof. Anna Okule-

wicz, ogólnopolski, maj, Karpacz

- ♦ Gramatyka a komunikacja, Instytut Filologii Germańskiej, prof. Lesław Cirko, międzynarodowy, maj, Karpacz
- ♦ Monety, banknoty i inne środki wymiany. Pieniądz w różnych dyskursach kultury, Instytut Dziennikarstwa i Komunikacji Społecznej, prof. Piotr Kowalski, ogólnopolski, maj, Łądek Zdrój
- ♦ XVI Śląskie Spotkania Archeologiczne: Śląsk i sąsiedzi od pradziejów po nowożytność, Instytut Archeologii, prof. Jerzy Piekalski, międzynarodowy, maj, Karłów
- ♦ Mit – obraz – język, Instytut Filozofii, prof. Leon Miodoński, międzynarodowy, maj, Wrocław
- ♦ De natura hominum dans les textes grecs et latins, Instytut Filologii Klasycznej i Kultury Antycznej, dr Sławomir Torbus, międzynarodowy, maj, Wrocław
- ♦ Czy grożą nam nowe „Rugi pruskie”. Niemieckie roszczenia majątkowe wobec Polski i Polaków, Instytut Studiów Międzynarodowych, prof. Tadeusz Marczak, międzynarodowy, maj, Wrocław
- ♦ Poradnictwo zawodowe a Unia Europejska – obszary tworzenia projektów: Program Operacyjny Kapitał Ludzki 2007–2013, Instytut Pedagogiki, prof. Wanda Wojtkiewicz-Rok, środowiskowy, maj, Wrocław
- ♦ Sympozjum poświęcone pamięci prof. Jana Łopuszańskiego, Instytut Fizyki Teoretycznej, dr hab. Bernard Jancewicz, międzynarodowy, maj, Wrocław
- ♦ 38. Polskie Seminarium Anihilacji Pozytonów, Instytut Fizyki Doświadczalnej, dr hab. Jan Chojcan, ogólnopolski, czerwiec, Kazimierz Dolny
- ♦ Wielość wyznań i tolerancja religijna w Europie Środkowej na przykładzie księstwa cieszyńskiego i przyległych obszarów Górnego Śląska, Instytut Historii Sztuki, prof. Jan Harasimowicz, międzynarodowy, czerwiec, Wisła
- ♦ Jednostronne kształtowanie treści stosunku pracy, Instytut Prawa Cywilnego, prof. Herbert Szurgacz, ogólnopolski, czerwiec, Wrocław
- ♦ Słabe oddziaływania molekularne, Wydział Chemii, prof. Aleksander Koll, międzynarodowy, czerwiec, Karpacz
- ♦ Pozytywizm prawniczy a koncepcje prawa natury. Tradycje debaty i jej współczesne implikacje, Katedra Doktryn Politycznych i Prawnych, prof. Marek Maciejewski, środowiskowy, czerwiec, Kudowa Zdrój
- ♦ Antropologiczne badania zmiany kulturowej. Społeczno-kulturowe aspekty transformacji systemowej w Polsce, Ka-

tedra Etnologii i Antropologii Kulturowej, dr hab. Eugeniusz Kłosek, międzynarodowy, czerwiec, Wrocław

♦ **Kody kultury: interakcja, transformacja, synergia**, Instytut Filologii Polskiej, prof. Marian Ursel, międzynarodowy, czerwiec, Międzygórze

♦ **Reportaż bez granic? Typy, funkcje i tendencje rozwojowe współczesnego reportażu dziennikarskiego**, Instytut Dziennikarstwa i Komunikacji Społecznej, dr Igor Borkowski, ogólnopolski, czerwiec, Łądek Zdrój

♦ **Ernst Jünger – próba podsumowania**, Instytut Filologii Germańskiej, prof. Wojciech Kunicki, międzynarodowy, czerwiec, Wrocław

♦ **Implementacja prawa europejskiego do porządku wewnętrznego państw członkowskich i państw kandydujących do UE**, Katedra Prawa Konstytucyjnego, prof. Bogusław Banaszak, międzynarodowy, czerwiec, Wrocław

♦ **Geometryczna Teoria Grup 2009**, Instytut Matematyczny, prof. Tadeusz Januszkiewicz, międzynarodowy, czerwiec, Będlewo

♦ **Letnia Szkoła Czwartorzędu**, Instytut Archeologii, dr Andrzej Wiśniewski, międzynarodowy, czerwiec, Śląsk Opolski

♦ **XVIII Ogólnopolska Konferencja Psychologii Rozwojowej**, Instytut Psychologii, dr hab. Anna Oleszkowicz, ogólnopolski, czerwiec, Wrocław

♦ **II Międzynarodowa Konferencja Naukowa: Wileńszczyzna małą ojczyzną – świat życia młodego pokolenia**, Instytut Pedagogiki, prof. Alicja Szerląg, międzynarodowy, czerwiec, Wrocław

♦ **Osobistości w dziejach Rzeczypospolitej i Rosji w świetle historiografii. Wrocławsko-petersburskie spotkania historyczne**, Instytut Historyczny, prof. Rościsław Żerelik, międzynarodowy, czerwiec, Wrocław

♦ **Religijność i duchowość – dawne i nowe formy**, Instytut Socjologii, dr Stella Grotowska, międzynarodowy, czerwiec, Wrocław

♦ **VI Międzynarodowa Konferencja o Stanowogach: chemia, fizjologia, biotechnologia i aspekt ochrony środowiska, dedykowana pamięci Stefana Kopia**, Wydział Chemii, prof. Danuta Konopińska, międzynarodowy, czerwiec, Wrocław

♦ **X Konferencja Izotopowa**, Instytut Nauk Geologicznych, dr Adriana Trojanowska, międzynarodowy, czerwiec, Złotniki Lubuskie

♦ **Oblicza Komunikacji 3: Język i kultura tabloidów**, Instytut Filologii Polskiej, prof. Irena Kamińska-Szmaj, ogólnopolski, czerwiec, Wrocław

♦ **XXV Sympozjum Maxa Borna – Skala Plancka**, Instytut Fizyki Teoretycznej, prof. Jerzy Kowalski-Glikman, międzyna-

rodowy, czerwiec, Wrocław

♦ **Granice poznania przyszłości**, Instytut Socjologii, prof. Danuta Zalewska, międzynarodowy, czerwiec, Wrocław

♦ **Geopolityka współpracy regionu bałtycko-czarnomorsko-kaspijskiego**, Instytut Studiów Międzynarodowych, prof. Tadeusz Marczak, międzynarodowy, czerwiec, Wrocław

♦ **Miłość spełniona – miłość niespełniona**, Katedra Etnologii i Antropologii Kulturowej, prof. Bożena Płonka-Syroka, ogólnopolski, czerwiec, Szklarska Poręba

♦ **II Europejska Konferencja z Teorii Mnogości**, Instytut Matematyczny, prof. Grzegorz Plebanek, międzynarodowy, lipiec, Będlewo

♦ **XXVI Sympozjum Maksa Borna – Trzy dni silnych oddziaływań**, Instytut Fizyki Teoretycznej, prof. Ludwik Turko, międzynarodowy, lipiec, Wrocław

♦ **Piąte Międzynarodowe Sympozjum na temat Dwuwymiarowej Spektroskopii Korelacyjnej**, Wydział Chemii, prof. Mirosław Czarnecki, międzynarodowy, sierpień, Wrocław

♦ **Teoria modeli**, Instytut Matematyczny, prof. Ludomir Newelski, międzynarodowy, sierpień, Będlewo

♦ **Nieprzemienna analiza harmoniczna**, Instytut Matematyczny, prof. Marek Bożejko, międzynarodowy, sierpień, Będlewo

♦ **Więzi społeczne w Europie Środkowo-Wschodniej**, Instytut Historyczny, dr Przemysław Wiszewski, międzynarodowy, wrzesień, Wrocław

♦ **VII Spotkania Grupy Badawczej ds. Technologii Obróbki Surowców Kostnych**, Instytut Archeologii, dr Justyna Baron, międzynarodowy, wrzesień, Wrocław

♦ **Kontrola działań administracji**, Instytut Nauk Administracyjnych, prof. Konrad Nowacki, międzynarodowy, wrzesień, Wrocław

♦ **XXX Jubileuszowa Międzynarodowa Szkoła Fizyki Ferroelektryków**, Instytut Fizyki Doświadczalnej, prof. Zbigniew Czaplą, międzynarodowy, wrzesień, Przesieka

♦ **Przekład: teoria – praktyka – dydaktyka**, Instytut Filologii Germańskiej, prof. Eugeniusz Roman Lewicki, międzynarodowy, wrzesień, Wrocław

♦ **Krajobrazy Europy – planowanie czy organizacja chaosu. Studia krajobrazowe a ginące krajobrazy. Krajobrazy przeszłości i proces ich współczesnej transformacji**, Instytut Geografii i Rozwoju Regionalnego, dr Anna Zaręba, ogólnopolska, wrzesień, Wrocław

♦ **Rzetelny Proces Karny**, Katedra Postępowania Karnego, prof. Zofia Świda, ogólnopolska, wrzesień, Szklarska Poręba

♦ **Pozycja prawna kobiety w dziejach**,

Instytut Historii Państwa i Prawa, dr Jacek Przygodzki, ogólnopolski, wrzesień, Szklarska Poręba

♦ **Czwarte międzynarodowe warsztaty fizyki powierzchni**, Instytut Fizyki Doświadczalnej, prof. Leszek Jurczyszyn, międzynarodowy, wrzesień, Łądek Zdrój

♦ **Kolokwia Platońskie X – Eutyfron – Obrona Sokratesa – Kriton**, Instytut Filozofii, dr Artur Pacewicz, międzynarodowy, wrzesień, Kudowa Zdrój

♦ **Lokalny a uniwersalny charakter wykładni prawa**, Katedra Teorii i Filozofii Prawa, prof. Andrzej Bator, ogólnopolski, wrzesień, Karpacz

♦ **Współczesny warsztat pracy pedagoga resocjalizacyjnego – dokonania i perspektywy**, Instytut Pedagogiki, dr Adam Szczółka, międzynarodowy, wrzesień, Wrocław

♦ **Kulturowe czynniki zmiany społecznej – zbuntowana generacja**, Instytut Socjologii, prof. Danuta Zalewska, ogólnopolski, wrzesień, Wrocław

♦ **Między egzotyką a swojskością. O przekładach literatury włoskiej na język polski i odwrotnie**, Instytut Filologii Klasycznej i Kultury Antycznej, dr hab. Justyna Łukasiewicz, dr Katarzyna Biernacka-Licznar, międzynarodowy, wrzesień, Wrocław

♦ **Mythopeia 2. Wokół definicji mitu. Formy mitopodobne i mitopochodne**, Instytut Filozofii, Instytut Socjologii, dr Ilona Błocian, dr Ewa Kwiatkowska, środowiskowy, wrzesień, Wrocław

♦ **Kulturoznawstwo a wiedza historyczna**, Instytut Kulturoznawstwa, prof. Stefan Bednarek, ogólnopolski, wrzesień, Wrocław

♦ **Polacy poza granicami kraju u progu XXI wieku – różne oblicza polskiej tożsamości**, Katedra Etnologii i Antropologii Kulturowej, dr hab. Eugeniusz Kłosek, międzynarodowy, wrzesień, Wrocław

♦ **Kulturowy aspekt badań geograficznych – studia teoretyczne i regionalne**, Instytut Geografii i Rozwoju Regionalnego, dr Elżbieta Orłowska, międzynarodowy, październik, Wrocław

♦ **Zrozumienie Interpersonalnej Traumatyzacji: mechanizmy i konsekwencje u osoby, w rodzinie i środowisku. Teoria i Praktyka**, Instytut Psychologii, dr Agnieszka Wiedera-Wysoczańska, ogólnopolski, październik, Wrocław

♦ **XII Międzynarodowe Seminarium Doktorantów Chemii Metaloorganicznej i Kordynacyjnej**, Wydział Chemii, prof. Piotr Sobota, międzynarodowy, październik, Szklarska Poręba

♦ **Europejska Konferencja Magnetyzmu Molekularnego**, Wydział Chemii, prof. Jerzy Mroziński, międzynarodowy, październik, Wrocław

♦ **Europejka w Oriencie. Badania nad me-**

taforą orientu w niemieckiej, polskiej, rosyjskiej, francuskiej i szwedzkiej literaturze podróżniczej kobiet, Instytut Filologii Germańskiej, prof. Mirosława Czarnecka, międzynarodowy, październik, Słubice

- ♦ **Pamiętniki i memoriały we wczesnej nowożytności**, Instytut Filologii Germańskiej, dr Joanna Szafarz, międzynarodowy, październik, Wrocław
- ♦ **Między tradycją a przyszłością w nauce prawa administracyjnego**, Instytut Nauk Administracyjnych, prof. Jerzy Supernat, ogólnopolski, październik, Wrocław
- ♦ **Juliusz Słowacki w dwusetną rocznicę urodzin**, Instytut Filologii Polskiej, dr Ewa Grzęda, ogólnopolski, październik, Wrocław
- ♦ **Pozyskiwanie dowodów a prawa człowieka**, Katedra Kryminalistyki, prof. Zdzisław Kegel, międzynarodowy, październik, Wrocław
- ♦ **Najdawniejsze pierwiastki śląskiej tożsamości w procesie jej kształtowania się do połowy XVIII w.**, Instytut Historyczny, dr Stanisław Rosik, międzynarodowy, październik, Środa Śląska
- ♦ **X Polsko-Czeskie historyczne dni. Aspiracje edukacyjne polskiego i czeskiego społeczeństwa na przestrzeni wieków XIX–XXI**, Instytut Pedagogiki, prof. Stefania Walasek, dr Mirosław Piwowarczyk, międzynarodowy, październik, Wrocław
- ♦ **XXII Forum Pedagogów: Międzynarodowa Konferencja Naukowa: Transdiscyplinarność pedagogiki. Wymiar teoretyczny i praktyczny**, Instytut Pedagogiki, prof. Jerzy Semków, międzynarodowy, październik, Wrocław
- ♦ **Historia – Kultura – Globalizacja. Część II**, Instytut Kulturoznawstwa, Instytut Historyczny prof. Adam Nobis, dr Piotr Ba-

dyna, ogólnopolski, październik, Wrocław

- ♦ **Serica - Da Qin**, Instytut Filologii Klasycznej i Kultury Antycznej, dr hab. Gościwił Malinowski, międzynarodowy, październik, Wrocław
- ♦ **Skończone i nieskończone w filozofii i teologii**, Instytut Filozofii, prof. Leon Miodoński, ogólnopolski, październik, Wrocław
- ♦ **Kapitał kariery – między teorią a praktyką edukacyjną**, Instytut Pedagogiki, dr Marek Podgórnny, międzynarodowy, październik, Wrocław
- ♦ **Pokolenie Polskie**, Katedra Etnologii i Antropologii Kulturowej, prof. Bożena Płonka-Syroka, ogólnopolski, październik, Wrocław
- ♦ **Polityka bezpieczeństwa regionalnego na obszarze WNP**, Instytut Studiów Międzynarodowych, dr hab. Valentyn Balyuk, międzynarodowy, listopad, Wrocław
- ♦ **Historia Sztuki w dobie globalizacji. IV Środkoeuropejskie Forum Doktorantów Historii Sztuki**, Instytut Historii Sztuki, prof. Jan Harasimowicz, międzynarodowy, listopad, Wrocław
- ♦ **Teorie komunikacji i mediów 3**, Instytut Dziennikarstwa i Komunikacji Społecznej, prof. Jerzy Jastrzębski, ogólnopolski, listopad, Łądek Zdrój
- ♦ **I Polsko-Ukraińskie historyczne dni. Rozwój polskiej i ukraińskiej myśli pedagogicznej na przestrzeni wieków XIX–XX**, Instytut Pedagogiki, prof. Stefania Walasek, dr Anna Haratyk, międzynarodowy, listopad, Wrocław
- ♦ **Wielkie tematy kultury w literaturach słowiańskich IX. Ciało**, Instytut Filologii Słowiańskiej, dr hab. Agnieszka Matusiak, międzynarodowy, listopad, Wrocław
- ♦ **Fontes historiae. 50. rocznica utworzenia Zakładu Nauk Pomocniczych Historii**

i **Archiwistyki Instytutu Historycznego UW**, Instytut Historyczny, prof. Rościśław Żerelik, dr Lucyna Harc, międzynarodowy, listopad, Wrocław

- ♦ **Przyjęcie teorii i badań Agenda Setting w Europie Środkowej i Wschodniej**, Instytut Politologii, dr hab. Bogusława Dobek-Ostrowska, międzynarodowy, listopad, Wrocław
- ♦ **Prawne granice opodatkowania**, Katedra Prawa Finansowego, prof. Wiesława Miemieć, ogólnopolski, listopad, Wrocław
- ♦ **Konflikt – Międzykulturowe uczenie się – Zmiana**, Instytut Pedagogiki, prof. Alicja Szerłaż, międzynarodowy, listopad, Wrocław
- ♦ **Nowy idiografizm**, Instytut Kulturoznawstwa, dr Krzysztof Łukasiewicz, ogólnopolski, listopad, Wrocław
- ♦ **Czytanie – czytelnictwo – czytelnik jako zjawisko kultury i przedmiot badań**, Instytut Informacji Naukowej i Bibliotekoznawstwa, prof. Anna Migoń, międzynarodowy, grudzień, Wrocław
- ♦ **Globalne zarządzanie, regionalizacja i Unia Europejska: zmieniając relacje na granicach UE**, Instytut Studiów Międzynarodowych, prof. Elżbieta Stadtmüller, międzynarodowy, grudzień, Wrocław
- ♦ **Postęp w rozpoznaniu wód podziemnych Sudetów i ich przedpola**, Instytut Nauk Geologicznych, prof. Stanisław Staśko, ogólnopolski, grudzień, Wrocław
- ♦ **China and the new scramble for Africa**, Instytut Studiów Międzynarodowych, dr Dominik Kopiński, międzynarodowy, grudzień, Wrocław.

zestawił
Dział Badań Naukowych

wg stanu na 13 II 2009 r.

Promocja z udziałem chińskiego dyplomaty

W czwartek, 26 lutego 2009 r., w godzinach wieczornych na Uniwersytecie Wrocławskim miało miejsce niezwykle wydarzenie naukowo-edytorskie. W niedawno odrestaurowanej wspaniałej barokowej Sali Muzycznej – Oratorium Marianum odbyła się uroczysta promocja książki prof. Zbigniewa Wiktora pt. „Chiny na drodze socjalistycznej modernizacji”.

W spotkaniu wzięło udział ponad 150 uczestników, zainteresowanie było tak wielkie, że organizatorzy musieli dostawiać dodatkowe

krzesła. Promocja miała trwać 1,5 godziny, przedłużyła się o dalszą godzinę. Spotkanie prowadził dziekan Wydziału Nauk Społecznych prof. Jerzy Juchnowski, na Sali odnotowano obecność prorektora UWr prof. Teresy Łoś-Nowak, kierownika Zakładu Stosunków Międzynarodowych Instytutu Politologii Wydziału Nauk Społecznych, była także liczna grupa profesorów i doktorów z różnych instytutów Uniwersytetu Wrocławskiego oraz doktorantów i studentów. Na promocję przyszło też wielu gości spoza środowiska naukowego, ludzi ciekawych, co dzieje się za chińskim murem,

zainteresowanych socjalistyczną modernizacją Chin.

Prezes Wydawnictwa dr Adam Marszałek pogratulował i dziękował autorowi za książkę, jednocześnie poinformował o nowych inicjatywach edytorskich Wydawnictwa (rocznie ok. 500 tytułów), w tym o tłumaczeniach polskich autorów na język chiński. Wśród obecnych byli także Leszek Jaśnikowski – starosta kamienno-górski z małżonką Grażyną, Czesław Drąg – wójt gminy Dobromierz, a także redaktorzy lokalnej prasy i telewizji.

Fakt napisania i wydania książki, a przede

wszystkim obiektywnego przedstawienia (*sine ira et studio*) transformacji ustrojowej w Chinach podkreśliła Wey Xiangyang – pierwsza sekretarz Ambasady Chińskiej Republiki Ludowej w Warszawie. Pani Wey wskazała, że obecnie Chiny cieszą się wielkim zainteresowaniem całego świata, ale są one często przedstawiane w fałszywym świetle. Dlatego z wielkim uznaniem należy powitać książkę prof. Zbigniewa Wiktora, która prawdziwie i obiektywnie przedstawia przemiany w Chinach. Chiny nie zrezygnowały z ustroju socjalistycznego, wręcz przeciwnie, rozwijają jego bazę ekonomiczną, KPCh dostosowała marksizm-leninizm do warunków chińskich i rozwija go z korzyścią dla chińskiego ludu i całego świata. Pani sekretarz Way życzyła dalszych sukcesów naukowo-badawczym profesorowi oraz całemu Uniwersytetowi Wrocławskiemu.

Prof. Zbigniew Wiktor przedstawił główne treści pracy, pobyt w Chinach oraz interdyscyplinarny charakter wyników naukowo-badawczych. Chiny budzą uwagę całego świata i promowana książka jest skromnym przyczynkiem polskiego środowiska do tego problemu. Prof. Wiktor wyraził duże uznanie władzom Uniwersytetu Wrocławskiego za pomoc materialną w odbyciu naukowej podróży do Chin, a także za wsparcie finansowe wydania książki. Słowa uznania przekazano też dla władz Uniwersytetu Wuhan nad rzeką Jangcy-kiang, które stworzyły mu wręcz wzorowe warunki pobytu przez kilka miesięcy. Praca zawiera unikatowe obserwacje i analizy politologiczne, liczne dane statystyczne o charakterze gospodarczym, socjalnym, demograficznym, dotyczącym narodowości, także mapy i grafy, które wzmacniają poglądową stronę książki. Do tych wątków wypowiedzi odniósł się dr hab. Mieczysław Rakowski – emerytowany profesor Instytutu Ekonomii Polskiej Akademii Nauk w Warszawie, który rozwinął zagadnienie Chin w dobie obecnego kryzysu finansowego i gospodarczego. Jego zdaniem, Chiny dzięki mechanizmom socjalistycznej gospodarki rynkowej mają znaczenie większe szanse zwycięskiego wyjścia z kryzysu niż inne mocarstwa.

Doktorantka Wydziału, mgr Agata Łągiewka, wskazała, że choć upłynęło dopiero 2 miesiące od wydania pierwszych egzemplarzy pracy, książka zauważona została przez krajowe i zagraniczne środowiska naukowe. Gratulacje, a także uwagi krytyczne napłynęły od prof. Jana Rymarczyka z Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu, od dr. Klaus Steinigera z Berlina („Rot Fuchs”), od prof. Ivana Angelova z Akademii Nauk z Bułgarii, od prof. Ding Junping z Wydziału Nauk Społecznych z Uniwersy-

Od prawej: Wey Xiangyang, I sekretarz Ambasady ChRL w Warszawie, prof. Jerzy Juchnowski, dziekan WNS, prof. Zbigniew Wiktor, autor i prezes Wydawnictwa dr Adam Marszałek

Wśród gości na promocji w pierwszym rzędzie od prawej: prof. Andrzej Jabłoński, prof. Andrzej Antoszewski i dr Adam Marszałek

tetu Wuhan w ChRL. Ukazała się także obszerna recenzja naukowa na łamach „Res Humana” – Warszawa, nr 7/98, 2009 r., s. 42-43. Wszystko to wskazuje, że książka prof. Zbigniewa Wiktora jest przysłowiowym strzałem w dziesiątkę i odpowiada na wielkie zapotrzebowanie naukowe i społeczne w dziele przybliżenia i obiektywnej analizy zmian w Chinach.

W związku z tym należy odnieść się krytycznie do tendencyjnej i kłamliwej publikacji na łamach „Rzeczpospolitej”, z 25 lutego, s. A5, w przeddzień promocji. W publikacji tej pt. „Kogo nie chcą polskie uniwersytety”, autorstwa Cezarego Gmyza, redaktor i przywołany przez niego dr Marcin Sienkiewicz nie dostrzegli w książce wnikliwych i wielostronnych treści naukowych, faktograficznych, obiektywnych analiz socjoekonomicznych, stabularyzowanych danych statystycznych, które są udokumentowane wręcz w benedyktyński sposób. Bez zahamowań natomiast kwalifikuje Chiny jako „dyktaturę”. Ponieważ nie ma argumentów merytorycznych, stosuje więc argumenty *ad personam*: „Prof. Wiktor od lat głosi poglądy komunistyczne...”, „Ten wykładowca UW od lat nie ukrywa, że jest członkiem Komunistycznej Partii Polski...”. „Ulubionym celem jego podróży są państwa, gdzie

panuje komunistyczna dyktatura...” itd., itp. Brak obiektywizmu i antykomunistyczna obsesja „Rzeczpospolitej” okazują się silniejsze niż rzetelna i obiektywna informacja o książce i promocji. Pozostawiamy bez dalszego komentarza obsesję cytowanego redaktora i jemu podobnych. Niech dla red. C. Gmyza tematem do przemyślenia będzie, że uroczysta promocja zakończyła się wielkim sukcesem organizatorów, przede wszystkim autora. Wydawnictwo sprzedało prawie 100 książek, po informacji autora zadano wiele głębokich pytań na temat dalszego rozwoju Chin, dyskusja w kularach przy skromnym poczęstunku trwała dalszą godzinę, a promocję muzycznie uświetniły dwie artystki - pianistki, Ilona Biernacka i Agnieszka Michalska. Jeden z dyskutantów wyraził pogląd, że książka, promocja i dyskusja otworzyły szerokie bramy Uniwersytetu do dyskusji nad kwestią naukowego socjalizmu nie tylko w Chinach.

Prof. Zbigniew Wiktor
Instytut Politologii UW

Zbigniew Wiktor, *Chiny na drodze socjalistycznej modernizacji*, Wyd. Adam Marszałek, Toruń, XII -2008, ss. 546,

Nowości Wydawnictwa UWr

Nowe książki oficyny wydawniczej Uniwersytetu Wrocławskiego.

HISTORIA

♦ **Doświadczenie zagłady z perspektywy dziecka**, Justyna Kowalska-Leder, 2009, Monografie FNP, seria Humanistyczna, ss. 367, Format A5, ISBN 978-83-229-2983-4, cena 20 zł

HISTORIA SZTUKI

♦ **Figura i hostia. O obrazowym przywoływaniu obecności w późnym średniowieczu**, Mateusz Kapustka, 2008, seria Historia Sztuki XXVIII, A UW 3085, ss. 372, Format B5, ISBN 978-83-229-2987-2, ISSN 0860-4746, ISSN 0239-6661, cena 40 zł

♦ **Italianizmy. Studia nad recepcją goetyckiej sztuki włoskiej w rzeźbie Europy środkowo-wschodniej (koniec XIII – koniec XIV wieku)**, Romuald Kaczmarek, 2008, seria Historia Sztuki XXVII, A UW 3084, ss. 433, Format A4, ISBN 978-83-229-

2978-0, ISSN 0239-6661, ISSN 0860-4746, cena 45 zł

FILOZOFIA

♦ **Filozofia przyrody Arystotelesa – wokół koncepcji czterech elementów**, Magdalena Wilejczyk, 2008, ss. 204, Format B5, ISBN 978-83-229-2973-5, cena 22 zł

♦ **Nieszczęsny dar życia. Filozofia i etyka jakości życia w medycynie współczesnej**, Weronika Chańska, 2009, Monografie FNP, seria Humanistyczna, ss. 370, Format A5, ISBN 978-83-229-2982-7, cena 20 zł

♦ **Pragmatyczno - ontologiczne aspekty pojęcia prawdy. Esej z logiki filozoficznej**, Marek Magdziak, 2008, seria Logika 24, A UW 3083, ss. 180, Format B5, ISSN 0239-6661, ISBN 978-83-229-2980-3, cena 15 zł

PRAWO

♦ **Przegląd Prawa i Administracji LXXIX**, Mariusz Jabłoński (red.), 2009, A UW 3109, ss. 273, Format B5, ISSN 0239-6661, ISSN 0137-1134, cena 30 zł

NAUKI POLITYCZNE

♦ **Procesy reformy w Niemczech i Unii Europejskiej. Reformationsprozesse in Deutschland und in Europäischen Union**, Robert Grzeszczak, Maria Piotrowska (red.), 2009, seria Monografie Centrum Studiów Niemieckich i Europejskich im. Willy'ego Brandta Uniwersytetu Wrocławskiego 25, A UW 3047, ss. 374, Format B5, ISBN 978-83-229-2892-9, ISSN 0239-6661, cena 38 zł

przyp. Katarzyna Lechwar-Wiśniewska

Wydawnictwo Uniwersytetu Wrocławskiego Sp. z o.o.

50-137 Wrocław, pl. Uniwersytecki 15

tel.: (071) 375-28-09,

tel./faks: (071) 375-27-35

biuro@uwur.com.pl

Dział Handlowy:

tel.: (071) 375 28 85

tel./faks: (071) 375 25 07

marketing@uwur.com.pl

www.uwur.com.pl

Odeszli na zawsze

ŚT P
BOLESŁAW PARFANOWICZ
(16 IX 1936 r.–18 II 2009 r.)

Pracownik Działu Infrastruktury Technicznej Uniwersytetu Wrocławskiego, kierownik Sekcji Ogólnobudowlanej. Pracował na uczelni w latach 1960–1996. Odznaczony Brązowym Krzyżem Zasługi (1988). Pożegnanie i wyprowadzenie urny z kaplicy na cmentarzu Osobowice odbyło się 25 lutego 2008 r.

ŚT P
DR HAB. ARTUR KOZAK
(11 I 1960 r.–22 II 2009 r.)

Profesor nadzwyczajny Uniwersytetu Wrocławskiego. Odbył studia administracyjne i prawnicze na Wydziale Prawa i Administracji Uniwersytetu Wrocławskiego. Swoją drogę zawodową związał z Katedrą Teorii i Filozofii Prawa, gdzie zatrudniony

był od 1984 r. W 1995 r. uzyskał stopień naukowy doktora nauk prawnych, a w 2002 r. doktora habilitowanego. Od 2005 r. pracował również w Uniwersytecie Opolskim, gdzie kierował Zakładem Teorii i Filozofii Prawa. Był jedną z najbardziej znanych i twórczych postaci w historii wrocławskiej Katedry Teorii i Filozofii Prawa. Bogaty i oryginalny dorobek naukowy pozwala zaliczyć Profesora Artura Kozaka do grona najzdolniejszych polskich teoretyków i filozofów prawa Jego pokolenia. Prace Profesora Artura Kozaka były wysoko cennie i otwierały ważne debaty w środowisku naukowym. Aktywnie uczestniczył w działalności organizacyjnej Wydziału. Ekspert Państwowej Komisji Akredytacyjnej. Wspaniały nauczyciel i wychowawca młodzieży akademickiej. Znakomity kolega i współpracownik. Zawsze otwarty i życzliwy ludziom.

Uroczystości pogrzebowe odbyły się 27 lutego 2009 r. na cmentarzu Osobowickim we Wrocławiu.

Rektor i Senat
Dziekan i Rada
Wydziału Prawa, Administracji i Ekonomii

Uniwersytetu Wrocławskiego
Kierownik i pracownicy
Katedry Teorii i Filozofii Prawa
Wydziału Prawa, Administracji i Ekonomii
Uniwersytetu Wrocławskiego

ŚT P
DR BOLESŁAW MAKOWSKI
(23 I 1946 r.–24 II 2009 r.)

Emerytowany adiunkt Instytutu Filologii Polskiej Uniwersytetu Wrocławskiego, historyk literatury, metodyk nauczania języka polskiego, doskonały nauczyciel akademicki, wychowawca wielu pokoleń studentów polonistyki.

Uroczystości pogrzebowe odbyły się 28 lutego na wrocławskim cmentarzu Grabiszyńskim.

Rektor i Senat
Uniwersytetu Wrocławskiego
Dziekan i Rada Wydziału Filologicznego
Dyrektor, pracownicy i studenci
Instytutu Filologii Polskiej

Dni Olimpijczyka

W dniach 24–26 kwietnia br. odbędą się dwie imprezy na Uniwersytecie Wrocławskim, w ramach „Dni Olimpijczyka”, pod honorowym patronatem JM Rektora UWr prof. Marka Bojarskiego.

W Sali Senatu naszej uczelni odbędzie się debata na temat wartości i morale w polskim sporcie wyczynowym i akademickim, w której wezmą udział największe autorytety sportu olimpijskiego w Polsce – byli i obecni medaliści Igrzysk Olimpijskich oraz autorytety Uniwersytetu Wrocławskiego, wybitni specjaliści od sportu wrocławskiej AWF i najlepsi sportowcy – studenci naszej uczelni.

Przewidywany w debacie jest również udział przedstawiciela Polskiego Komitetu Olimpijskiego, a także prezydenta Wrocławia Rafała Dutkiewicza i marszałka województwa dolnośląskiego Marka Łapińskiego.

Debatę będą śledzić i relacjonować jej przebieg dziennikarze wrocławskich i polskich mediów (prasa, radio, telewizja), by umożliwić przekaz toczącej się dyskusji na temat, którym są bardzo zainteresowani polscy kibice i ludzie sportu.

Drugim ważnym wydarzeniem „Dni Olimpijczyka” na UWr będzie spotkanie dolnośląskich olimpijczyków ze środowiskiem sportowym naszej uczelni podczas Jubile-

uszowych XXX Otwartych Akademickich Mistrzostw Wrocławia w badmintonie, 26 kwietnia br., w hali UWr przy ul. Przemyskiego 10. Wybitni olimpijczycy naszego regionu będą uczestniczyć w uroczystym otwarciu tej imprezy, w której wezmą udział studenci dolnośląskich uczelni, blisko 150 osób, a gośćmi będą również przedstawiciele władz samorządowych oraz władze Uniwersytetu Wrocławskiego i Akademii Wychowania Fizycznego we Wrocławiu. Kierownikiem organizacyjnym imprezy badmintonowej jest niestrudzony animator tej dyscypliny wśród studentów dr Henryk Nawara – trener sekcji badmintonu AZS UWr.

Po otwarciu, w parku przy hali odbędzie się Integracyjny Plenerowy Piknik z udziałem olimpijczyków, studentów – sportowców sekcji badmintonu UWr, Zarządu Klubu Uczelnianego AZS UWr i kierownictwa Uniwersytetu Wrocławskiego oraz innych gości.

Organizacja „Dni Olimpijczyka” na UWr jest możliwa dzięki wieloletniej owocnej współpracy Uniwersytetu Wrocławskiego z Regionalną Radą Olimpijską w zakresie promocji sportu wśród młodzieży na Dolnym Śląsku i propagowaniu idei olimpijskiej w środowisku akademickim. Impreza ma na celu umocnienie roli sportu na UWr i współpracy środowiska sportowego, wy-

eksponowaniu wielkiego wkładu naszego środowiska i uczelni w rozwój sportu wyczynowego i akademickiego w ciągu ostatnich kilkunastu lat, gdy uczelnia nasza gościła sportowców największego formatu z całego świata z mistrzami olimpijskimi na czele. Decydując się na organizację tak ważnej prestiżowej imprezy chcę przy tej okazji wraz z elitą polskiego oraz naszego uniwersyteckiego sportu oddać hołd swojemu duchowemu przywódcy śp. Prof. Józefowi Ziółkowskiemu, który poświęcił dużą część swojego życia dla sportu akademickiego i do końca swoich dni wspierał swoim wielkim autorytetem inicjatywę, w których wartości i morale były najważniejsze. Jakże ważny i cenny byłby udział Profesora w naszej debacie i Jego głos w dyskusji...

Komitet Organizacyjny „Dni Olimpijczyka” na Uniwersytecie Wrocławskim tworzą: Prezes Regionalnej Rady Olimpijskiej – Mieczysław Łopatka, Wiceprezes Regionalnej Rady Olimpijskiej – Halina Wojno, Prezes Klubu Uczelnianego AZS UWr. – Rafał Tomczak, szef Działu Sportu „Gazety Wrocławskiej POLSKA” – Wojciech Koerber, oraz pracownicy Obiektów Sportowych UWr, w tym niżej podpisany.

Przewodniczący Komitetu Organizacyjnego
Waldemar Pasikowski

Tablica Profesora Dudka

Przy ul. Ludwika Pasteura 17a odsłonięto w piątek, 27 lutego, tablicę upamiętniającą profesora Józefa Dudka.

W tym domu, na V piętrze przez ponad 12 lat spotykali się w jego Salonie zapraszani wybitni ludzie nauki, polityki, kultury i sztuki, aby w atmosferze tolerancji spierać się na najróżniejsze tematy. Tablicę ufundowały władze samorządowe Wrocławia.

Prof. Jerzy Dudek, matematyk i humanista, przez wiele lat był profesorem w Instytucie Matematycznym Uniwersytetu Wrocławskiego. Zmarł we Wrocławiu 13 września 2008 r.

Po śmierci profesora zaprzyjaźnieni z nim naukowcy postanowili kontynuować tradycję Salonu. Spotykają się co dwa tygodnie w Muzeum Architektury.

(gw)

Uczelnie a środowiska gospodarcze

Na styczniowym posiedzeniu plenarnym Rady Głównej Szkolnictwa Wyższego odbyła się debata na temat „Uczelnie a środowiska gospodarcze i społeczne w wymiarze lokalnym, regionalnym oraz ponadregionalnym”.

Dyskusja toczyła się wokół roli i misji uczelni w życiu publicznym, przełamywania barier w relacjach uczelni z otoczeniem, współpracy uczelni z otoczeniem gospodarczym i społecznym, roli uczelni w rozwoju środowisk lokalnych i regionalnych, roli uczelni w funkcjonowaniu państwa, a także odpowiedzialności uczonych za wykorzystywane publicznie środki finansowe. Podnoszony był problem społecznej roli uczelni i instytucji naukowych oraz związanej z tym potrzeby służenia społeczeństwu. Najistotniejszym problemem jest wzrost współpracy uczelni i instytucji naukowych z gospodarką. Aby to nastąpiło, muszą dokonać się przeobrażenia zarówno w instytucjach akademickich i naukowych, jak i środowiskach gospodarczych. W wypowiedziach padło hasło partnerstwa naukowo-gospodarczego. Aby do niego doszło w instytucjach akademickich i naukowych, musi dokonać się przewartościowanie kryteriów oceny prac badawczych. Badania dotyczące wykorzystania zgromadzonej wiedzy muszą być uznane za równie ważne, jak badania służące pogłębianiu wiedzy ogólnej. Formalnie działalność naukowa może mieć charakter poznawczy bądź użyteczny. W praktyce nie zawsze działalność badawcza dotycząca kwestii użytecznych postrzegana jest za naukową. Wobec sporadycznych kontaktów uczelni z otoczeniem uczonym nie są znane problemy instytucji gospodarczych. W związku z tym panuje nieuzasadniony pogląd, że uczelnie nie są w stanie rozwiązywać problemów służących gospodarce czy społeczeństwu. Nadszedł czas, aby przełamywać bariery we wzajemnych relacjach i uczyć się wspólnie, jak sobie pomagać.

Stosunkowo łatwe powinno być włączenie otoczenia społecznego i gospodarczego w proces kształcenia przez wspólne formułowanie programów nauczania oraz uczestnictwo w realizacji praktyk, prac dyplomowych, a nawet prac doktorskich. Już dziś wiele przedsiębiorstw oferuje miejsce praktykantom, w laboratoriach przemysłowych i na produkcji wykonywane są prace dyplomowe, a w przemysłowych ośrodkach badawczych prowadzone są badania pod kątem uzyskania stopnia

doktora. Te dobre przykłady współpracy powinny w perspektywie zaowocować szerszym uczestnictwem uczelni we współpracy z otoczeniem. Nauka nie będzie się rozwijała, jeśli uczelnie i instytucje badawcze będą oczekiwały na wyższe finansowanie budżetowe, a gospodarka nie stanie się nowoczesna, korzystając z przestarzałych rozwiązań. Innowacyjna gospodarka wymaga ścisłego współdziałania z nauką. Współdziałanie to musi się ukształtować w drodze partnerstwa naukowo-gospodarczego, które powinno być promowane przez sprzyjające regulacje prawne dla obu obszarów. Musi też przebić się przekonanie, że w naukę warto inwestować zarówno środki publiczne, jak i niepubliczne.

Prof. Witold Jurek z MNiSW przedstawił kryteria podziału dotacji na finansowanie w 2009 r. badań własnych uczelni nadzorowanych przez ministra właściwego do spraw szkolnictwa wyższego. Tegoroczna dotacja na badania własne będzie o 18 proc. niższa od ubiegłorocznej. W perspektywie ta forma finansowania badań może w ogóle zniknąć, gdyż nie przewiduje jej pakiet ustaw dla obszaru nauki złożony przez Rząd w Parlamencie. W opinii Rady Głównej nie jest to dobre rozwiązanie, gdyż akurat ta dotacja była racjonalnie wykorzystywana w uczelniach na badania wspierające m.in. studia doktoranckie. Rada Główna optuje za utrzymaniem finansowania badań własnych wspomagających kształcenie kadr naukowych.

Rada Główna zaopiniowała pozytywnie projekt autopoprawy do rządowego projektu ustawy o zmianie ustawy o systemie oświaty oraz rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej w sprawie sposobu prowadzenia przez publiczne przedszkola, szkoły i placówki dokumentacji przebiegu nauczania, działalności wychowawczej i opiekuńczej oraz rodzajów tej dokumentacji. Zaopiniowane zostały wnioski jednostek organizacyjnych uczelni o uzyskanie uprawnień do nadawania stopni naukowych, wnioski uczelni o kształcenie na unikatowych kierunkach studiów oraz o zgodę na prowadzenie studiów podyplomowych, a także zasady przyznawania stypendiów naukowych. Określone zostały problemy do dyskusji na posiedzeniach Rady Głównej w 2009 r. (dostępne pod adresem: <http://www.rgsw.edu.pl>).

8 stycznia odbyła się w Sejmowej Komisji Edukacji, Nauki i Młodzieży wstępna

dyskusja nad złożonym przez grupę posłów projektem ustawy o Agencji Badań Poznawczych. Projekt ten powstał na bazie opracowanego przez poprzedni Rząd projektu. Czytanie projektu odłożono do czasu wprowadzenia pod obrady pakietu pięciu ustaw rządowych dla obszaru nauki, które – jak oświadczyła minister Barbara Kudrycka – zostały przedłożone Parlamentowi przez Rząd RP.

9 stycznia odbyło się pierwsze w kadencji 2009–2012 posiedzenie plenarne Komisji Dyscyplinarnej do spraw nauczycieli akademickich przy Radzie Głównej Szkolnictwa Wyższego. Prof. Barbara Kudrycka zarysowała oczekiwania resortu wobec tej komisji. Przewodnicząca ustępującej komisji, prof. Zofia Świda, podzieliła się doświadczeniami z kadencji 2006–2008. Przewodnicząca nowo wybranej komisji, prof. Ewa Gruza, zarysowała koncepcję jej funkcjonowania.

15 stycznia prof. Jerzy Błajejowski uczestniczył w Seminarium Bolońskim zorganizowanym w Uniwersytecie Kardynała Stefana Wyszyńskiego. Skupione było ono na atrybutach nowoczesnego kształcenia na poziomie wyższym, tj. na programach nauczania opartych na efektach kształcenia, elastycznych systemach kształcenia i ocenach efektów kształcenia oraz liberalnych regułach kształcenia. Przewodniczący Rady Głównej przedstawił „Reguły kształcenia na studiach doktoranckich” wraz z towarzyszącą im uchwałą z grudnia ubiegłego roku (350 /2008). Dyskusja dotyczyła szczegółowych problemów, jakie pojawiają się na etapie organizacji i realizacji procesu kształcenia. Zdaniem prof. Błajejowskiego, wyczuwa się powszechne oczekiwanie, że wkrótce zarysowana zostanie koncepcja Krajowej Struktury Kwalifikacji. Oczekuje się, też określenia daty i formy jej wdrożenia. Uczelnie chciałyby mieć czas na zapoznanie się z nowymi regułami kształcenia i sukcesywne wdrażanie zawartych w nich zasad, zwłaszcza, że zmianom będzie podlegał nie tylko proces kształcenia, lecz także ocena jego jakości.

16 stycznia odbyło się uroczyste posiedzenie Senatu inaugurujące działalność Zachodniopomorskiego Uniwersytetu Technologicznego. Uniwersytet powstał z połączenia Politechniki Szczecińskiej i Akademii Rolniczej w Szczecinie.

(z notatek prof. Jerzego Błajejowskiego
opr. kad)

Prace nad nowym systemem postępowania dyscyplinarnego w szkolnictwie wyższym

Minister nauki i szkolnictwa wyższego prof. Barbara Kudrycka wzięła udział 9 stycznia br. w inauguracyjnym posiedzeniu Komisji Dyscyplinarnej Rady Głównej Szkolnictwa Wyższego.

Komisja spotkała się po raz pierwszy w nowym składzie. Minister Barbara Kudrycka wyraziła podziękowanie prof. Zofii Świdzie za istotny wkład w prace Komisji w roli przewodniczącej. Podziękowała także wszystkim dotychczasowym członkom Komisji oraz złożyła gratulacje nowej przewodniczącej, którą została prof. Ewa Gruza, i wszystkim nowo powołanym członkom Komisji.

Minister zwróciła się do zebranych z prośbą o wypracowanie nowego modelu postę-

powania dyscyplinarnego w środowisku akademickim, który można by włączyć do opracowywanych obecnie założeń reformy systemu szkolnictwa wyższego. W opinii pani minister, istniejący system dyscyplinarny jest zbyt rozproszony i nieskuteczny, zwłaszcza wobec rosnącej liczby nieetycznych zachowań. Minister poinformowała, że w znajdujących się w Sejmie ustawach reformujących system nauki przewidziany został kompleksowy model regulacji w zakresie etyki naukowej i oczekuje na wspólne wypracowanie skutecznego systemu postępowania i sankcji w sytuacji pojawiających się nieprawidłowości w środowisku akademickim.

W 2008 r. do Komisji Dyscyplinarnej do spraw nauczycieli akademickich przy Ra-

dzie Głównej Szkolnictwa Wyższego wpłynęło 35 spraw, a więc dwukrotnie więcej niż w ubiegłych latach (rocznie było to 15 spraw). W 2008 r. zakończono w Komisji Dyscyplinarnej 18 spraw, a 6 zostało przekazanych do ponownego rozpoznania przez Sąd Apelacyjny w Warszawie.

Popelnione przez nauczycieli akademickich przewinienia dotyczyły w większości plagiatów (8 spraw), niewykonywania poleceń służbowych, utrudnianie prowadzenia postępowania wyjaśniającego, naruszenie dyscypliny finansowej, przyjęcie korzyści majątkowej czy też nienależytego postępowania wobec studentów i innych nauczycieli akademickich.

(mn)

Kalejdoskop nauki

Ludzie mają naturalną ochronę przed wirusem ptasiej grypy

Niektórzy z nas mają większe szanse w walce z grypą, także tą najbardziej niepokojącą, czyli ptasią H5N1.

Zwierzęta bezpieczne na torach?

Odgłosy ujadania psów, zarzynywania świni i krzyku sójki mają odstraszać dzikie zwierzęta od torów kolejowych. Kilka trwających od 40 sek. do 3 minut sekwencji akustycznych ma być emitowanych tuż przed przejazdem pociągu.

Chore oczy Galileusza

Naukowcy chcą spojrzeć w niebo „oczami Galileusza”. W tym celu zamierzają ekshumować szczątki wielkiego astronoma, które spoczywają w Bazylice Św. Krzyża we Florencji, by ustalić, czy miał np. jaskrę.

„Polski” harpun trafił do Muzeum Imhotepa

Wspaniały rytualny harpun sprzed ponad 4 tys. lat odkryty przez polskich archeologów w Egipcie jest jednym z głównych eksponatów w Muzeum Imhotepa w Sakarze.

Geny bronią pszenicę przed grzybami

„Science” oraz internetowe wydanie „Science Express” przynoszą dwie prace na temat genów chroniących pszenicę przed zakażeniami grzybowymi.

Nowa łapa dla rysia

Adoptowany przez polski WWF ryś z Bieszczad, któremu w styczniu amputowano zranioną kończynę, dostanie protezę. Wy-

konają ją – na koszt obrońców przyrody – specjaliści z Wielkiej Brytanii.

Kryzys zapisany w genach

Naukowcy z USA znaleźli geny odpowiedzialne za podejmowanie ryzykownych decyzji finansowych.

Prawdziwe zęby ze sztucznej hodowli?

Wykrycie nowych funkcji genu Ctip2 może utworzyć drogę do hodowli zastępczych zębów w laboratorium – donoszą brytyjskie media, powołując się na publikację w „The Proceedings of the National Academy of Sciences”.

Alpy bieguna południowego

Głęboko pod lodem Antarktydy piętrzą się szczyty podobne wyglądem i rozmiarami do europejskich Alp.

Polska recepta na sanfilippo

W Gdańsku powstaje lek na nieuleczalną dotąd chorobę genetyczną. Czeka na niego kilka tysięcy osób na świecie. Prof. Grzegorz Węgrzyn z Akademii Medycznej uważa wyniki za obiecujące. Dziewczynka, która wiele lat leżała bez kontaktu, nie mogła wykonać żadnego ruchu, na nic nie reagowała, teraz uśmiecha się do rodziców, zaczyna sama jeść (do tej pory karmiono ją przez smoczek). To ogromny sukces, bo jeszcze nikomu nie udało się odwrócić spustoszeń w mózgu, które czyni sanfilippo.

Ślady piętaszków sprzed 1,5 mln lat

Ślady stóp odkryte w północnej Kenii są dowodem na to, że nasi dalecy przodko-

wie już 1,5 mln lat temu chodzili na dwóch nogach jak współcześni ludzie – donosi „Science”.

Wielkie wymieranie języków

Dwa lata temu posprzeczało się dwóch 70-latków z Ayapan w południowo-wschodnim Meksyku. Nie byłoby w tym nic interesującego, gdyby nie to, że są oni jedynymi ludźmi na świecie, którzy używają lokalnej odmiany języka zoque. W chwili gdy się pokłócili, zakończyła się historia rozmów w tym języku.

HIV często zmienia płaszczyk

Szybkie i bardzo szerokie rozpowszechnienie HIV to wyjątkowa okazja dla naukowców, by prześledzić ewolucję, jakiej podlega zarówno atakujący człowieka wirus, jak i jego gospodarz. Szczególnie ciekawym punktem tej ewolucji są geny kodujące, tzw. antygeny układu zgodności tkankowej człowieka (w skrócie układ HLA), oraz geny kodujące białka wirusa. HIV uderza w samo serce układu odpornościowego człowieka. Większość z zakażonych, o ile nie przyjmuje leków, nie radzi sobie z infekcją, która doprowadza do śmierci. Są ludzie dający sobie radę z wrogiem, mający szczególny układ HLA oznaczany symbolami HLA-B*57, 27 i 51. Organizm niszczy wówczas zakażone komórki i wirus może wyłącznie siedzieć w ukryciu, nie może się natomiast namnażać. Z pracy opublikowanej w „Nature” wynika, że HIV potrafi już znaleźć sposób i na to.

Chcesz przetrwać nudne zebranie? Ry- suj szlaczki na kartkach

Skupianie się na motylkach, kwiatkach i kółeczkach paradoksalnie pomoże ci zapamiętać więcej szczegółów. Odkrył to zespół brytyjskich psychologów z uniwersytetu w Plymouth.

Bezpieczniejsze komórki macierzyste

Naukowiec z Kanady i Szkocji opracowali nową, bezpieczniejszą metodę uzyskiwania zarodkowych komórek macierzystych. Ich źródłem są komórki „zwykłej” skóry, tzw. fibroblasty. Okazało się, że „wystarczy” włożyć do nich pewne cztery geny i fibroblasty cofają się w swoim biologicznym czasie do stadium, w którym mają wszystkie zdolności zarodkowych komórek macierzystych. Owe geny dostarczane są do fibroblastów za pomocą wirusów, które mogą zmienić materiał genetyczny i doprowadzić do rozwoju nowotworów. Andras Nagy (Kanada) i Keisuke Kaji (Szkocja) zrezygnowali z wirusów, a zamiast nich postanowili wykorzystać tzw. transpozony. To fragmenty DNA zwane popularnie „skaczącymi genami”, które mają zdolność przemieszczania się w obrębie materiału genetycznego komórki. Naukowiec opracowali też sposób usuwania tych czterech genów z komórki, gdy wykonają już swoje zadanie.

Nieszczęśliwe dzieci wyrastają na scho- rowanych dorosłych

Stres i przeciągające się uczucie smutku w dzieciństwie skutkuje chorobami w życiu dorosłym. Czasami tak poważnymi, że uniemożliwiają pracę. I nie chodzi wcale – czego spodziewali się uczeni – o większe skłonności do depresji i lęków, ale o choroby somatyczne. Smutne dzieciństwo pięć razy częściej powoduje przewlekłe choroby.

Najstarsza płaskorzeźba Majów

Amerkańscy archeolodzy, badający położoną w głębi gwatemalskiej dżungli starożytną metropolię Majów El Mirador, odkryli najstarszą znaną nam płaskorzeźbę będącą dziełem tego ludu.

Milion wędrownych ptaków wylądowa- ło na talerzach

Na Cyprze nielegalnie schwytano w ubiegłym roku ponad 1,1 mln ptaków wędrownych uważanych tam za przysmak – poinformowali ekolodzy.

Superbaterie dla luksusowych aut

Nowy rodzaj akumulatorów litowo-jonowych dużej mocy, które będą mogły być wykorzystane w elektrycznych lub hybrydowych autach, skonstruowali naukowcy z MIT w Cambridge (USA).

Jak starzeje się mózg?

Umysłowe możliwości zaczynają maleć, gdy kończymy 27 lat. Ich apogeum osiągamy w wieku lat 22 – dowodzą wyniki

najnowszych amerykańskich badań. Prędkość myśli, wyobraźnia przestrzenna i zdolności rozumowania maleją, jak kończymy trzecią dekadę życia. Zdolność zapamiętywania pozostaje niemal taka sama aż do 37. roku życia, a umiejętności bazujące na zdobytej wiedzy – jak np. testy z wiedzy ogólnej, czy słownictwa – pozostają z nami aż do 60 roku życia.

Gruby kark groźny dla serca

Im grubszy kark, tym bardziej wzrasta ryzyko chorób serca, w tym zawału – ostrzegają naukowcy z brytyjskiego Centrum Nauk Klinicznych.

Plastiki, które się same naprawiają

Zauważyłeś rysę na karoserii ślicznego, wypastowanego na błysk auta? Nie martw się, trochę słońca i uszkodzenie zagoi się samo. Tak będzie, jeśli nadwozia pokryje nowy plastik opisany ostatnio w „Science”.

Zamrażanie raka

Zimno jest równie skuteczną bronią w walce z guzami nerki i prostaty co naswietlania czy skalpel chirurga. W dodatku o wiele mniej ryzykowną dla pacjenta – przekonują naukowcy z USA.

Późne ojcostwo niedobre dla dziecka?

Dzieci mężczyzn, którzy zostali ojcami w późnym wieku, są mniej zdolne – wynika z badań australijskich naukowców.

Kwaśna mina w oceanie

Coraz większe zakwaszenie oceanów zaczyna zagrażać morskiemu życiu – ostrzegają naukowcy.

Poszukiwacze tektonicznych uskoków

Kalifornijskim naukowcom udało się ustalić, że katastrofalne trzęsienie ziemi, które zniszczyło miasto Bam w grudniu 2003 roku, nie powinno powtórzyć się w tym samym miejscu przez najbliższe 2 tys. lat.

Chrońmy pospolite gatunki

Symbolem ochrony przyrody są panda wielka, kondor kalifornijski albo żubr, czyli gatunki bardzo rzadkie. A co z gatunkami pospolitymi, czy nimi nie trzeba się przejmować?

Nanomaszyny pod kontrolą

Kalifornijscy naukowcy stworzyli małe krzemowe płatki, które wstrzyknięte do organizmu znajdują komórki nowotworowe i dostarczają do nich leki. Przede wszystkim zaś same są nieszkodliwe.

Złamany dysk obserwatorium na Śnieżce

Uszkodzenie stalowej konstrukcji było przyczyną katastrofy w Wysokogórskim Obserwatorium Meteorologicznym na Śnieżce – ustalili rzeczoznawcy podczas wizji lokalnej.

Bydłęcy magnetyzm

Mają go pszczoły, ptaki, żółwie, salamandry, niektóre nietoperze, a także – jak

się teraz okazuje – krowy, sarny i jelenie. Szósty zmysł magnetyczny. Kierują się wewnętrznym kompasem, ustawiając się na pastwisku wzdłuż kierunku północ-południe. Ustawienie to zakłóca linia wysokiego napięcia.

Przepis na szczęśliwą miłość

Jak wybrać osobę, z którą będziemy w stanie spędzić szczęśliwie resztę życia? Nie powinniśmy ufać sobie i naszym własnym odczuciom, ale raczej zdać się na osąd innych – przekonują naukowcy.

Międzynarodowy Rok Polarny 2007- 2008 – efekty

Jeśli udało się postawić samowystarczalne dom w okolicy bieguna południowego, to dlaczego ma się nie udać gdzie indziej na Ziemi? To jedno z osiągnięć Międzynarodowego Roku Polarne ONZ, który zakończył się pod koniec lutego. Efektem badań blisko 10 tys. naukowców z ponad 60 krajów (w tym z Polski), którzy zaangażowali się w badania polarne, jest aż 228 projektów naukowych. Naukowcy mogli spenetrować oba bieguny naszej planety. Wyniki ich badań będą publikowane przez najbliższych kilka lat. Uczeń dowiedli, że czapy lodowe na obu biegunach Ziemi zaczęły się szybko kurczyć. Wiemy już, że lodowce Grenlandii i Antarktydy spływają ukrytymi rzekami do oceanów. Słabną też lodowce szelfowe – potężne tafle lodowe dryfujące w wodach przybrzeżnych na północy i południu. Gdyby lodowce Grenlandii i Antarktydy spłynęły do morza – co dziś wydaje się niepojęte, ale w historii Ziemi lodowce czapy polarne są tylko krótkim epizodem, a zmiany klimatyczne zachodziły już wielokrotnie i często bardzo gwałtownie – jego poziom podniosły się aż o blisko 70 m. Lodowce obu biegunów mają też ogromny wpływ na klimat całej planety. Białe czapy odbijają prawie całe promieniowanie słoneczne. A schładzając wody oceanów działają jak ogromne klimatyzatory. Ich ustępowanie w wyniku globalnego ocieplenia spowoduje więc jeszcze większe ocieplenie. Ostatnie badania pokazały, że ocieplenie dotknęło nie tylko zachodnią Antarktydę, lecz także wschodnią część kontynentu położoną wyżej i oddzieloną pasmem Gór Transantarktycznych. Choć w jej lodach zmagazynowana jest większość zapasów słodkiej wody na Ziemi, to wschodnia Antarktyda jest łądem słabo zbadanym. ■

(z serwisów naukowych zebrała kad)

Udział UWr w IV Międzynarodowym Roku Polarnym 2007–2008

W marcu 2009 r. kończy się IV Międzynarodowy Rok Polarny (IPY 2007–2008) – globalny program badawczy.

To wielkie przedsięwzięcie po raz pierwszy zostało zorganizowane w latach 1882–1883, a uczestniczyło w nim 12 krajów. Kolejny, drugi Międzynarodowy Rok Polarny (1932–1933) zaznaczył się uczestnictwem polskiej wyprawy w norweskich badaniach na Wyspie Niedźwiedziej (S. Siedlecki, S. Centkiewicz). Trzeci program, nazwany Międzynarodowym Rokiem Geofizycznym (MRG 1957–1958), uważany jako kolejny Rok Polarny, był przełomowym wydarzeniem w polskiej nauce. W tej międzynarodowej kampanii badawczej uczestniczyli m.in. doświadczeni przedwojenni badacze krain polarnych, późniejsi profesorowie Uniwersytetu Wrocławskiego, Aleksander Kosiba i Alfred Jahn, uczestnicy pierwszej polskiej wyprawy na Grenlandię, zorganizowanej w 1937 roku, oraz młody asystent Stanisław Baranowski, którego obaj uczeni pozostawili w grupie zimującej na Spitsbergenie, w nowo pobudowanej Polskiej Stacji Polarnej PAN, kierowanej wtedy przez dr. Stanisława Siedleckiego. Warto zaznaczyć, że badania niwalne w Karkonoszach i uruchomienie naszego obserwatorium meteorologicznego na Szrenicy było związane z aktywnością Polski w ramach MRG 1957–1958. Doświadczenia tamtego okresu zaowocowały rosnącą pozycją Uniwersytetu Wrocławskiego w badaniach polarnych. Dzięki aktywności doc. Stanisława Baranowskiego i we współpracy z Polską Akademią Nauk w latach 70. ubiegłego wieku zorganizowano serię wypraw na Spitsbergen. Wysiłkiem Uniwersytetu Wrocławskiego wybudowano sezonową stację usytuowaną 18 km na północny zachód od stacji PAN. W tym okresie uczelnia nasza zdobyła opinię „wrocławskiej szkoły polarnej”. Ci trzej uczeni swą pasją zarażali nie tylko środowisko wrocławskie, przyciągali także uczonych z całego kraju. „Choroba polarna” zataczała coraz większe kręgi w środowisku wrocławskim i w znaczący sposób kształtowała postaci, które wpływały i wpływają na kształt polskich badań polarnych (Marian Pulina i Jacek Jania, późniejsi profesorowie na Uniwersytecie Śląskim, oraz Piotr Głowacki, dzisiejszy szef Polskiej Stacji Polarnej na Spitsbergenie i kierownik Zakładu Badań Polarnych Instytutu Geofizyki PAN Spitsbergenie – wszyscy w początkach swoich karier związani z Uni-

wersytetem Wrocławskim).

Dzisiaj, kiedy po 125 latach ponad 60 krajów uczestniczyło w tym międzynarodowym przedsięwzięciu, próbujemy odpowiedzieć na pytanie, jakie wymierne wyniki dla światowej nauki i dla nas samych przynosi ten światowy wysiłek badawczy? Czy obecne osiągnięcia dorównają tamtym poprzednim, kiedy ponad 100 lat temu likwidowano ostatnie białe plamy na mapie świata i poznawano niedostępne obszary polarne? Czy odkryliśmy zjawiska na miarę tych, które poznano podczas II Międzynarodowego Roku Polarnego (1932–1933) i kolejnego III, w latach 1957–1958? Czy zdołaliśmy odkryć zjawiska na miarę takich, jak Prąd Strumieniowy (Jet Stream), który steruje klimatem globalnym? Czy możemy porównać nasze osiągnięcia z odkryciem dokonany w 1958 roku przez Van Allena, a dotyczącym pasów w ziemskim polu magnetycznym? Teorię dryftu kontynentów, ogłoszoną przez Wegnera w 1912 roku potwierdziły dopiero wyniki zebrane podczas III Międzynarodowego Roku Geofizycznego 1957–1958. To świadczy o cierpliwości i skrupulatności, jaka jest nam potrzebna.

IV Międzynarodowy Rok Polarny rozpoczął się w innych warunkach geopolitycznych, w czasach globalnej informatyzacji, powszechnego dostępu do informacji, globalnego monitoringu satelitarnego i strachu ... przed skutkami globalnego ocieplenia. Obecny stan wiedzy i świadomość funkcji,

jaką odgrywają wrażliwe obszary polarne w globalnych mechanizmach i zmianach spowodował, że cele badawcze IV Roku koncentrowały się na zagadnieniach związanych ze zmianami pokrywy śnieżnej i lodowej, na interakcjach między klimatem a środowiskiem oraz nad stopniem zespolenia mechanizmów globalnych z procesami w skali regionalnej. Ważną kwestią były nie tylko zmiany i ogromne zagrożenia dla delikatnej równowagi ekosystemów polarnych, lecz także zagrożenia środowiskowe dla ludzi żyjących tam na co dzień.

Uczestniczyliśmy w tym międzynarodowym programie naukowym na miarę naszych możliwości budżetowych, posiadanego potencjału intelektualnego i własnego zaangażowania. Polskie ośrodki naukowe uczestniczyły w kilkudziesięciu różnych projektach międzynarodowych a Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego sfinansowało 18 projektów. Uczelnie wspomagały badania z własnych, wygospodarowanych środków. Udział w programie był koordynowany przez Komitet Badań Polarnych przy Prezydium PAN, w którym naszą uczelnię reprezentują Krzysztof Mięgała, Jerzy Pereyma i Andrzej Witkowski. Do współpracy z Komitetem Badań Polarnych PAN środowisko uniwersyteckie powołało Komisję ds. Międzynarodowego Roku Polarnego przy Konferencji Rektorów Uniwersytetów Polskich, w której dr Jerzy Pereyma reprezentował Uniwersytet Wrocławski.

Wizyta w stacji PAN w Hornsundzie

foto: T. Łekalski

Badania na Spitsbergenie prowadzone przez Uniwersytet Wrocławski koncentrowały się na obszarze południowej części Ziemi Wedel Jarlsberga, między Polską Stacją Polarną PAN usytuowaną nad Zatoką Białego Niedźwiedzia, opodal Lodowca Hansa, a naszą uniwersytecką Stacją im. S. Baranowskiego, położoną blisko Lodowca Werenskiolda. Uczestnictwo w Międzynarodowym Roku Polarnym 2007–2008 poprzedzone zostało serią letnich wypraw rozpoczętych już w 2003 roku oraz całorocznym pobytom dwóch osób (Krzysztof Migąła i Marek Kowalczyk). W ramach przygotowań do IPY4 z wieloma ośrodkami badawczymi współrealizowano grant zamawiany, koordynowany przez Instytut Geofizyki PAN pt. „Struktura, ewolucja i dynamika litosfery, kriosfery i biosfery w europejskim sektorze Arktyki oraz w Antarktyce”, w którym uczestniczyli nasi klimatolodzy i geolodzy. Uruchomiona w tym czasie sieć pomiarów topoklimatycznych, obejmujących zlewnie niezlodowaczone i lodowce, stała się podstawą do działań w czasie Roku Polarnego i uzyskania na tę okoliczność grantu badawczego pt. „Struktura przestrzenna pola temperatury powietrza jako podstawa do rozpoznania mechanizmów funkcjonowania ekosystemów na obszarze Zachodniego Spitsbergenu (TOPOCLIM)”. W projekcie koordynowanym przez dr. hab. Krzysztofa Migąłę uczestniczy Uniwersytet Mikołaja Kopernika, Uniwersytet Śląski, Uniwersytet Przyrodniczy we Wrocławiu oraz dwie jednostki Polskiej Akademii Nauk – Instytut Geofizyki i Zakład Biologii Antarktyki. Inną płaszczyzną współpracy było zaproszenie naszych geografów, geologów i biologów do uczestnictwa w sieci naukowej „Multydyscyplinarne badania geobiosystemu obszarów polarnych”. Ponadto, dzięki wsparciu i pomocy kolejnych władz rektorskich Uniwersytetu Wrocławskiego nasz udział w Międzynarodowym Roku Polarnym był widoczny i intensywny.

W dwóch sezonach badawczych na Spitsbergenie (2007–2008) uczestniczyło 18 osób, w tym pięcioro studentów, którzy realizowali tam swoje prace magisterskie. Naszym wkładem są interdyscyplinarne, często nowatorskie badania, a ich głównym celem była ocena obecnego stanu tego niezwykle wrażliwego i pozostającego w delikatnej równowadze środowiska. Geolodzy skupili się nad procesami sedymentacyjnymi, ich dynamiką i warunkami paleośrodowiskowymi (dr Anna Kowalska), badano procesy i zjawiska hydrogeologiczne, a zwłaszcza udział topniejącej zmarzliny w odpływie wód podpowierzchniowych oraz hydrogeochemiczny obieg pierwiastków, w tym siarki (dr Sebastian Buczyński, dr hab. Henryk Marszałek, dr Magdalena Modelska,

dr Tomasz Olichwer, prof. Stanisław Staśko, dr hab. Robert Tarka i dr Mirosław Wąsik oraz doktorant Michał Rysiukiewicz). Geomorfolodzy zajmowali się procesami strefy peryglacjalnej, dynamiką wietrzenia, erozją i warstwą aktywną zmarzliny (dr Agnieszka Latocha, dr Bartosz Korabiewski i dr Jan Klementowski). Nowatorskie badania dendrochronologiczne podjął dr Piotr Owczarek, dzięki którym możliwa jest rekonstrukcja przebiegu lokalnych procesów rzeźbotwórczych i warunków klimatycznych w ciągu ostatnich 100 lat. Ichtiolodzy prowadzili badania parazytologiczne gołca arktycznego *Salvelinus alpinus* (L) oraz hydrobiologiczne nad przekopnicą arktyczną *Lepidurus arcticus* (prof. Andrzej Witkowski, dr Jan Katusz, dr Jan Kuszniierz). Badania klimatologów pozwoliły zwrócić uwagę na rolę struktury warstwy granicznej atmosfery w kształtowaniu pionowych gradientów procesów glacialnych. Oceniono zakres zmian topoklimatycznych w warunkach silnej recesji lodowców, zastosowano nowe techniki analizy przestrzennej (GIS) i opracowano model rozkładu elementów bilansu radiacyjnego (dr Anetta Drzeniecka-Osiadacz, mgr Marek Kowalczyk dr Sebastian Sikora, dr Maciej Kryza, dr Jerzy Pereyma, mgr Tymoteusz Sawiński, dr Mariusz Szymanowski, dr hab. Krzysztof Migąła i studenci: Dorota Galantowicz, Anna Goliat, Agnieszka Hobler, Tomasz Nasiółkowski, Maciej Pińkowski). Wiele współpracujących z nami osób nie uczestniczyło w pracach terenowych, lecz ich obecność w Międzynarodowym Roku Polarnym zaznacza się we wspólnych publikacjach. Należy podkreślić, że zarówno specyfiką programu międzynarodowego, jak i samych badań oraz prac terenowych była współpraca z wieloma jednostkami naukowo-badawczymi, często nieformalna, dająca możliwość wymiany danych, pomocy logistycznej i rodząca wspólne przedsięwzięcia naukowe. W wyprawach Uniwersytetu Wrocławskiego brali udział uczeni z innych wrocławskich uczelni: z Uniwersytetu Przyrodniczego botanicy – prof. Jan Matuła i dr hab. Bronisław Wojtuń, oraz ichtiolog – dr Marcin Popiołek, a z Politechniki Wrocławskiej – prof. Wojciech Ciążkowski. W trwały sposób współpracowaliśmy z Uniwersytetem Przyrodniczym we Wrocławiu, Uniwersytetem Śląskim, Uniwersytetem Mikołaja Kopernika, z Instytutem Geofizyki PAN i partnerami z Rosji, Luksemburga, Norwegii, Finlandii i Czech. Wydarzeniem towarzyszącym trwającemu Rokowi Polarnemu było XXXII Międzynarodowe Sympozjum Polarne zorganizowane tym razem przez Uniwersytet Wrocławski we współpracy z Komitetem Badań Polarnych PAN, Uniwersytetem Przyrodniczym we Wrocławiu oraz Klubem Polarnym.

Sympozjum odbyło się we Wrocławiu w dniach 23–24 maja 2008 r. i było znakomitą okazją do podsumowania trwających badań. Uczestniczyło w nim 168 osób ze wszystkich krajowych ośrodków prowadzących badania polarne oraz siedmioro gości zagranicznych z Norwegii, Luksemburga, Wielkiej Brytanii i Francji. W ramach Sympozjum odbyło się posiedzenie plenarne Klubu Polarnego Polskiego Towarzystwa Geograficznego połączone z wyborem nowych władz na kolejną kadencję. Prezesem Klubu został dr Jerzy Pereyma, w skład Zarządu weszli dr Anna Kowalska i dr Sebastian Sikora, a prof. Andrzej Witkowski został członkiem Komisji Rewizyjnej. Warto zaznaczyć, że współinicjatorem oraz pierwszym prezesem Klubu Polarnego w latach 1974–1983 był prof. Alfred Jahn. Powrót naszego środowiska do władz klubu jest wyrazem uznania naszej ponownej aktywności. Mijający IV Międzynarodowy Rok Polarny (IPY 2007–2008) nie oznacza zakończenia badań i naszej aktywności. Już 28 marca dr hab. Krzysztof Migąła wyjeżdża na kilka tygodni do Polskiej Stacji Polarnej na Spitsbergenie, dr hab. Henryk Marszałek organizuje grupę uniwersyteckiej wyprawy, która ruszy na północ z początkiem lipca, gdy dr Sebastian Sikora obejmie na cały rok kierownictwo kolejnej wyprawy zimą w Polskiej Stacji Polarnej PAN. Nie jesteśmy jedynym ośrodkiem zaangażowanym w badania polarne, a kończący się program międzynarodowy to początek intensywnych prac nad ogromnym materiałem pomiarowym. Wielu z polskich badaczy oczekuje, że jednym z ważniejszych efektów, jaki może nam przynieść IV międzynarodowy Rok Polarny, będzie od dawna oczekiwane powołanie narodowego centrum badań polarnych lub instytutu, który skonsoliduje nasz wspólny wysiłek i wzmocni w skali międzynarodowych działań.

W imieniu badaczy polarnych UWr
Krzysztof Migąła
z Instytutu Geografii
i Rozwoju Regionalnego UWr

Badania polarne w obiektywie naukowców..... ➔

- Baza UWr – Stacja im. Stanisława Baranowskiego, fot. K. Migąła
- Inspekcja ogródka meteorologicznego w Stacji PAN, fot. Lech Buchert.
- Jan Kuszniierz bada arktyczne łososie z Lisiej Rzeki, fot. Andrzej Witkowski
- Marek Kowalczyk przy stacji meteorologicznej na Lodowcu Hansa, fot. K. Migąła
- Niełatwy środek transportu – Zatoka Białego Niedźwiedzia i Polska Stacja Polarna PAN, fot. K. Migąła
- Prace terenowe po południowej stronie fiordu, fot. K. Migąła
- Stacja meteorologiczna na Lodowcu Hansa, fot. K. Migąła
- Zorza polarna nad fiordem Hornsund, styczeń 2004, fot. Tomasz Łękański

UWr na XV Taredzie

